

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT GOSPODARKI, SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

Nr ewid. 22/2009/P08174/KGP
KGP/41020/08

Informacja o wynikach kontroli gospodarowania wybranymi składnikami majątku trwałego Polskiej Akademii Nauk

Warszawa marzec 2009 r.

Misją *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizją *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

Dyrektor Departamentu
Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Andrzej Otrębski

w/z Lech Oniszczenko
Wicedyrektor

Zatwierdzam:

Stanisław Jarosz

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

dnia 2009 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0 - 22 – 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści:

1.	WPROWADZENIE	4
2.	PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI	5
2.1.	Ogólna ocena kontrolowanej działalności	5
2.2.	Synteza wyników kontroli	5
2.3.	Uwagi końcowe i wnioski	9
3.	WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	12
3.1.	Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	12
3.1.1.	<i>Charakterystyka kontrolowanej działalności.....</i>	<i>12</i>
3.1.2.	<i>Majątek trwały PAN</i>	<i>12</i>
3.1.3.	<i>Sprzedaż nieruchomości przez PAN</i>	<i>14</i>
3.1.4.	<i>Charakterystyka stanu prawnego</i>	<i>14</i>
3.2.	Istotne ustalenia kontroli	15
3.2.1.	<i>Realizacja zadań Kancelarii PAN w zakresie nadzoru nad majątkiem trwałym.....</i>	<i>15</i>
3.2.2.	<i>Wydatkowanie środków z konta pozabudżetowego PAN.....</i>	<i>15</i>
3.2.3.	<i>Sprzedaż nieruchomości przez Kancelarię PAN.....</i>	<i>15</i>
3.2.4.	<i>Kontrola placówek PAN.....</i>	<i>15</i>
3.2.5.	<i>Inwestycja budowlana przy ul. Jazgarzewskiej 17 w Warszawie</i>	<i>15</i>
3.2.6.	<i>Sprzedaż udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17</i>	<i>15</i>
3.2.7.	<i>Nadzór nad mieniem państwowym użytkowanym przez PAN.....</i>	<i>15</i>
3.2.8.	<i>Działania Kancelarii Prezesa Rady Ministrów</i>	<i>15</i>
4.	INFORMACJE DODATKOWE O PRZEPROWADZONEJ KONTROLI	15
4.1.	Organizacja kontroli.....	15
4.2.	Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	15

ZAŁĄCZNIK NR 1	WYKAZ SKONTROLOWANYCH PODMIOTÓW
ZAŁĄCZNIK NR 2	FAKTOGRAFIA INWESTYCJI PRZY UL. JAZGARZEWSKIEJ 17 W WARSZAWIE
ZAŁĄCZNIK NR 3	POSTĘPOWANIA PROKURATORSKIE W SPRAWIE INWESTYCJI PRZY UL. JAZGA-RZEWSKIEJ 17 W WARSZAWIE
ZAŁĄCZNIK NR 4	LISTA OSÓB ZAJMUJĄCYCH KIEROWNICZE STANOWISKA, ODPOWIEDZIALNYCH ZA KONTROLOWANĄ DZIAŁALNOŚĆ
ZAŁĄCZNIK NR 5	WYKAZ ORGANÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. WPROWADZENIE

Temat	Najwyższa Izba Kontroli, na zlecenie Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (ENM) ¹ , przeprowadziła <i>kontrolę gospodarowania wybranymi składnikami majątku trwałego Polskiej Akademii Nauk</i> . Kolegium NIK w dniu 10 czerwca 2008 r. podjęło uchwałę o ujęciu tematu kontroli w planie pracy NIK, z terminem realizacji w drugiej połowie 2008 r. Uzasadnieniem dla przeprowadzenia kontroli były informacje wskazujące na występowanie nieprawidłowości w gospodarowaniu majątkiem przez Polską Akademię Nauk, w tym sprzedaży nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 w Warszawie.
Cel	Celem kontroli była ocena gospodarowania nieruchomościami, stanowiącymi majątek trwały Polskiej Akademii Nauk, w tym ocena działań podejmowanych przez PAN, dotyczących inwestycji realizowanej przy ul. Jazgarzewskiej 17 w Warszawie. Kontrola miała także na celu sprawdzenie stanu realizacji wniosków pokontrolnych NIK, dotyczących gospodarowania mieniem przez PAN.
Główne zagadnienia objęte kontrolą	Badanie kontrolne objęło sposób zarządzania nieruchomościami znajdującymi się we władaniu PAN. W szczególności, skontrolowano wszystkie transakcje sprzedaży nieruchomości oraz gromadzenie i wykorzystywanie środków pozabudżetowych uzyskiwanych przez Akademię z tytułu tych transakcji. Skontrolowano wykonywanie zadań i obowiązków przez Ministra Skarbu Państwa w odniesieniu do majątku państwowego znajdującego się we władaniu PAN. Kontrolą objęto również realizację przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów zadań związanych z nadzorem nad Polską Akademią Nauk, w zakresie zgodności działania organów PAN z przepisami ustawowymi i statutem Akademii.
Okres objęty kontrolą	Od 15 października 1997 r. ² do I połowy 2008 r.
Organizacja	Postępowania kontrolne były przeprowadzane od lipca do listopada 2008 r. Jednostką koordynującą kontrolę był Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji. Wykaz jednostek objętych kontrolą oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły w nich kontrole, stanowi załącznik nr 1 do <i>Informacji</i> .

¹ Uchwała Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży z dnia 7 maja 2008 r.

² Od czasu wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 75, poz. 469 ze zm., zwana dalej także ustawą o PAN).

2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie gospodarowanie majątkiem trwałym przez Polską Akademię Nauk. Kancelaria PAN, odpowiedzialna za zarządzanie składnikami tego majątku, nie dysponowała pełnymi informacjami o ilości i wartości nieruchomości pozostającymi we władaniu Akademii. W procesie gospodarowania nieruchomościami dopuszczono do naruszeń przepisów ustawy z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk oraz ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³, niegospodarności oraz działań nierzetelnych.

Wyniki kontroli stanowią podstawę do sformułowania przez NIK oceny pozytywnej z nieprawidłowościami w odniesieniu do sześciu na dziewięć skontrolowanych placówek PAN. W przypadku kolejnych trzech placówek, NIK wydała ocenę negatywną.

NIK ocenia pozytywnie działania Ministra Skarbu Państwa, w zakresie wykonywania jego uprawnień, w odniesieniu do mienia państwowego pozostającego w dyspozycji PAN. Stwierdzono jednak uchybienia w działaniach Ministra, które miały miejsce w związku ze sprzedażą przez PAN prawa użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa, przy ul. Jazgarzewskiej 17 w Warszawie.

NIK ocenia negatywnie realizację zadań Kancelarii Prezesa Rady Ministrów dotyczących sprawowania nadzoru nad Akademią, określonego w art. 5 ustawy o PAN. KPRM nie wymagała przekazywania uchwał organów Akademii, w związku z czym decyzje Prezydium PAN związane ze sprzedażą nieruchomości nie były nadzorowane w zakresie ich zgodności z przepisami ustawowymi i statutem Akademii przez organ wyznaczony przez ustawodawcę – Prezesa Rady Ministrów.

2.2. Synteza wyników kontroli

1. Polska Akademia Nauk nie uregulowała całości spraw związanych z posiadaniem majątkiem. Kancelaria PAN nie przeprowadziła pełnej inwen-

Nieuporządkowane
sprawy majątkowe
PAN

³ Dz. U. z 2002 r., Nr 76, poz. 694 ze zm.

taryzacji składników majątkowych i nie doprowadziła do opracowania strategii zarządzania majątkiem trwałym Akademii. Do dnia 30 czerwca 2008 r. Biuro Zarządzania Majątkiem⁴ Kancelarii PAN zgromadziło ok. 80% aktualnej dokumentacji formalno-prawnej dla nieruchomości gruntowych. Kancelarii PAN nie była znana dokładna liczba budynków użytkowanych przez Akademię. Analiza bazy danych o nieruchomościach PAN, przeprowadzona przez NIK, wskazuje na jej niekompletność [str. 15-15 *Informacji*].

Brak nadzoru nad majątkiem

2. Nadzór Kancelarii PAN nad majątkiem trwałym Akademii przekazanym jej placówkom, sprawowany był nierzetelnie. Odpowiedzialna za wykonywanie nadzoru jednostka organizacyjna Kancelarii PAN – Biuro Zarządzania Majątkiem, a poprzednio Biuro Finansów i Majątku⁵, nie przeprowadzały kompleksowych kontroli przestrzegania warunków określonych w umowach użyczenia i decyzjach przekazujących nieruchomości w zarząd. Nie analizowano faktycznych potrzeb jednostek organizacyjnych Akademii, w odniesieniu do nieruchomości. NIK ocenia jako nierzetelny, sposób realizacji art. 39 ustawy o PAN, nakładającego na Akademię obowiązek wyposażenia instytutów w środki niezbędne do prowadzenia ich działalności statutowej [str. 15 *Informacji*].

Nieprzestrzeganie ustawy o rachunkowości

3. NIK stwierdziła nieprzestrzeganie przez Akademię przepisów ustawy o rachunkowości, dotyczących wyceny aktywów. Dla 651 pozycji środków trwałych, ujętych w księgach rachunkowych PAN (ok. 32% pozycji ogółem), brak było danych dotyczących wartości ewidencyjnej. Akademia nie dysponowała całościową wyceną użytkowanych przez siebie nieruchomości. Szacunkowe koszty tej wyceny Kierownictwo PAN określiło na ok. 5 mln zł, a czas jej przeprowadzenia na ok. 4–5 lat [str. 13, 15-15 *Informacji*].

Nielegalne wydatki z konta pozabudżetowego

4. NIK ocenia negatywnie, z punktu widzenia legalności, wydatkowanie w latach 2006 – 2007 i w pierwszej połowie 2008 r., środków zgromadzonych na koncie pozabudżetowym PAN, pochodzących głównie ze sprzedaży nieruchomości Akademii. Na łączną kwotę 16 513 tys. zł środków wydatkowanych w tym czasie, 1 326 tys. zł wydatkowano niezgodnie z art. 61 ust. 2 ustawy o PAN oraz § 5 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia

⁴ Dalej także BZM.

⁵ Dalej także BFM.

1998 r. w sprawie szczegółowych zasad finansowania Polskiej Akademii Nauk oraz gospodarki finansowej jej placówek naukowych⁶ [str. 15–15 *Informacji*].

Uchybienia przy sprzedaży nieruchomości

5. NIK nie zgłasza uwag do wyboru kontrahentów i dokumentowania trybu zbycia nieruchomości, w odniesieniu do większości transakcji sprzedaży nieruchomości przeprowadzonych przez PAN⁷. Poza jednym przypadkiem, sprzedaż nieruchomości odbywała się na podstawie uchwał Prezydium PAN – zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o PAN. We wszystkich przypadkach, w których wartość nieruchomości przekraczała równowartość 50 tys. euro, PAN występowała o zgodę na sprzedaż do Ministra Skarbu Państwa – zgodnie z obowiązującymi wymogami ustawowymi. Nie były w pełni przestrzegane wewnętrzne regulacje PAN dotyczące trybu i zasad sprzedaży nieruchomości, w odniesieniu do sporządzania opinii o możliwości zbycia nieruchomości oraz analiz ich zagospodarowania w ramach Akademii [str. 15-15 *Informacji*].

Kontrola placówek PAN

6. W wyniku kontroli przeprowadzonej w dziewięciu placówkach PAN, w których dokonywana była sprzedaż nieruchomości, oceny pozytywne z nieprawidłowościami, NIK sformułowała w odniesieniu do sześciu jednostek, natomiast negatywne – w odniesieniu do trzech. Stwierdzono brak kontroli stanu technicznego budynków wymaganych przez przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁸, a ponadto w trzech placówkach, przypadki przekraczania uprawnień przez kierujących placówkami przy sprzedaży nieruchomości i ich wydzierżawianiu [str. 15-15 *Informacji*].

Umowa wspólnego przedsięwzięcia ze spółką „Keram”

7. NIK ocenia negatywnie, zawarcie w dniu 27 września 2000 r. przez Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN⁹ *Umowy wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego z „Keram Development” Sp. z o.o.*¹⁰, dotyczącej inwestycji budowlanej przy ul. Jazgarzewskiej 17 w Warszawie. Zapisy tej umowy stwarzały ryzyko zaciągnięcia znacznych zobowiązań finansowych

⁶ Dz. U. Nr 162, poz. 1140.

⁷ Ocena ta nie dotyczy sprzedaży praw majątkowych do nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 w Warszawie.

⁸ j.t. Dz. U. z 2006 r., Nr 156, poz. 1118.

⁹ Dalej także: CMDiK, IMDiK lub Instytut.

¹⁰ Dalej także: spółka „Keram” lub Spółka.

przez Instytut, a w ostatecznym rozrachunku – przez Akademię [str. 15-15 *Informacji*].

Sprzedaż udziałów
w prawie użytkowania
wieczystego
nieruchomości przy
ul. Jazgarzewskiej

8. NIK nie kwestionuje legalności Uchwały Nr 12/05 Prezydium PAN z dnia 15 lipca 2005 r., która umożliwiła zawarcie w dniu 27 lipca 2005 r. *Aneksu* do powyższej *Umowy wspólnego przedsięwzięcia*. Na podstawie *Aneksu*, w okresie od dnia 7 września 2005 r. do dnia 7 lipca 2006 r., PAN korzystając z pośrednictwa spółki „Keram”, sprzedała udziały w prawie użytkowania nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17, uzyskując z tego tytułu wpływy na rachunek pozabudżetowy w łącznej wysokości ok. 6 449 tys. zł. [str. 15-15 *Informacji*].

Niepoinformowanie
o sprzedaży
udziałów MSP oraz
KPRM

9. NIK ocenia negatywnie pod względem rzetelności, niepoinformowanie przez PAN zarówno Ministra Skarbu Państwa, jak i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, o podjęciu Uchwały Nr 12/05, zezwalającej na sprzedaż udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 - przed rozpoczęciem transakcji sprzedaży [str. 15-15 *Informacji*].

Uchybienia MSP

10. W dotychczasowych orzeczeniach sądów, rozstrzygnięcie podjęte w dniu 10 grudnia 2004 roku przez Ministra Skarbu Państwa, w sprawie odmowy zgody na sprzedaż przez PAN całości prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 na rzecz spółki „Keram”, uznane zostało za trafne. Ustalenia kontroli NIK wskazują na uchybienia w działaniach Ministra SP, w latach 2005-2007, polegające na:

- niepoddaniu kontroli sądowej umów cywilnoprawnych, na podstawie których rozpoczęto proces inwestycyjny na tej nieruchomości;
- niezłożeniu w 2005 r. wniosku o wpis ostrzegawczy w księdze wieczystej;
- zleceniu wykonania dodatkowego operatu szacunkowego dopiero po wystąpieniu z pozwami sądowymi kwestionującymi legalność sprzedaży udziałów prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 [str. 15-15 *Informacji*].

Negatywna ocena
działań KPRM
w zakresie nadzoru
nad Akademią

11. Sposób sprawowania nadzoru nad PAN w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, uniemożliwił wykonywanie kompetencji nadzorczych Prezesa

Rady Ministrów wobec rozstrzygnięć podejmowanych przez organy Akademii. Zadania związane z nadzorem nad PAN zostały ujęte w Regulaminie organizacyjnym KPRM dopiero 12 września 2006 roku. W skontrolowanym okresie 2005 - I połowa 2008 KPRM nie żądała przekazywania uchwał podejmowanych przez organy PAN, pomimo wpływających skarg kwestionujących ich legalność. Zwiększoną aktywność w działaniach nadzorczych KPRM stwierdzono w drugiej połowie 2008 roku [str. 15-15 *Informacji*].

Brak formalnego postępowania nadzorczego w odniesieniu do „Jazgarzewskiej”

12. Brak rzetelności w realizacji zadań nadzorczych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów uwidocznił się szczególnie w sprawie sprzedaży przez PAN nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17. KPRM nie wszczęła formalnego postępowania nadzorczego w tej sprawie, podejmowała natomiast nieskuteczne próby jej przekazania do załatwienia przez inne organy i instytucje. Informacja o Uchwale Prezydium PAN nr 12/05 z 15 lipca 2005 r., została powzięta przez KPRM po niemal roku – w dniu 13 czerwca 2006 r. W ramach nadzoru nad Akademią, KPRM pozyskała wyjaśnienia i zapewnienia dotyczące legalności inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17 (poparte opiniami prawnymi), przekazane przez Prezesa PAN [str. 15 *Informacji*].

Finansowe rezultaty kontroli

13. W czterech skontrolowanych jednostkach stwierdzono nieprawidłowości finansowe na łączną kwotę 2 987 tys. zł. W powyższej kwocie, z naruszeniem prawa wydatkowano 1 326 tys. zł [str.15, 15, 15, 15-15 *Informacji*].

2.3. Uwagi końcowe i wnioski

Polska Akademia Nauk podjęła realizację zalecenia Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży z dnia 28 listopada 2007 r., dotyczącego przeprowadzenia całościowej inwentaryzacji majątku pozostającego w gestii Akademii i opracowania strategii optymalnego nim zarządzania. PAN przystąpiła także do realizacji wniosku NIK, sformułowanego w 2008 r. po kontroli *działalności placówek naukowych Polskiej Akademii Nauk*¹¹, dotyczącego uregulowania całości spraw związanych z majątkiem PAN. Do czasu zakończenia niniejszej kontroli, podjęte działania nie zostały sfinalizowane.

¹¹ *Informacja o wynikach kontroli*, Nr ewid. 159/2007/P/07/076/KNO; KNO-41001/2007, luty 2008.

Wyniki kontroli wskazują na pilną konieczność przeprowadzenia wyceny majątku znajdującego się w użytkowaniu PAN oraz analizy faktycznych potrzeb jednostek PAN w odniesieniu do nieruchomości.

Brak uporządkowania spraw majątkowych prowadzi do przypadkowych sprzedaży nieruchomości przez Akademię, a decyzje Prezydium PAN były podejmowane w warunkach braku pełnej informacji, co do możliwości zagospodarowania majątku trwałego.

Analiza sprzedaży nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 wskazuje, że brak nadzoru Prezesa Rady Ministrów, nierzetelność w działaniach Akademii, uchycenia Ministra Skarbu Państwa, brak koordynacji działań pomiędzy komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Skarbu Państwa¹² oraz pomiędzy MSP a KPRM – doprowadziły do precedensu, jakim była sprzedaż udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa, o łącznej wartości przekraczającej 50 tys. euro - bez wiedzy Ministra Skarbu Państwa.

Sprawa „Jazgarzewskiej” stanowi negatywny przykład działań organów administracji, prowadzących do podważenia zaufania obywateli do państwa. Nabywcy udziałów w prawie użytkowania wieczystego tej nieruchomości, w większości osoby fizyczne, nabywali je od instytucji państwowej i mogli mieć podstawy do założenia, że instytucja ta działa w dobrej wierze, decyzja o zbyciu nieruchomości była legalna, a jej stan prawny nie budzi wątpliwości.

Konsekwencją nieprawidłowości w działaniach zarówno PAN, jak i administracji, jest zaangażowanie wielu organów państwowych i ich pracowników w długotrwałe postępowania związane z licznymi skargami sąsiadów inwestycji budowlanej która została zrealizowana przy ul. Jazgarzewskiej 17. W niniejszej *Informacji o wynikach kontroli* zostały przedstawione najważniejsze wątki postępowań przed sądami powszechnymi i administracyjnymi, działań prokuratury, organów nadzoru budowlanego oraz administracji architektoniczno-budowlanej, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwa Skarbu Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, jak również Najwyższej Izby Kontroli.

¹² Dalej także MSP lub Ministerstwo.

Przypadek „Jazgarzewskiej” wskazuje, że w razie braku zgody Ministra Skarbu Państwa na rozporządzenie składnikiem majątkowym o wartości powyżej 50 tys. euro, należącym do państwowej osoby prawnej, istnieje realna możliwość zbycia tego składnika poprzez podział na części o wartości niższej niż ustawowy limit. Dotychczasowe orzeczenia sądów w tej sprawie wskazują, że uprawnienia Ministra mogą być bezskuteczne w świetle obowiązujących przepisów ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa.

W wyniku kontroli gospodarowania wybranymi składnikami majątku trwałego Polskiej Akademii Nauk, NIK zaleciła:

Polskiej Akademii Nauk:

- uporządkowanie całości spraw związanych z majątkiem trwałym PAN;
- opracowanie strategii zarządzania majątkiem PAN;

Kancelarii Prezesa Rady Ministrów:

- rzetelne wykonywanie ustawowych kompetencji nadzorczych Prezesa Rady Ministrów wobec PAN;

Ministrowi Skarbu Państwa:

- podjęcie inicjatywy legislacyjnej w celu uniemożliwienia sprzedaży, bez zgody Ministra Skarbu Państwa, majątku trwałego Skarbu Państwa o wartości powyżej 50 tys. euro, poprzez podział na składniki o mniejszej wartości;
- poddanie analizie sposobu wyposażania w mienie instytutów PAN – w aspekcie wymogów ustawy o wykonywaniu uprawnień Skarbu Państwa, dotyczących konieczności uzyskiwania zgody Ministra Skarbu Państwa na rozporządzenie aktywami o wartości powyżej 50 tys. euro.

3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

3.1.1. CHARAKTERYSTYKA KONTROLOWANEJ DZIAŁALNOŚCI

W strukturze Polskiej Akademii Nauk, według stanu na dzień 31 grudnia 2007 r., znajdowały się następujące jednostki organizacyjne:

- 1) 7 wydziałów¹³;
- 2) 7 oddziałów terenowych PAN;
- 3) 76 placówek naukowych działających w ramach wydziałów, z których 16 nie posiadało osobowości prawnej;
- 4) 3 jednostki pozawydziałowe, w tym Kancelaria PAN będąca jednostką budżetową;
- 5) 11 pomocniczych placówek naukowych, działających w formie jednostek budżetowych (m.in. biblioteki naukowe, stacje zagraniczne);
- 6) 12 jednostek organizacyjnych, prowadzących działalność w formie zakładów budżetowych, w tym zakłady działalności pomocniczej;
- 7) 3 gospodarstwa pomocnicze rolne, w tym Zakład Doświadczalny PAN w Kórniku¹⁴.

3.1.2. MAJĄTEK TRWAŁY PAN

Według danych zawartych w sprawozdaniu finansowym za 2007 r., Polska Akademia Nauk, jako osoba prawna, w dniu 31 grudnia 2007 r. posiadała rzeczowy majątek trwały o wartości 256 924 tys. zł. Z bilansu za 2007 r. wynika, że budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej, stanowiły 71,2% wartości środków trwałych ogółem, grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania gruntu) 28,6%, a inne środki trwałe 0,2%.

Według bazy danych prowadzonej przez Kancelarię PAN, w dniu 29 października 2008 r. Akademia dysponowała gruntami (własnymi), w użytkowaniu wieczystym lub w zarządzie, o łącznej powierzchni ok. 9 481 ha.

¹³ Wydziały: I – Nauk Społecznych, II – Nauk Biologicznych, III - Nauk Matematycznych, Fizycznych i Chemicznych, IV – Nauk Technicznych, V – Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych, VI – Nauk Medycznych, VII – Nauk o Ziemi i Nauk Górniczych.

¹⁴ Tzw. „Szkółki Kórnickie”.

Powierzchnia gruntów rolnych wynosiła 6 539 ha, z tego we władaniu placówek naukowych było ok. 84% gruntów, innych jednostek organizacyjnych PAN – 4%, pozostałe 12% gruntów – we władaniu PAN jako osoby prawnej.

Zarządzanie składnikami majątku Akademii (z wyłączeniem tych składników, w które zostały wyposażone placówki terenowe) – należy do zadań Kancelarii PAN¹⁵. Zadania te są wykonywane przez Biuro Zarządzania Majątkiem Kancelarii PAN¹⁶, które m.in. sprawuje nadzór nad mieniem PAN, prowadzi ewidencję i analizę stanu prawnego oraz nadzór nad wykorzystaniem majątku PAN, jak również przygotowuje projekty umów i decyzji Prezesa PAN oddających nieruchomości w użyczenie lub zarząd.

Akademia wyposaża instytuty ze swojego mienia w środki niezbędne do prowadzenia ich działalności statutowej. Na podstawie decyzji Prezesa PAN, jednostki organizacyjne Akademii nieposiadające osobowości prawnej, otrzymują mienie w zarząd (administrowanie). Instytuty PAN (posiadające osobowość prawną) były na ogół adresatami decyzji Prezesa PAN użyczających nieruchomości na czas nieokreślony (do 2005 r. użyczano nieruchomości Instytutom PAN na czas określony).

Decyzje Prezesa Akademii, przekazujące w zarząd lub użyczenie majątek trwały jednostkom PAN, umożliwiają wynajmowanie lub wdzierżawianie nieruchomości zbędnych w danym czasie do prowadzenia działalności statutowej przez te jednostki. Pożytki z tego tytułu mogą być wykorzystywane na prowadzenie działalności podstawowej. Decyzje w tym zakresie były podejmowane w ramach samodzielności jednostek PAN, a odpowiedzialni za gospodarowanie mieniem byli kierownicy tych jednostek.

Sposób ewidencji środków trwałych w PAN został określony w decyzji Prezesa PAN nr 48 z dnia 6 grudnia 2005 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości. Ewidencja majątku PAN, jako osoby prawnej, obejmowała majątek użyczony, oddany w zarząd jednostkom PAN nieposiadającym osobowości prawnej oraz majątek Akademii nieprzekazany instytutom lub innym jednostkom.

¹⁵ § 5 pkt 7 Regulaminu Kancelarii PAN, stanowiącego załącznik do uchwały nr 11/97 Prezydium PAN z dnia 20 października 1997 r.

¹⁶ § 7 Decyzji nr 27 Prezesa PAN z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowej struktury organizacyjnej i zakresów czynności jednostek organizacyjnych Kancelarii PAN.

3.1.3. SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI PRZEZ PAN

Sprzedaż nieruchomości była podstawowym źródłem przychodów konta pozabudżetowego PAN (por. str. 15 *Informacji*). Ogółem wpływy ze sprzedaży nieruchomości w latach 1998 – I połowa 2008 r. wyniosły 31 969,8 tys. zł.

[tys. zł]

Wpływy i wydatki środków pozabudżetowych PAN				
Okres	Wpływy ze sprzedaży nieruchomości	Wydatki z konta pozabudżetowego	Różnica pomiędzy wpływami i wydatkami	Stan środków na rachunku bankowym na koniec okresu*
1998	2 120,0	0	2 120,0	2 367,0
1999	4 277,7	3 211,0	1 066,7	4 333,2
2000	2 488,4	3 096,7	-608,3	5 264,8
2001	904,2	4 158,8	- 3 254,6	3 211,9
2002	0	3 176,6	- 3 176,6	468,4
2003	232,9	924,3	-691,4	597
2004	5 713,8	1 803,9	3 909,9	5 294,3
2005	3 965,2	8 785,6	- 4 820,4	1 797,5
2006	7 205,9	4 638,2	2 567,7	5 917,9
2007	4 131,6	10 723,8	- 6 592,2	639,4
2008 - I poł.	930,1	1 151,1	-220,1	6 194,0
Razem:	31 969,8	41 670,0	-9 700,2	-

* Źródłem środków są głównie wpływy z tytułu sprzedaży nieruchomości, dzierżawy gruntów, zwrotu udzielonej pomocy finansowej, odsetek bankowych.

3.1.4. CHARAKTERYSTYKA STANU PRAWNEGO

Polska Akademia Nauk

Podstawowym aktem prawnym regulującym działalność PAN jest ustawa z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk. Zgodnie z art. 1 ustawy, Polska Akademia Nauk, jest państwową instytucją naukową działającą poprzez wyłonioną w drodze wyborów korporację uczonych oraz placówki naukowe.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o PAN, mienie Akademii obejmuje prawa majątkowe, a w szczególności użytkowanie wieczyste gruntów oraz własność budynków i urządzeń trwale związanych z gruntami.

Na podstawie art. 5 ustawy o PAN, Prezes Rady Ministrów sprawuje nadzór nad Akademią w zakresie zgodności działania jej organów z przepisami ustawowymi i statutem Akademii. Prezes Akademii przedstawia Prezesowi Rady Ministrów roczne sprawozdanie z działalności Akademii. Prezes Rady Ministrów mo-

że uchylić uchwałę organów Akademii w przypadku stwierdzenia jej niezgodności z przepisami ustawowymi lub statutem Akademii. Uchylenie uchwały może nastąpić w ciągu 6 miesięcy od dnia powzięcia wiadomości o jej podjęciu.

Organami Polskiej Akademii Nauk są: Zgromadzenie Ogólne Akademii, Prezydium Akademii, Prezes Akademii. Zgromadzenie Ogólne to najwyższy organ PAN, który obejmuje wszystkich krajowych członków korporacji. Określa kierunki działania Akademii i sprawuje nadzór nad jej działalnością. W skład Prezydium wchodzi: prezes i wiceprezesi, przewodniczący siedmiu wydziałów, prezesi oddziałów terenowych oraz członkowie z wyboru. Prezydium realizuje zadania sformułowane przez Zgromadzenie Ogólne w okresie między jego sesjami oraz czuwa nad wykonaniem zadań przez jednostki organizacyjne Akademii. Prezes PAN przewodniczy Zgromadzeniu Ogólnemu PAN i Prezydium PAN oraz kieruje bieżącą działalnością Akademii. Kadencja władz Akademii trwa 4 lata. Prezes i wiceprezesi Akademii oraz członkowie Prezydium Akademii wybierani są przez Zgromadzenie Ogólne PAN.

Obsługę administracyjną Akademii prowadzi Kancelaria PAN. Z upoważnienia Prezesa PAN jej działalnością kieruje Szef Kancelarii.

Na podstawie art. 22 ustawy o PAN, zbycie lub obciążenie nieruchomości Akademii wymaga zgody Prezydium Akademii.

Rozdział 5 ustawy o PAN reguluje problematykę placówek naukowych, pomocniczych placówek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii. Placówkami naukowymi PAN są instytuty, zakłady, centra, stacje badawcze, ogrody botaniczne oraz inne jednostki naukowe prowadzące badania naukowe lub prace badawczo-rozwojowe (art. 35).

Finanse PAN

Zgodnie z art. 60 ust. 1 ustawy o PAN, działalność Akademii jest finansowana ze środków budżetowych i pozabudżetowych. Placówki naukowe Akademii prowadzą samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając koszty działalności z przydzielonych im środków budżetowych na zasadach określonych w odrębnych przepisach oraz ze środków pozabudżetowych pozyskiwanych przez placówki (art. 63 ust. 1 ustawy o PAN).

Według art. 61 ust. 1 ustawy o PAN, środki pochodzące m.in. ze sprzedaży mienia i praw majątkowych stanowiących własność Akademii, mogą być gromadzone na odrębnym rachunku bankowym, jako środki spoza budżetu państwa. Podstawą gospodarowania środkami spoza budżetu państwa jest roczny plan finansowy uchwalany przez Prezydium Akademii, na wniosek Prezesa Akademii.

Szczegółowe zasady finansowania Akademii oraz gospodarki finansowej jej placówek naukowych zostały ustalone przez Radę Ministrów, w rozporządzeniu z dnia 22 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad finansowania Polskiej Akademii Nauk oraz gospodarki finansowej jej placówek naukowych. Akademia gromadzi na odrębnym rachunku bankowym środki uzyskiwane spoza budżetu państwa, w tym m.in. ze sprzedaży mienia i praw majątkowych oraz wartości niematerialnych i prawnych stanowiących własność Akademii, jak również z wpłat pochodzących z najmu lub dzierżawy nieruchomości stanowiących własność Akademii (§ 5 ust.1 rozporządzenia).

Wpłaty pochodzące z najmu lub dzierżawy nieruchomości nie dotyczą nieruchomości wynajmowanych lub dzierżawionych przez placówki naukowe w celu wykonywania ich zadań statutowych. Placówki naukowe pokrywają koszty bieżącej eksploatacji tych nieruchomości.

Zgodnie z art. 61 ust. 2 ustawy o PAN, środki pozabudżetowe Akademia przeznaczona na rozwój nauki, w tym na promowanie nowatorskich badań i inwestycje wspomagające działalność naukową. Środki te, niewydatkowane w danym roku, przechodzą na rok następny. Rozporządzenie wymienia cele, na które mogą zostać przeznaczone środki gromadzone na koncie pozabudżetowym (§ 5 ust.3), to jest na rozwój nauki i zakup urządzeń służących temu rozwojowi, a w szczególności na:

- 1) promowanie w formie pomocy finansowej badań podejmowanych przez placówki naukowe, szkoły wyższe oraz inne jednostki sfery nauki, a zwłaszcza podejmowanych wspólnie przez te jednostki;
- 2) zwrotną pomoc finansową udzielaną placówkom naukowym oraz innym jednostkom naukowym i jednostkom badawczo-rozwojowym;
- 3) remonty i inwestycje wspomagające działalność naukową;
- 4) wyposażenie nowo utworzonych placówek naukowych w środki niezbędne do prowadzenia ich działalności;

5) udziały w działalności podmiotów gospodarczych, jeżeli działalność tych podmiotów służy rozwojowi nauki.

Minister Skarbu Państwa

Na podstawie art. art. 5a - 5c¹⁷ ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, państwowe osoby prawne zostały zobowiązane do uzyskania zgody ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa na dokonanie czynności prawnej w zakresie rozporządzenia składnikami aktywów trwałych w rozumieniu przepisów o rachunkowości, w tym m.in. rzeczowych aktywów trwałych. Zgoda ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa jest wymagana m.in. w przypadku sprzedaży, oddania składników aktywów do korzystania innym podmiotom na podstawie umów prawa cywilnego lub ich wniesienia jako wkładu do spółki lub spółdzielni, jeżeli wartość rynkowa przedmiotu rozporządzenia przekracza równowartość w złotych kwoty 50 000 euro (art. 5a ust. 1). Czynność prawna dokonana z naruszeniem obowiązku określonego w ust. 1 jest nieważna (art. 5a ust. 2). Państwowej osobie prawnej przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu do ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa (art. 5c ust. 4). W przypadku nieuwzględnienia tego sprzeciwu, państwowej osobie prawnej przysługuje prawo wniesienia w terminie 7 dni odwołania do sądu.

3.2. Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. REALIZACJA ZADAŃ KANCELARII PAN W ZAKRESIE NADZORU NAD MAJĄTKIEM TRWAŁYM

Zgodnie z zaleceniem Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży z dnia 28 listopada 2007 r., władze Akademii zostały zobowiązane do przeprowadzenia całościowej inwentaryzacji majątku pozostającego w gestii Akademii i opracowania strategii optymalnego nim zarządzania oraz przedłożenia Komisji do dnia 30 czerwca 2008 r. informacji w tej sprawie. Na wniosek Prezesa PAN, termin powyższy został przesunięty do czasu zakończenia niniejszej kontroli NIK.

Nieuporządkowanie
spraw majątkowych
PAN

¹⁷ W obecnym brzmieniu, przepisy te obowiązują od dnia 15 stycznia 2003 r. Poprzednio obowiązywał w tym zakresie art. 5 ust. 1 pkt 3, oraz art. 5 ust. 3 - 8 przywołanej ustawy.

W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 5 lipca 2007 r.¹⁸, NIK sformułowała wniosek dotyczący uregulowania całości spraw związanych z majątkiem będącym w posiadaniu PAN. W odpowiedzi, Prezes Polskiej Akademii Nauk poinformował¹⁹ o podjęciu przez Kancelarię PAN działań porządkujących w zakresie gospodarowania nieruchomościami, w szczególności zmierzających do skompletowania dokumentacji dotyczącej nieruchomości oddanych w zarząd bądź użyzeczonych jednostkom PAN oraz utworzenia bazy danych o nieruchomościach będących we władaniu Akademii.

Ustalenia kontroli potwierdzają podjęcie i kontynuowanie deklarowanych przedsięwzięć. PAN rozpoczęła porządkowanie dokumentacji związanej z gospodarką nieruchomościami w całej Akademii. Do dnia 30 czerwca 2008 r. zgromadzono ok. 80% dokumentacji formalno-prawnej dla nieruchomości gruntowych, nie starszej niż z 2007 r. (pozostała dokumentacja pochodzi na ogół z lat 2005 i 2006). Oceniając przedsięwzięte działania, NIK bierze pod uwagę fakt, że Akademia została wyposażona w nieruchomości zabudowane budynkami i budowlami, z których część była pozbawiona dokumentacji (naniesienia z XIX i z pierwszej połowy lat pięćdziesiątych XX wieku).

Kancelaria PAN nie przeprowadziła inwentaryzacji całości składników majątkowych i nie doprowadziła do opracowania strategii zarządzania majątkiem Akademii. W I półroczu 2008 r. zlecono wprawdzie opracowanie projektu takiej strategii, lecz wykonanie tego dzieła zostało powierzone osobie bez udokumentowanych kwalifikacji w zakresie zarządzania nieruchomościami. W zawartej umowie nie sprecyzowano wykazu zagadnień, które powinny zostać uwzględnione w strategii, ani wyznaczników umożliwiających ocenę jakości dzieła. W konsekwencji opracowany dokument pozbawiony był elementarnych atrybutów strategii zarządzania majątkiem. Odpowiedzialny za odbiór merytoryczny dzieła – Szef Kancelarii PAN – potwierdził jego wykonanie i przyjęcie pracy zgodnie z umową, w dniu 19 marca 2008 r.

Uwzględniając powyższe, NIK stwierdza, że wydatkowanie na opracowanie strategii kwoty 18 tys. zł było działaniem niegospodarnym.

¹⁸ Wystąpienie pokontrolne 41000-1/2007; P/07/076.

¹⁹ Pismo BF-1270/07 z 3 sierpnia 2007 r.

Szef Kancelarii PAN nie podjął systemowych działań w zakresie inicjowania przedsięwzięć mających na celu zwiększenie wartości użytkowej i rynkowej majątku będącego w posiadaniu PAN (podjęcie takich działań wynikało z zakresu zadań Szefa Kancelarii PAN)²⁰. Wyjaśniając przyczyny tego zaniechania, Szef Kancelarii PAN wskazał brak środków finansowych, trudności kadrowe oraz brak ukończenia prac nad strategią zarządzania majątkiem PAN, jak również prac związanych z porządkowaniem stanu formalno-prawnego nieruchomości.

Niepełne dane
dotyczące
nieruchomości
PAN

Kancelaria PAN nie dysponowała pełną i aktualną wiedzą o stanie ilościowym i wartościowym majątku trwałego, pozostającego w dyspozycji Akademii. Zdaniem NIK, bez posiadania takiej wiedzy nie jest możliwe rzetelne zarządzanie tym majątkiem ani sprawowanie nadzoru nad jego wykorzystaniem.

Baza danych nieruchomości gruntowych będących w posiadaniu PAN, zawierała 1 894 pozycje dotyczące ewidencyjnych działek gruntów. W części dotyczącej naniesień na gruncie, baza ta zawierała tylko 40 pozycji. Kancelarii PAN nie jest znana konkretna liczba obiektów posadowionych na gruntach PAN – oszacowana w trakcie kontroli ogólna liczba to ok. 2000.

Zapisy w poszczególnych pozycjach powyższej bazy danych, nie były kompletne. Tylko w sześciu pozycjach wpisana była wartość ewidencyjna działek, a w 11 pozycjach – numer inwentaryzacyjny. Zdaniem NIK, dla zapewnienia bezbłędnego przetwarzania danych zawartych w przedmiotowej bazie, niezbędne jest umieszczenie w niej powyższych parametrów, w celu zapewnienia zgodności z danymi finansowo-księgowymi, za których rzetelność odpowiedzialny jest Główny Księgowy Budżetu PAN. Zapewnienie zgodności danych jest o tyle istotne, że są one wykorzystywane w trakcie przygotowywania załączników do umów użyczeń lub decyzji Prezesa PAN w sprawie przekazania nieruchomości w zarząd.

W badanej próbie 189 pozycji bazy, w 12 nie było wpisanego numeru księgi wieczystej, z czego w 11 przypadkach były to grunty w bezterminowym i bezpłatnym użytkowaniu PAN, a w jednym – grunt o nieuregulowanym stanie prawnym.

²⁰ Na podstawie decyzji Nr 27 Prezesa PAN z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowej struktury organizacyjnej i zakresów czynności jednostek organizacyjnych Kancelarii PAN.

Kancelaria PAN nie była przygotowana organizacyjnie do sprawowania nadzoru nad gospodarowaniem nieruchomościami przez jednostki Akademii. Zadania w tym zakresie wykonywało Biuro Zarządzania Majątkiem²¹. W ośmioosobowym²² BZM, nie zatrudniano pracowników posiadających odpowiednią wiedzę merytoryczną dotyczącą przedmiotu działalności poszczególnych instytutów PAN. Weryfikacją i monitoringiem stanu nieruchomości Akademii zajmowało się 5 osób. Działania mające na celu zgromadzenie w jednym miejscu danych formalnoprawnych, technicznych i ewidencyjnych, dotyczących nieruchomości będących w posiadaniu PAN, podjęto dopiero w drugiej połowie 2003 r.

Dane o użytkowanym majątku trwałym były przedstawiane przez jednostki PAN w informacji dodatkowej do rocznych sprawozdań finansowych. W odniesieniu do sprawozdań finansowych za 2007 r., BZM prowadziło jedynie formalną weryfikację przedstawionych dokumentów (m.in. czy są aktualne odpisy z ksiąg wieczystych, wypisy z ewidencji gruntów i budynków bądź rejestru zabudów, badano spójność danych w różnych dokumentach potwierdzających wartość nieruchomości oraz przeprowadzenie inwentaryzacji i rozliczenie różnic inwentaryzacyjnych).

Biuro Zarządzania Majątkiem nie sprawdzało, nawet wrywkowo, powyższych informacji poprzez porównanie zapisów w dokumentach ze stanem faktycznym – na przykład poprzez oględziny w terenie. Według wyjaśnień Dyrektora BZM – weryfikacja autentyczności sprawozdań w zakresie danych dotyczących majątku przedstawionych przez ponad 100 jednostek PAN, oznaczałaby zaprzestanie wykonywania przez pracowników Biura pozostałych obowiązków.

NIK sprawdziła 9 sprawozdań przekazanych przez jednostki organizacyjne PAN, w których były prowadzone równoległe postępowania kontrolne. W odniesieniu do dwóch jednostek²³, BZM nie posiadało aktualnych odpisów ksiąg wieczystych i wypisów z rejestru gruntów. Ponadto dla jednej jednostki²⁴ brakowało karty weryfikacyjnej oraz dokumentów dotyczących inwentaryzacji obiektów.

²¹ Od dnia 8 lutego 1999 r. do dnia 30 czerwca 2003 r. zadania w tym zakresie wykonywało Biuro Administracyjno-Majątkowe, a od dnia 1 lipca 2003 r. do dnia 27 czerwca 2007 r. - Biuro Finansów i Majątku (dalej także BFM).

²² Stan na dzień zakończenia kontroli NIK.

²³ Zakład Doświadczalny PAN w Kórniku oraz Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie.

²⁴ ZD PAN w Kórniku.

Adnotacji o tych brakach nie umieszczono w protokole z badania wstępnego sprawozdania finansowego, co świadczy o nierzetelności BZM.

**Przekazywanie
majątku
instytutom PAN**

Najwyższa Izba Kontroli jako nierzetelne oceniła działania PAN związane z realizacją art. 39 ustawy o PAN, nakładającego na Akademię obowiązek wyposażenia instytutów ze swojego mienia w środki niezbędne do prowadzenia działalności określonej w statucie instytutu. Stwierdzono długotrwałość (w 1/3 przypadków nieuzasadnioną) w przekazywaniu instytutom mienia PAN, niewydawanie decyzji o przekazaniu nieruchomości w zarząd (administrowanie)²⁵ oraz brak efektywnej aktualizacji danych dotyczących mienia przekazanego w użyczenie bądź w zarząd.

W 1999 r. władze PAN przyjęły, jako sposób realizacji powyższego przepisu, zasadę użyczenia instytutom użytkowanego przez nie majątku. Zasada ta miała zapewnić im pełne władanie mieniem, pozostawiając jednocześnie ten majątek w gestii PAN jako całości, a tym samym utrzymać spójność Akademii jako instytucji państwowej. Pozostałe jednostki PAN miały dysponować nieruchomościami na podstawie decyzji o administrowaniu lub w oparciu o inne dokumenty, wydane w latach wcześniejszych (na przykład decyzje o utworzeniu placówki, w których wskazywano jej siedzibę). Założono, iż punktem wyjściowym będą składniki majątkowe, które pozostawały na stanie bilansowym instytutów na koniec 1998 r.

Ustalenie przez PAN reguł przekazywania majątku instytutom dopiero w 1999 r. spowodowało opóźnienie w rozpoczęciu realizacji tego procesu i jego długotrwałość. Do czasu zakończenia kontroli NIK proces przekazywania majątku instytutom nie został sfinalizowany. Realizacja stosownych czynności została podjęta po dwóch i pół roku, licząc od daty wejścia w życie ustawy o PAN²⁶. Do dnia 30 czerwca 2008 r. Prezes PAN zawarł umowy użyczenia nieruchomości z 51 instytutami (przy czym 36 umów podpisano w 2000 r.) oraz wydał 21 decyzji o przekazaniu nieruchomości innym jednostkom organizacyjnym PAN. Umowy o użyczenie i decyzje o przekazaniu nieruchomości w zarząd dwóm instytutom oraz sześciu innym jednostkom były w przygotowaniu.

²⁵ Przekazywanie nieruchomości w zarząd (administrowanie) jest praktykowane wobec jednostek PAN nieposiadających osobowości prawnej, np. wobec niektórych zakładów działalności pomocniczej.

²⁶ Obecnie obowiązująca ustawa o PAN weszła w życie w dniu 15 października 1997 r.

NIK ocenia jako nierzetelność, zaniechanie sporządzania przez Kancelarię PAN przed zawieraniem umów o użyczenie majątku instytutom, analiz określających faktyczne potrzeby jednostek. Tym samym nie dotrzymano podstawowego warunku racjonalnego gospodarowania majątkiem trwałym.

Przekazywanie mienia instytutom PAN następowało bez występowania przez Akademię o zgodę Ministra Skarbu Państwa, wymaganą przez przepisy ustawy o wykonywaniu uprawnień Skarbu Państwa (por. str. 15 oraz str. 15 *Informacji*). W opinii NIK, przepisy ustawy o PAN, na podstawie których następuje wyposażanie instytutów w majątek Akademii, nie wyłączają stosowania przepisów ustawy o wykonywaniu uprawnień Skarbu Państwa w zakresie konieczności uzyskiwania zgody Ministra Skarbu Państwa na rozporządzanie aktywami o wartości powyżej 50 tys. euro. W toku kontroli PAN przedstawiała odmienne poglądy na powyższe zagadnienie, posiłkując się opiniami uznanych autorytetów prawnych²⁷.

Do czasu zakończenia kontroli NIK nie nastąpiło przeniesienie, w trybie art. 53 ustawy o PAN²⁸, własności majątku na rzecz tych instytutów, które spełniają ustalone przez PAN warunki uwłaszczenia. W *Informacji o wynikach kontroli działalności placówek naukowych PAN*, NIK sformułowała wniosek pod adresem Prezesa PAN, o rozważenie podjęcia działań mających na celu przekazanie na własność nieruchomości lub w wieczyste użytkowanie gruntów instytutom naukowym Akademii.

Powołana przez Prezesa Akademii w dniu 2 marca 2007 r. Komisja do spraw Gospodarowania Majątkiem PAN rozpatrzyła łącznie 13 wniosków instytutów o przekazanie mienia na własność, z których dwa zaopiniowano pozytywnie, a trzy - pozytywnie tylko w odniesieniu do niektórych nieruchomości. Przyczyną relatywnie niewielkiej liczby wniosków o uwłaszczenie jest konieczność poniesienia przez instytuty kosztów m.in. porządkowania stanu formalnoprawnego i geodezyjnego nieruchomości oraz kompletowania dokumentacji techniczno-

²⁷ Np. prof. zw. dr hab. Tomasz Dybowski, dr Maciej Kaliński, Uniwersytet Warszawski: *Opinia prawna dotycząca zasadności sprzeciwu wniesionego przez PAN od decyzji administracyjnej wydanej przez Ministra Skarbu Państwa w dniu 10 grudnia 2004 r.*

²⁸ Według powołanego przepisu, Prezes Akademii po zasięgnięciu opinii przewodniczącego właściwego wydziału, przekazuje instytutowi mienie. Przeniesienie własności nieruchomości lub użytkowania wieczystego gruntu następuje w formie decyzji administracyjnej. Decyzja Prezesa Akademii stanowi podstawę do dokonania odpowiednich wpisów w księdze wieczystej.

budowlanej, jak również kosztów związanych z określaniem i dokumentowaniem nowego stanu formalnoprawnego nieruchomości.

**Nadzór nad
użyczonym
majątkiem**

Zastrzeżenia NIK budzi nadzór nad przestrzeganiem warunków użyczenia instytutom majątku trwałego Akademii, sprawowany przez Kancelarię PAN. W umowach użyczenia lakonicznie sformułowano warunki (sposób) wykorzystywania użyczonego majątku, przez co ograniczeniu uległy możliwości sprawowania nadzoru właścicielskiego nad tym majątkiem. Postanowiono w nich jedynie, że *”Instytut będzie używał użyczonej mu nieruchomości zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego²⁹ i w zakresie niezbędnym dla realizacji działalności określonej w jego statucie”*, bez wskazania żadnych innych warunków, uściślających zasady dysponowania użyczonym mieniem. Decyzje oddające majątek PAN w zarząd również nie określały szczegółowych zasad zarządzania (administrowania) majątkiem.

Nadzór nad użyczonym mieniem sprawowany przez Kancelarię PAN sprowadzał się do jednostronnego zobowiązania kierowników jednostek Akademii do przedstawiania w sprawozdaniach finansowych dokumentacji formalnoprawnej nieruchomości, informacji o zawartych umowach najmu i dzierżawy oraz informacji o przeprowadzonych remontach i inwestycjach. Rzetelność tych informacji nie była jednak sprawdzana. Nie przeprowadzono kompleksowych kontroli faktycznego wykorzystania użyczonych i przekazanych w zarząd nieruchomości. W latach 2005–2007 Biuro Zarządzania Majątkiem (przed czerwcem 2007 r. – Biuro Finansów i Majątku) przeprowadziło zaledwie cztery kontrole dotyczące inwestycji prowadzonych na nieruchomościach PAN oraz jedną, dotyczącą inwentaryzacji majątku.

**Nieprzestrzeganie
przepisów ustawy
o rachunkowości**

Księgi rachunkowe Polskiej Akademii Nauk prowadzone były niezgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości. NIK stwierdziła przede wszystkim naruszenia przepisów dotyczących wyceny aktywów (rozdział 4 ustawy). Dla 651 pozycji środków trwałych³⁰ (na 2058 pozycji środków trwałych ogółem) brak było

²⁹ W tym m.in. art.716 K.c. na podstawie którego, użyczający może żądać zwrotu rzeczy jeżeli biorący w użyczenie używa rzeczy w sposób sprzeczny z umową albo z właściwościami lub z przeznaczeniem rzeczy, jeżeli powierza rzecz innej osobie nie będąc do tego upoważniony przez umowę ani zmuszony przez okoliczności, albo jeżeli rzecz stanie się potrzebna użyczającemu z powodów nie przewidzianych w chwili zawarcia umowy.

³⁰ W tym 610 pozycji to grunty znajdujące się na stanie PAN od 1 stycznia 1999 r., dla których założono ok. 180 ksiąg wieczystych.

danych dotyczących wartości ewidencyjnej. W celu umożliwienia funkcjonowania obsługującego księgi rachunkowe systemu informatycznego nadano tym pozycjom wartość ewidencyjną 0,01 zł.

Niekompletność ewidencji nieruchomości oraz brak ich aktualnej wyceny spowodowały, że roczne sprawozdania finansowe PAN, w części odnoszącej się do wartości majątku trwałego, nie odzwierciedlały rzetelnie sytuacji majątkowej Akademii. Tym samym sprawozdania te nie spełniały warunku określonego w art. 4 ust.1 ustawy o rachunkowości³¹. Fakt ten ujawniony został przez Kierownictwo Akademii w Oświadczeniu Kierownictwa PAN dołączonym do sprawozdania finansowego za 2007 rok. Zgodnie z dyspozycją art. 77 pkt 1 ustawy o rachunkowości, podawanie w księgach rachunkowych nierzetelnych danych zagrożone jest sankcją karną. Według art. 4 ust. 5 tej ustawy, kierownik jednostki (Prezes PAN) ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości.

NIK stwierdziła również naruszenie przepisów ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych³². W tabelach amortyzacyjnych środków trwałych za 2006 r., dla 41 pozycji dotyczących budynków i budowli, wykazano wartość początkową 0,01 zł. Było to niezgodne z art. 16g ust. 1 pkt 3 tej ustawy, zgodnie z którym za wartość początkową aktywów uważa się wartość rynkową z dnia nabycia. W związku z nieustaleniem wartości początkowej środków trwałych nie dokonywano odpisów amortyzacyjnych, co z kolei było niezgodne z art. 16h ust.1 pkt 4 powyższej ustawy.

Wyjaśniając przyczyny powyższych nieprawidłowości, Kancelaria PAN wskazała na brak środków finansowych niezbędnych do dokonania wyceny nieruchomości. Prezes PAN, Pan prof. Michał Kleiber, w celu sanacji istniejącego stanu rzeczy, w dniu 11 czerwca 2008 r. wystąpił do Ministra Finansów z wnioskiem o przyznanie środków z budżetu państwa w wysokości 5 mln zł na dokonanie kompleksowej wyceny nieruchomości PAN. Wobec nieuwzględnienia tego wniosku, ponowiono go w projekcie budżetu PAN na 2009 rok³³.

³¹ Przepis ten zobowiązuje do stosowania zasad (polityki) rachunkowości, w sposób rzetelnie i jasno przedstawiający sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy jednostki.

³² Dz. U. z 2000 r., Nr 54, poz. 654 ze zm.

³³ Z informacji przekazanych przez przedstawicieli PAN na naradzie pokontrolnej przeprowadzonej w dniu 14 stycznia 2009 r. wynika, że w trakcie prac nad projektem budżetu na 2009 r., wniosek ten został rozpa-

Zdaniem NIK, wycena nieruchomości oraz wartości niematerialnych i prawnych dla celów bilansowych może zostać przeprowadzona według cen nabycia lub kosztów wytworzenia albo według cen rynkowych lub inaczej określonej wartości godziwej³⁴. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny nabycia składnika aktywów, a w szczególności mienia przyjętego nieodpłatnie, jego wyceny dokonuje się według cen sprzedaży takiego samego lub podobnego przedmiotu³⁵. Akademia, na podstawie art. 110 ust. 2 i 3 ustawy o PAN, nabyła własność powyższych aktywów nieodpłatnie, a w związku z tym argument, że nie wprowadza tego majątku do ksiąg rachunkowych ze względu na brak środków finansowych na jego wycenę, nie jest usprawiedliwieniem dla przedłużającego się zaniechania.

3.2.2. WYDATKOWANIE ŚRODKÓW Z KONTA POZABUDŻETOWEGO PAN

Badaniem kontrolnym objęto okres 2006 – I połowa 2008 r. NIK ocenia negatywnie wydatkowanie w tym czasie części środków zgromadzonych na koncie pozabudżetowym PAN. Na łączną kwotę wydatków 16 513 tys. zł, niezgodnie z art. 61 ust. 2 ustawy o PAN, jak również z § 5 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad finansowania Polskiej Akademii Nauk oraz gospodarki finansowej jej placówek naukowych - wydano 1 326 tys. zł.

Środki uzyskiwane spoza budżetu państwa (głównie ze sprzedaży nieruchomości – por. tabelę na str. 14 *Informacji*), Akademia powinna przeznaczać na rozwój nauki, w tym na promowanie nowatorskich badań i inwestycje wspomagające działalność naukową oraz zakup urządzeń służących rozwojowi nauki.

W wymienionym okresie, z konta pozabudżetowego PAN sfinansowano wypłatę odszkodowania wraz z odsetkami i kosztami w łącznej wysokości 286 tys. zł za bezumowne korzystanie z nieruchomości przy ul. Mokotowskiej 25 w Warszawie; pokryto koszty procesowe w wysokości 339 tys. zł w związku ze sprawą sądową, dotyczącą niegospodarności w jednym z Zakładów Doświadczalnych PAN oraz koszty procesu i ugody z osobą prywatną, z tytułu wynagrodzenia za korzystanie z patentu – 690 tys. zł. Ponadto wypłacono 10 tys. zł jako nagrodę dla osoby z tytułem profesorskim – w setną rocznicę jej urodzin. Wydatki te ak-

trzonej odmownie.

³⁴ Art. 28 ust. 1 pkt 1a ustawy o rachunkowości.

³⁵ Art. 28 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

ceptowali: Wiceprezes PAN – prof. Janusz Lipkowski oraz Prezesi PAN – prof. prof. Andrzej B. Legocki i prof. Michał Kleiber.

W ocenie NIK, przyczyną niewłaściwego wydatkowania powyższych środków była błędna interpretacja przepisów. Według wyjaśnień Dyrektora Biura Finansów Kancelarii PAN, katalog wydatków możliwych do sfinansowania ze środków pozabudżetowych jest otwarty, a wyszczególnione pozycje należy odczytywać jako priorytetowe, a nie jako jedyne. Zdaniem NIK, rozszerzająca wykładnia przepisów stosowana przez Kancelarię PAN, jest nieuprawniona.

Uwagę zwraca wysoki stan należności z tytułu pomocy zwrotnej udzielonej jednostkom organizacyjnym PAN³⁶ w stosunku do wpływów ze sprzedaży nieruchomości będących zasadniczym źródłem przychodów konta pozabudżetowego Akademii. W okresie 2002 – I połowa 2008 r. należności te kształtowały się następująco:

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	[tys. zł] I połowa 2008
Skumulowany stan należności konta pozabudżetowego	19 160	18 747	18 338	17 022	4 578	4 808	4 806
Roczne wpływy ze sprzedaży nieruchomości	0	233	5 714	3 965	7 206	4 132	930

W 2006 r. z pomocy zwrotnej na pomoc bezzwrotną przekwalifikowano wydatki na kwotę 13 373 tys. zł, a w roku 2007 – 200 tys. zł. Pomoc zwrotna przyznawana jest na podstawie *Zasad i trybu postępowania przy wnioskowaniu o zabezpieczenie lub uruchomienie środków pozabudżetowych Akademii*. O przekwalifikowaniu pomocy zwrotnej na pomoc bezzwrotną decyduje Prezydium PAN.

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z § 5 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad finansowania Polskiej Akademii Nauk oraz gospodarki finansowej jej placówek naukowych, pomoc udzielana przez Akademię placówkom oraz innym jednostkom, powinna mieć charakter zwrotny.

³⁶ Udzielanie zwrotnej pomocy finansowej placówkom oraz innym jednostkom naukowym PAN odbywa się na podstawie § 5 ust. pkt 2) rozporządzenia RM z dnia 22 grudnia 1998 r.

3.2.3. SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI PRZEZ KANCELARIĘ PAN

W latach 1998 - I połowa 2008 r. Kancelaria PAN zbyła 43 nieruchomości gruntowe (część wraz z budynkami) oraz 275 lokali mieszkalnych. NIK ocenia pozytywnie wprowadzenie przez Prezesa PAN wewnętrznych procedur zbywania nieruchomości (od dnia 15 września 2003 r., a następnie znowelizowanych od dnia 7 marca 2006 r.) oraz innych wewnętrznych regulacji dotyczących trybu i zasad sprzedaży nieruchomości.

Kontrola 18 transakcji³⁷ zbywania nieruchomości przez Kancelarię PAN, zrealizowanych od dnia 1 stycznia 1998 r. do dnia 30 czerwca 2008 r. wykazała, że sprzedaż odbywała się każdorazowo na podstawie uchwał Prezydium PAN – zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o PAN. Kwota uzyskana z tytułu dokonanych transakcji wyniosła 12 053 270 zł, wartość nieruchomości zbytych w drodze darowizny wynosiła 1 991 325 zł, a w drodze zamiany 582 960 zł.

We wszystkich przypadkach, w których wartość nieruchomości przekraczała równowartość 50 tys. euro, PAN występowała o zgodę na sprzedaż do Ministra Skarbu Państwa. Ujawniono natomiast naruszenie postanowień *Procedur postępowania przy zbywaniu nieruchomości Polskiej Akademii Nauk*, wprowadzonych przez Prezesa PAN z dniem 15 września 2003 r. Polegało to na tym, że Biuro Zarządzania Majątkiem (a poprzednio Biuro Finansów i Majątku) zaniechało sporządzania opinii dotyczących możliwości zbycia nieruchomości³⁸, jak również dokumentowania decyzji Prezesa lub Wiceprezesa PAN w sprawie przygotowania nieruchomości do zbycia, w tym przygotowania stosownego wniosku dla Prezydium PAN. Przed sprzedażą nieruchomości położonych w Żelwągach, Konstancinie-Jeziornie, Drozdach, Prawdowie oraz Jabłonnej i Kolonii Mrokowskiej nie dokonano analizy możliwości ich zagospodarowania w ramach PAN.

³⁷ Kontrolą objęto transakcje ujęte w wykazie przedstawionym przez BZM pod pozycjami: 2003 r. – nr 1, 2004 r. – nr 2, 4 i 5, 2005 r. – nr 1, 2, 3 i 5, 2006 r. – nr 4, 5, 8-11, 2007 r. – nr 2, 4, 6, 2008 r. – nr 3. Spośród analizowanych transakcji 11 dotyczyło sprzedaży prawa użytkowania wieczystego, trzy sprzedaży prawa własności, trzy sprzedaży prawa użytkowania wieczystego gruntu i prawa własności budynków, jedna ustanowienia służebności gruntowej oraz jedna transakcja darowizny. Badanie kontrolne objęło wszystkie transakcje sprzedaży nieruchomości, dla których dokumentacja znajdowała się w Kancelarii PAN, przy czym ustalenia dotyczące sprzedaży nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 w Warszawie zostały przedstawione w oddzielnym punkcie *Informacji*.

³⁸ Wymagana przez procedurę zbywania nieruchomości opinia BZM/BFM powinna zawierać informację o możliwości (w tym uzyskania wymaganych zgód) i sposobie zbycia, zakresie prac przygotowawczych oraz ich koszcie.

Powyższe odstępstwa od *Procedur postępowania przy zbywaniu nieruchomości* Dyrektor BZM tłumaczyła brakiem celowości niektórych działań, np. brak analizy możliwości zagospodarowania nieruchomości przez PAN wynikał z zamiaru jej przeznaczenia na cele publiczne, ograniczenia liczby nabywców wynikającego z uwarunkowań lokalnych lub krótkiego czasu pomiędzy zebraniem dokumentów a posiedzeniem Prezydium PAN. Zaniechanie sporządzania opinii dotyczących możliwości zbycia nieruchomości wynikało z przeświadczenia, że projekt uchwały PAN w przedmiocie zbycia nieruchomości, parafowany przez Prezesa/Wiceprezesa PAN zawiera te informacje, które powinny znajdować się w opinii.

3.2.4. KONTROLA PLACÓWEK PAN

Oceny pozytywne

W wyniku kontroli gospodarowania wybranymi składnikami majątku trwałego przeprowadzonej w dziewięciu placówkach PAN, oceny pozytywne z nieprawidłowościami, NIK sformułowała wobec sześciu jednostek: **Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie, Zakładu Działalności Pomocniczej PAN we Wrocławiu, Zakładu Działalności Pomocniczej PAN w Katowicach, Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku, Zakładu Doświadczalnego PAN w Kórniku („Szkółki Kórnickie”), Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu.** Nieprawidłowości stwierdzone w tych jednostkach polegały m.in. na:

- niezgodności (na kwotę 10 493 tys. zł) pomiędzy stanem faktycznym wartości posiadanego majątku, a umową użyczenia w odniesieniu do dwóch budynków i jednego lokalu mieszkalnego³⁹ stwierdzonej w **Instytucie Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie;**
- naruszeniach procedur wewnętrznych PAN podczas przeprowadzania przetargów na sprzedaż nieruchomości w Karpaczu i ich dokumentowania oraz reprezentowania PAN w zawartej umowie sprzedaży tej nieruchomości przez **Zakład Działalności Pomocniczej PAN we Wrocławiu;**
- zaniechaniu remontów obiektów w miejscowości Łąka i braku aktualizacji wygasłych umów z 1975 r. z dwoma najemcami lokali, przez **Zakład Działalności Pomocniczej PAN w Katowicach;**

³⁹ Brak aktualizacji umowy użyczenia wynikał m.in. z realizacji procesów inwestycyjnych oraz weryfikowania umów użyczenia przez PAN.

- nieprzeprowadzeniu wszystkich wymaganych kontroli okresowych w obiektach budowlanych w **Instytucie Dendrologii PAN w Kórniku**;
- niedotrzymaniu ustawowych wymogów odnośnie zawiadamiania nabywców i ogłaszania zamiaru sprzedaży nieruchomości i lokali mieszkalnych w **Zakładzie Doświadczalnym PAN w Kórniku**;
- nieprzeprowadzeniu w obiektach budowlanych **Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu** wymaganych kontroli okresowych, a ponadto niewłaściwe sprawowanie nadzoru nad dzierżawcą gospodarstwa rolnego w Michrowie, co skutkowało dewastacją obiektów budowlanych oraz degradacją sadów i stawów hodowlanych.

Oceny negatywne

Najwyższa Izba Kontroli oceniła negatywnie, w zakresie kontrolowanej działalności, trzy placówki PAN. I tak:

- **Stacja Badawcza Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zachowawczej Zwierząt PAN w Popielnie**⁴⁰ zbyła 33 lokale mieszkalne bez zgody Prezydium PAN, nie odprowadzając środków ze sprzedaży tych lokali (w kwocie 171 779 zł), na konto pozabudżetowe PAN;
- W **Muzeum i Instytucie Zoologii PAN w Warszawie** stwierdzono brak wyceny administrowanych nieruchomości oraz nieprzeprowadzanie w obiektach budowlanych wymaganych kontroli okresowych;
- W **Zakładzie Działalności Pomocniczej PAN w Warszawie**, w obiektach budowlanych nie zostały przeprowadzone wszystkie wymagane kontrole okresowe, a sprzedaży dwóch lokali mieszkalnych dokonano bez pełnomocnictwa Prezesa PAN.

Sprzedaż nieruchomości przez placówki PAN

Kontrola sprzedaży 12 nieruchomości oraz 235 lokali i domów mieszkalnych przez placówki PAN, nie wykazała istotnych nieprawidłowości w odniesieniu do cen uzyskiwanych w tych transakcjach. Ceny te z reguły przekraczały bądź były równe wartościom nieruchomości, ustalonym w operatach szacunkowych. Wyjątek stanowiła sprzedaż nieruchomości w Karpaczu przez Zakład Działalności Pomocniczej PAN we Wrocławiu. Cena sprzedaży była tu niższa od najniższej wartości oszacowanej o 20 tys. zł.

⁴⁰ Dalej także: SBREiHZZ.

Łączne wpływy uzyskane ze sprzedaży majątku trwałego wyniosły 6 918 697 zł. Lokale mieszkalne sprzedawano na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o zasadach zbywania mieszkań będących własnością przedsiębiorstw państwowych, niektórych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych oraz niektórych mieszkań będących własnością Skarbu Państwa⁴¹, stosując w większości przypadków przysługującą osobom uprawnionym obniżkę ceny mieszkania o 95%.

W pięciu placówkach PAN stwierdzono nieprawidłowości w trakcie sprzedaży nieruchomości.

W 2002 r. Dyrektor **Stacji Badawczej Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zachowawczej Zwierząt PAN w Popielnie** sprzedał 33 lokale mieszkalne wraz z przypadającymi udziałami w gruncie oraz budynkami gospodarczymi i garażami, położone w miejscowościach Wielki Las i Wejsuny. Sprzedaży nieruchomości dokonano pomimo braku stosownej uchwały Prezydium PAN, wymaganej art. 22 ust. 1 ustawy o PAN. Dopiero we wrześniu 2004 r. Prezydium PAN zaakceptowało sprzedaż, potwierdzając ważność czynności prawnych. Środki finansowe ze sprzedaży tych nieruchomości, uzyskane w latach 2002–2007, nie zostały odprowadzone przez Stację na rachunek środków pozabudżetowych PAN⁴². Wydatkowano je w całości na bieżące potrzeby. Łączna kwota tych środków wyniosła 171 779 zł. W bilansach za lata 2002–2007 Stacja wykazywała zobowiązania wobec PAN z tytułu sprzedaży lokali na niezmienionym poziomie, podczas gdy w okresie tym nastąpiła faktyczna spłata cen ich nabycia przez nowych właścicieli. W ocenie NIK, powyższe działania Stacji były niezgodne z prawem.

Dyrektor **Zakładu Działalności Pomocniczej PAN w Warszawie** sprzedał w 2007 r., w imieniu PAN, 36 lokali mieszkalnych w miejscowości Góra (na 359 lokali znajdujących się w budynkach administrowanych przez Zakład). Dwa lokale zostały sprzedane (za łączną kwotę 8 660 zł⁴³) bez pełnomocnictwa Prezesa PAN upoważniającego do zawarcia umów ustanowienia odrębnej własności tych lokali i ich sprzedaży. Transakcje te zostały konwalidowane przez Prezesa PAN

⁴¹ Dz. U. z 2001 r., Nr 4, poz. 24 ze zm., dalej także ustawa o zasadach zbywania mieszkań.

⁴² Określony w art. 61 ustawy o PAN.

⁴³ Wartość transakcji według aktów notarialnych.

w dniu 27 października 2008 r. Ponadto Dyrektor ZDP naruszył wewnętrzne procedury PAN dotyczące zasad sprzedaży mieszkań, zawiadamiając najemców o przeznaczeniu lokali na sprzedaż, przed terminem zatwierdzenia wykazu mieszkań przewidzianych do zbycia przez Szefa Kancelarii PAN.

Do naruszenia wewnętrznych procedur sprzedaży nieruchomości obowiązujących w PAN, doszło także przy sprzedaży w dniu 19 października 2004 r. przez **Zakład Działalności Pomocniczej PAN we Wrocławiu**, budynku w Karpaczu wraz z prawem użytkowania wieczystego gruntu. Niezgodne z tymi procedurami było: powołanie komisji przetargowej przez Szefa Kancelarii PAN, a nie przez Prezesa PAN, skład komisji przetargowej, redakcja ogłoszenia o przetargu. Nieruchomość sprzedano w drodze rokowań, za kwotę 530 tys. zł, po przeprowadzeniu dwóch postępowań przetargowych zakończonych wynikiem negatywnym z powodu braku oferentów. Z ustaleń kontroli wynika, że cena wywoławcza w obydwu przetargach, ustalona na poziomie 850 tys. zł, była wyższa o ok. 240 tys. zł od wartości nieruchomości wykazanej w operacie szacunkowym⁴⁴. Różnica ta wynikała z powiększenia wartości nieruchomości o wartość kotłowni nieujętej w operacie. Przy zawieraniu transakcji doszło do przekroczenia zakresu upoważnienia do reprezentowania Akademii przez Prezesa Oddziału PAN we Wrocławiu. Działając bowiem na podstawie upoważnienia do zawarcia w imieniu PAN umowy przedwstępnej, zawarł również na tej podstawie umowę ostateczną. Konwalcja umowy sprzedaży nieruchomości w Karpaczu została dokonana przez Prezesa PAN już po zakończeniu kontroli NIK – 27 października 2008 roku.

Nabywcy dwóch lokali mieszkalnych⁴⁵, sprzedanych przez **Zakład Działalności Pomocniczej PAN w Katowicach** w grudniu 2006 r., w okresie poprzedzającym sprzedaż (co najmniej od maja 2004 r.) użytkowali je na podstawie nieaktualnych umów najmu z dnia 1 września 1975 r., zawartych na czas oznaczony. Przy sprzedaży tych dwóch lokali nie były przestrzegane przepisy określone w ustawie o zasadach zbywania mieszkań dotyczące m.in. terminów zawiadomienia nabywców i dokumentowania transakcji.

⁴⁴ W latach 2001-2004 sporządzono cztery operaty szacunkowe, ustalające wartość nieruchomości od 550 tys. zł do ok. 610 tys. zł.

⁴⁵ Lokale te zostały sprzedane byłym pracownikom Zakładu Biologii Wód PAN.

W **Zakładzie Doświadczalnym PAN w Kórniku** stwierdzono naruszenie trybu zbywania nieruchomości i lokali mieszkalnych. Uchybienia polegały m.in. na nie wyznaczeniu najemcom trzymiesięcznego terminu do nabycia nieruchomości, a wykazy zbywanych nieruchomości były zatwierdzane przez Szefa Kancelarii PAN, a nie przez Prezesa lub Wiceprezesa PAN. Kosztami oszacowania wartości zbywanych nieruchomości obciążano nabywców.

Nieuregulowany
stan prawny
nieruchomości

W trzech placówkach PAN stwierdzono brak uregulowania stanu prawnego nieruchomości. I tak, w **SBREiHZZ Popielno** – dla nieruchomości gruntowych położonych w miejscowości Wierzba⁴⁶ (o łącznej powierzchni 1 628,4 ha) nie zostały założone księgi wieczyste, pomimo że PAN dysponuje nimi od lipca 1995 r. Nieuregulowany stan prawny siedmiu nieruchomości stwierdzono w **Muzeum i Instytucie Zoologii PAN w Warszawie. Zakład Doświadczalny PAN w Kórniku** dysponował sześcioma działkami o nieuregulowanym stanie prawnym. Działania zmierzające do uregulowania tego stanu były podejmowane przez Kancelarię PAN.

Ewidencja majątku
trwałego

Zakład Działalności Pomocniczej PAN we Wrocławiu, Instytut Dendrologii PAN w Kórniku oraz **Zakład Doświadczalny PAN w Kórniku** prawidłowo ewidencjonowały administrowane nieruchomości i oszacowały ich wartość.

W pozostałych sześciu skontrolowanych jednostkach PAN, ujawniono nieprawidłowości w ewidencjonowaniu majątku trwałego, pozostającego w ich dyspozycji. Np. **Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie** nie prowadził ewidencji majątku użyczonemu przez Prezesa PAN, a dokumentacja, na podstawie której istniałaby możliwość odtworzenia środków trwałych, była prowadzona z naruszeniem art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości. W **Instytucie Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu** w księgach wieczystych nie zostały zaktualizowane zapisy dotyczące własności 124 lokali mieszkalnych i 34 działek pod budynkami wielorodzinnymi, po ich sprzedaży przez Instytut. Dyrektor Instytutu wielokrotnie występował do Prezesa PAN o uaktualnienie wykazu nieruchomości użyczonych Instytutowi. Dopiero w trakcie kontroli NIK Instytut otrzymał od PAN projekt załącznika do umowy użyczenia zawierający uaktualniony wykaz użyczonych środków trwałych.

⁴⁶ Nieruchomości te stanowią ponad 66% powierzchni gruntów wykorzystywanych przez Stację.

**Nieprzestrzeganie
przepisów Prawa
budowlanego
w zakresie kontroli
stanu technicznego
użytkowanych
obiektów**

Kierujący siedmioma placówkami PAN nie przestrzegali obowiązków wynikających z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane dotyczących przeprowadzania kontroli stanu technicznego użytkowanych obiektów oraz prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych. I tak:

- w **SBREiHZZ Popielno** pierwsze kontrole roczne sprawności technicznej budynków rozpoczęto dopiero od 2007 roku, obejmując nimi zaledwie 70 użytkowanych budynków, tj. 46%;
- w **Instytucie Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie** pierwsze kontrole roczne sprawności technicznej budynków, rozpoczęto dopiero od 2006 roku; nie przeprowadzano także wymaganych kontroli pięcioletnich stanu technicznego i wartości użytkowej obiektów;
- w **Muzeum i Instytucie Zoologii PAN w Warszawie** osiem z jedenastu obiektów budowlanych nie zostało poddanych wymaganym okresowym kontrolom, co dyrektor tej jednostki tłumaczył brakiem środków finansowych;
- w **Zakładzie Doświadczalnym PAN** w grupie 47 budynków objętych badaniem NIK, 23 nie poddawano corocznym kontrolom, a w 16 nie sprawdzano szczelności instalacji gazowych; według dyrektora placówki, powodem zaniedbań w przestrzeganiu przepisów Prawa budowlanego, była zarówno zła praca pracowników odpowiedzialnych za stan techniczny Zakładu, jak i brak środków finansowych na przeprowadzenie kontroli obiektów budowlanych;
- w **Zakładzie Działalności Pomocniczej PAN w Warszawie** spośród wszystkich 453 ksiąg obiektu budowlanego, prowadzonych dla obiektów administrowanych przez placówkę, w 51 ksiągkach nie zostały udokumentowane kontrole roczne, a w 49 ksiągkach nie udokumentowano kontroli pięcioletnich;
- w **Instytucie Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu** do 2007 r. nie przestrzegano obowiązku wykonania rocznych kontroli okresowych oraz do 2008 r. – pięcioletnich kontroli okresowych; książki obiektów budowlanych zostały zaprowadzone w administrowanych obiektach dopiero w latach 2007-2008;
- w **Instytucie Dendrologii PAN w Kórniku** nie przeprowadzano okresowych, pięcioletnich kontroli budynków i budowli.

**Wydzierżawianie
i wynajmowanie
nieruchomości
przez placówki PAN**

Analiza umów dzierżawy nieruchomości gruntowych, zawartych przez placówki PAN i obowiązujących w kontrolowanym okresie, wykazała nieprawidłowo-

wości w sposobie ich zawierania, rozliczania oraz nadzorowania realizacji warunków w nich określonych. Nieprawidłowości te stwierdzono w siedmiu skontrolowanych jednostkach.

- W **SBREiHZZ Popielno** Dyrektor Stacji przekroczył czterokrotnie uprawnienia w zakresie zaciągania zobowiązań majątkowych, gdyż bez pełnomocnictw PAN zawarł w umowach dzierżawy nieruchomości gruntowych (podpisanych z dzierżawcami w latach 1996–2000) klauzule gwarantujące im prawo pierwokupu tych składników majątkowych. Okres obowiązywania trzech z tych umów upływa w latach 2009–2015. Ponadto dwóch dzierżawców, pomimo braku pisemnej zgody Stacji, rozbudowywało dzierżawione budynki i lokale.
- **Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności w Olsztynie** nierzetelnie prowadził rozliczenia finansowe z najemcami lokali. Pomimo, że w latach 2000–2008 (I półrocze) najemcy nie dotrzyмали terminów płatności określonych w 26 umowach, Instytut zaniechał naliczenia i wyegzekwowania należnych kar z tytułu opóźnień. Wartość odsetek z tytułu nieterminowego uiszczenia czynszu, naliczonych w trakcie kontroli NIK na podstawie warunków określonych w umowach, wyniosła łącznie 214 204 zł. W większości jednak roszczenia z tego tytułu (202 574 zł) uległy przedawnieniu, zgodnie z art. 118 i art. 120 § 1 K.c. W tej sprawie NIK skierowała zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych (str. 15 *Informacji*).
- W **Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie** kontrola 43 umów wynajmu miejsc parkingowych wykazała nierzetelność przy ich sporządzaniu: siedem umów nie zawierało daty podpisania, a w przypadku sześciu umów Instytut pobierał opłaty przez okres od 8 do 46 miesięcy od momentu ich wygaśnięcia. Łączna kwota środków pobranych z tego tytułu wyniosła 47 220 zł i stanowiła 27% całości opłat z tytułu najmu miejsc parkingowych na terenie Instytutu w okresie objętym kontrolą.
- W **Zakładzie Działalności Pomocniczej PAN w Warszawie** połowa umów najmu lokali (osiem) była sporządzona nierzetelnie, nie można było na ich podstawie ustalić czy stawka czynszu została określona jako wartość brutto czy netto. Ponadto stosowano nieprzejrzyste zasady udostępniania pomieszczeń w Pałacu Staszica w Warszawie administrowanym przez ZDP (różni-

cowane stawki opłat, wystawianie faktur z terminami płatności niezgodnymi z terminami określonymi w umowach).

- **W Zakładzie Działalności Pomocniczej PAN we Wrocławiu** stwierdzono opóźnienia w regulowaniu czynszów za wynajem lokali. Kontrola ośmiu (na 80) firm wynajmujących pomieszczenia w jednym z budynków administrowanych przez ZDP wykazała, że na 82 okresy płatności, tylko ok. 11% (6,5 tys. zł) czynszów została uregulowana w terminie.
- **Zakład Działalności Pomocniczej PAN w Katowicach**, mimo użytkowania przez dwóch najemców odrębnych lokali mieszkalnych, do czasu sprzedaży tych lokali w grudniu 2006 r., nie podjął działań dla uregulowania warunków najmu lokali, a w szczególności określenia powierzchni lokali faktycznie zajmowanej przez najemców i wysokości należnego z tego tytułu czynszu. Nie zrealizowano wniosku pokontrolnego NIK, z kontroli przeprowadzonej w 2006 r., dotyczącego dostosowania do stanu faktycznego zapisów umowy najmu z dnia 27 lutego 1999 r. zawartej pomiędzy Politechniką Śląską w Gliwicach a PAN Oddział w Katowicach.
- **W Instytucie Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu** NIK pozytywnie oceniła sprawowanie przez Instytut nadzoru nad użyczonym majątkiem w gospodarstwach rolnych w Jeżowcach, Kosowie i Drozdach. Negatywnie oceniono nadzór Instytutu nad działalnością dzierżawcy gospodarstwa rolnego w Michrowie⁴⁷. Dzierżawca tego gospodarstwa doprowadził do dewastacji obiektów budowlanych oraz do degradacji gruntów ornych, sadów i stawów hodowlanych (łączna powierzchnia gruntów ornych i łąk 73,73 ha, powierzchnia stawów łącznie z gozłami 20,27 ha, powierzchnia sadów - 12,4 ha). Dyrektor Instytutu dwukrotnie zwracał się do Szefa Kancelarii PAN, sygnalizując zbędność gospodarstwa rolnego w Michrowie dla statutowej działalności Instytutu. Pisemna reakcja Szefa Kancelarii PAN na powyższe postulaty nastąpiła dopiero na skutek monitowania przez kontrolerów NIK.

Inne nieprawidłowości

Kontrola ujawniła także tolerowanie przez kierowników placówek PAN innych nieprawidłowości związanych z gospodarowaniem mieniem.

- **W SBREiHZZ Popielno** umowy najmu zawarto jedynie z 22, spośród 89 głównych lokatorów zamieszkujących w budynkach Stacji.

⁴⁷ Umowa dzierżawy została zawarta 31 stycznia 1996 r.

- Dyrektor **Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie** nabył w dniu 23 listopada 2005 r. na rzecz PAN, za kwotę 389 680 zł zabudowaną działkę w Ustrzykach Dolnych. Instytut nie przedstawił dokumentów potwierdzających oszacowanie wartości nieruchomości, przed przystąpieniem do prowadzenia negocjacji.
- Od stycznia 2003 r. do kwietnia 2004 r. **SBREiHZZ Popielno** nie regulowała zobowiązań wobec Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W okresie tym nie odprowadzono do FUS składek na ubezpieczenia społeczne, naliczonych od wynagrodzeń pracowników i potrąconych z ich dochodów. Zaległości za ten okres wyniosły łącznie 477 679 zł. Prowadziło to do dodatkowych strat finansowych Stacji w kwocie 134 445 zł, na którą składały się: odsetki od zaległych zobowiązań (81 889 zł), koszty egzekucyjne (28 666 zł) oraz opłata z tytułu naruszenia dyscypliny płatniczej, wymierzona przez ZUS w kwocie 23 890 zł⁴⁸.
- Dyrektor oraz główny księgowy **SBREiHZZ Popielno** przekroczyli zakres posiadanych uprawnień, zaciągając w latach 2001–2002 w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie pożyczkę w łącznej kwocie 609 272 zł na modernizację systemu ciepłowniczego Stacji, pomimo że nie posiadali upoważnienia PAN na dokonanie tej czynności prawnej.

3.2.5. INWESTYCJA BUDOWLANA PRZY UL. JAZGARZEWSKIEJ 17 W WARSZAWIE

Działania Polskiej Akademii Nauk, dotyczące sprzedaży nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 w Warszawie, w ocenie NIK, były nierzetelne. Nieruchomość ta była użytkowana przez Instytut – Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN⁴⁹ na podstawie aktu notarialnego z dnia 9 października 1996 r. oraz umowy użyczenia z dnia 13 września 2000 r.

W dniu 27 września 2000 r. Instytut – Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN (CMDiK), zawarł z firmą „Keram Development” Sp. z o.o.

Umowa wspólnego
przedsięwzięcia ze
spółką „Keram
Development”

⁴⁸ Zobowiązania Stacji wobec FUS, w łącznej kwocie ok. 588 tys. zł zostały sfinansowane przez PAN w styczniu 2005 r. z konta pozabudżetowego, o którym mowa w art. 61 ustawy o PAN.

⁴⁹ Decyzją Nr 3/98 Prezesa PAN z dnia 14 grudnia 1998 r. CMDiK zostało wpisane do rejestru instytutów PAN. Na podstawie Uchwały Nr 7/02 Prezydium PAN z 14 maja 2002 r., CMDiK otrzymało nazwę „Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej im. Mirosława Mossakowskiego PAN” (IMDiK).

Umowę wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego. Kontrahent miał siedzibę w wynajmowanych pomieszczeniach Instytutu, wyłoniony został bez przeprowadzenia procedury konkursowej.

Celem wspólnego przedsięwzięcia była budowa na działce zlokalizowanej w Warszawie przy ul. Jazgarzewskiej 17, do której prawo wieczystego użytkowania miała PAN, budynku o wysokim standardzie wraz z infrastrukturą. Budynek miał być przeznaczony na cele statutowe Instytutu oraz służyć uzyskiwaniu dochodów z wynajmowania lub dzierżawienia pomieszczeń. Instytut zobowiązał się do udostępnienia Spółce nieruchomości na czas realizacji inwestycji i do nieobciążania jej zobowiązaniami, natomiast Spółka miała sfinansować i prowadzić przedsięwzięcie do jego zakończenia oraz pełnić funkcję inwestora zastępczego.

W ocenie NIK zapisy umowy stwarzały ryzyko powstania znacznych zobowiązań finansowych Instytutu na rzecz Spółki. W § 6 ust. 1 przyjęto, że strony nie mogą wypowiedzieć umowy, natomiast zgodnie z § 6 ust. 2 jej rozwiązanie przez Instytut, zobowiązywało go do zwrotu Spółce poniesionych nakładów, z karą umowną w wysokości 15 % planowanej wartości inwestycji, szacowanej na ok. 30 mln zł.

Okoliczności zawarcia *Umowy wspólnego przedsięwzięcia* były badane przez Prokuraturę Rejonową dla Warszawy - Ochoty, która w dniu 12 grudnia 2006 r. wydała postanowienie w sprawie umorzenia śledztwa (*Załącznik nr 2 do Informacji*, str. 15).

W dniu 12 października 2000 r. CMDiK zawarł ze spółką „Keram” *Umowę o zastępstwie inwestorskim*, na podstawie której Spółka przyjęła obowiązki inwestora zastępczego dla realizacji wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego.

Według protokołu uzgodnień sporządzonego w dniu 20 marca 2001 r. pomiędzy Instytutem a spółką „Keram”, do dalszych rozliczeń stron w ramach *Umowy wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego* przyjęto wartość nieruchomości w wysokości 5 562 tys. zł. Wartość ta została określona przez rzeczoznawcę majątkowego, na podstawie operatu szacunkowego, sporządzonego w dniu 20 lutego 2001 roku.

W księdze wieczystej dla nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 zamieszczono błędny zapis, wynikający z aktu notarialnego z dnia 9 października

1996 r., według którego to Instytut był użytkownikiem wieczystym tej nieruchomości. W dacie przekazania nieruchomości przez Skarb Państwa, CMDiK nie posiadał osobowości prawnej. Wada ta została usunięta na podstawie postanowienia sądu z dnia 23 czerwca 2004 r. korygującego wpis w księdze wieczystej – jako użytkownik nieruchomości została wskazana PAN.

Próba sprzedaży nieruchomości przy Jazgarzewskiej 17 na rzecz spółki „Keram”

Biorąc pod uwagę fakt, że realizacja inwestycji w ramach *Umowy wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego* ulegała opóźnieniu w związku ze skargami okolicznych mieszkańców⁵⁰, Prezydium PAN podjęło Uchwałę Nr 8 z dnia 10 marca 2004 r. dotyczącą zgody na sprzedaż nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 na rzecz dotychczasowego współinwestora – „Keram Development” Sp. z o.o.

W dniu 14 maja 2004 r. Akademia wystąpiła do Ministra Skarbu Państwa z wnioskiem o wyrażenie zgody na sprzedaż prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 na rzecz spółki „Keram”.

Minister Skarbu Państwa, w dniu 10 grudnia 2004 r. odmówił wyrażenia zgody na sprzedaż w trybie bezprzetargowym na rzecz spółki „Keram” praw majątkowych związanych z nieruchomością przy ul. Jazgarzewskiej 17. Wniesiony przez Akademię sprzeciw od tego rozstrzygnięcia nie został uwzględniony, w związku z czym Akademia wystąpiła do sądu z pozwem przeciwko Ministrowi. Do czasu zakończenia kontroli NIK procedura sądowa w tej sprawie trwała (por. str. 15-15 *Informacji*).

3.2.6. SPRZEDAŻ UDZIAŁÓW W PRAWIE UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO NIERUCHOMOŚCI PRZY UL. JAZGARZEWSKIEJ 17

Aneks do umowy wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego

Wobec odmowy wyrażenia zgody przez Ministra Skarbu Państwa na sprzedaż nieruchomości na rzecz współinwestora oraz w związku z uprawomocnieniem się decyzji Wojewody Mazowieckiego – pozwolenia na budowę, PAN oraz Instytut zobowiązały się kontynuować dotychczasową współpracę ze spółką „Keram”. Kontynuacja tej współpracy została oparta na *Aneksie do Umowy wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego* podpisanym w dniu 27 lipca 2005 r.

⁵⁰ Wojewoda Mazowiecki, w związku z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego, dopiero 14 marca 2003 r., po ponownym rozpatrzeniu odwołań, umorzył postępowanie odwoławcze, co umożliwiło podjęcie procesu inwestycyjnego.

W *Aneksie* potwierdzono, iż wspólnym zamiarem stron jest pozyskanie środków na cele statutowe Akademii i Instytutu oraz uzyskanie dochodu (wynagrodzenia) przez Spółkę. Spółka, działając na podstawie pełnomocnictwa PAN, miała zawierać z „nabywcami”⁵¹ umowy sprzedaży na ich rzecz udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości oraz w prawie własności znajdującego się na gruncie budynku gospodarczego (w przypadku rozbiórki budynku gospodarczego, przedmiotem sprzedaży miały być wyłącznie udziały w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości). Przedmiotem umów zawieranych z nabywcami w imieniu Instytutu przez Spółkę, miała być wspólna budowa budynku, finansowana ze środków nabywców. Po jego wybudowaniu Spółka miała doprowadzić do ustanowienia odrębnej własności poszczególnych lokali i ich przekazania nabywcom wraz z odpowiednimi udziałami w częściach wspólnych budynku oraz z przynależnymi miejscami garażowymi.

Zgodnie z zasadami rozliczenia wspólnego przedsięwzięcia, PAN jako użytkownik wieczysty, miała uzyskać całość przychodów osiągniętych ze sprzedaży udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości, przy czym miało to być nie mniej niż 6 350 tys. zł oraz należny podatek VAT. Spółka, jako podmiot odpowiedzialny za prace projektowe, przygotowanie, organizację i nadzór procesu inwestycyjnego oraz jako generalny wykonawca robót budowlanych, uzyskać miała, jako łączne wynagrodzenie za wszystkie świadczone przez nią usługi, całość dochodów osiągniętych z tytułu finansowania budowy przez nabywców, to jest różnicę pomiędzy wpływami od nabywców i poniesionymi kosztami budowy. Strony ustaliły też zasady odpowiedzialności za zawinione niezrealizowanie celu wspólnego przedsięwzięcia.

Podpisanie powyższego *Aneksu* było możliwe, ponieważ w dniu 15 lipca 2005 r., Prezydium PAN, Uchwałą Nr 12/05 wyraziło zgodę na sprzedaż udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w przy ul. Jazgarzewskiej 17. W okresie od dnia 7 września 2005 r. do dnia 7 lipca 2006 r., PAN korzystając z pośrednictwa spółki „Keram”, sprzedała osobom fizycznym i prawnym 52 udziały w prawie użytkowania wieczystego gruntu i we własności

**Uchwała Nr 12/05
Prezydium PAN
z 15 lipca 2005 r.**

⁵¹ „Nabywca” - podmiot współfinansujący budowę, na którego rzecz Polska Akademia Nauk dokona sprzedaży udziału w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości i który jednocześnie z nabyciem udziału w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości zawarł z Instytutem umowę o wspólnej inwestycji (§ 6 lit. h *Aneksu*).

posadowionych na gruncie przy ul. Jazgarzewskiej 17 budynków, uzyskując z tego tytułu wpływy na rachunek pozabudżetowy w wysokości ok. 6 449 tys. zł.

Opłata za użytkowanie wieczyste powyższej nieruchomości została ustalona na podstawie operatu z dnia 21 sierpnia 2006 r., szacującego wartość tej nieruchomości na kwotę ok. 6,7 mln zł. Operat ten został sporządzony na zlecenie Zarządu Mienia Skarbu Państwa m.st. Warszawy.

NIK ocenia negatywnie, pod względem rzetelności, niepoinformowanie przed rozpoczęciem transakcji sprzedaży przez PAN – zarówno Ministra Skarbu Państwa, jak i nadzorującego działalność Akademii – Prezesa Rady Ministrów, o podjęciu przez Prezydium PAN powyższej Uchwały Nr 12/05.

Przy wymienionej łącznej kwocie ze sprzedaży nieruchomości, wartość każdego z 52 udziałów kształtowała się poniżej 50 tys. euro, w związku z czym, posiłkując się opiniami autorytetów prawniczych, władze PAN uznały, że art. 5a ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, nie miał zastosowania i nie istniał obowiązek uzyskania przez PAN zgody Ministra Skarbu Państwa na sprzedaż tych udziałów (uprawnienia MSP – por. str. 15 *Informacji*).

W ocenie NIK, rzetelność w realizowanych działaniach, nakazywała poinformowanie przez PAN Ministra Skarbu Państwa o rozporządzeniu prawem użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17, zwłaszcza, że organ ten poprzednio odmówił zgody na sprzedaż tego prawa spółce „Keram”, która działając na rzecz Akademii pośredniczyła w sprzedaży udziałów.

Sprzedaż udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 spowodowała uwikłanie PAN oraz nabywców w długotrwałe procesy sądowe. Minister Skarbu Państwa uznał bowiem, że transakcje te stanowią obejście art. 5a ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, w związku z czym są – na podstawie art. 58 § 1 Kodeksu cywilnego – bezwzględnie nieważne⁵². Minister wniósł do sądów powszechnych

⁵² Zgodnie z art. 58 §1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. .U. Nr 16, poz. 93 ze zm.) czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednio przepisy ustawy.

53 powództwa przeciwko PAN oraz nabywcom udziałów – o ustalenie nieważności umów sprzedaży (por. str. 15-15 *Informacji*).

W dniu 5 stycznia 2006 r., Prezes PAN, powołując się na przedstawiony przez Akademię materiał dowodowy oraz złożone w toku dotychczasowego postępowania szczegółowe wyjaśnienia – zwrócił się do Podsekretarza Stanu w MSP o ponowne rozpatrzenie przez Ministerstwo złożonego wniosku o wyrażenie zgody na sprzedaż prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 na rzecz spółki „Keram”. Wystąpienie Prezesa PAN spotkało się z odmową⁵³.

Do dnia 5 stycznia 2006 r., PAN podpisała 20 umów sprzedaży udziałów we współwłasności prawa użytkowania wieczystego. Prezes PAN, zwracając się do MSP o ponowne rozpatrzenie wniosku o zgodę na sprzedaż nieruchomości, nie powiadomił MSP o realizowanych transakcjach sprzedaży.

NIK zwraca uwagę, że nie została wykonana Uchwała Prezydium PAN Nr 12/05 z 15 lipca 2005 r. w zakresie przekazania części środków finansowych pozyskanych ze sprzedaży udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości przy Jazgarzewskiej 17 na potrzeby IMDiK (pokrycie kosztów remontu zwierzątarni). Do czasu zakończenia kontroli Akademia przekazała na konto Instytutu kwotę 29,3 tys. zł (w czerwcu 2007 r.). Środki te przeznaczono na opłacenie koncepcji przebudowy tego obiektu. Początkowo, według planu konta pozabudżetowego na 2005 r., na przebudowę budynku zwierzątarni, będącego w dyspozycji IMDiK, została przeznaczona kwota 3 050 tys. zł. W planach na 2006 i 2007 r. przewidywano przekazanie na ten cel 1 932,4 tys. zł, a według planu na rok 2008 - 1 903 tys. zł.

Prace budowlane przy ul. Jazgarzewskiej 17 prowadzono na podstawie prawomocnej decyzji – pozwolenia na budowę, wydanego przez Wojewodę Mazowieckiego w dniu 14 marca 2003 r. Od decyzji Wojewody zostały złożone skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a następnie do Naczelnego Sądu Administracyjnego. WSA w Warszawie, wyrokiem z dnia 22 marca 2005 r., oddalił skargę⁵⁴ Stowarzyszenia „Rada Osiedla Domów Jednorodzinnych Jazgarzewska” na w/w decyzję Wojewody Mazowieckiego. W wyniku wniesienia

⁵³ Pismo z dnia 20 stycznia 2006 r.

⁵⁴ Sygn akt 7/IV SA 1221/03.

skargi kasacyjnej, NSA postanowieniem z dnia 27 października 2005 r. umorzył postępowanie w tym zakresie. Decyzją z dnia 6 stycznia 2006 r. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego umorzył postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji Wojewody Mazowieckiego Nr 421/I/2003 z dnia 14 marca 2003 roku.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w Warszawie, w dniu 24 października 2005 r., złożył sprzeciw do decyzji Wojewody Mazowieckiego z dnia 14 marca 2003 r. – pozwolenia na budowę. Do czasu zakończenia kontroli NIK, żadne z postępowań zarówno w sprawie o wstrzymanie wykonania decyzji o pozwolenie na budowę, jak i o stwierdzenie jej nieważności – nie zostało ostatecznie zakończone.

W okresie od wydania Decyzji Nr 80/D/MC/01 Burmistrza Gminy Warszawa-Centrum z dnia 25 stycznia 2002 r. – Pozwolenie na budowę wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Jazgarzewskiej w Warszawie⁵⁵, do 1 listopada 2008 r., organy administracyjne, organy państwowego nadzoru budowlanego, sądy administracyjne, sądy powszechne oraz prokuratury prowadziły ogółem 26 postępowań związanych z pozwoleniem na budowę.

W dniu 30 kwietnia 2007 r. Prezes spółki „Keram” wystąpił do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla m.st. Warszawy o wydanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie wielorodzinnego budynku mieszkalnego wzniesionego przy ul. Jazgarzewskiej 17. Decyzją z dnia 17 maja 2007 r., PINB odmówił wydania wnioskowanego pozwolenia na użytkowanie. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia organ wskazał, że decyzja o pozwoleniu na budowę nie nakładała na inwestora obowiązku wystąpienia z wnioskiem o udzielenie pozwolenia na użytkowanie, a ponadto przeprowadzona kontrola wykazała, że nie sfinalizowano wszystkich robót.

W związku z zawiadomieniem o zakończeniu budowy, złożonym w dniu 25 maja 2007 r. przez pełnomocnika inwestora, spółkę „Keram”, dotyczącego zakończenia robót zrealizowanych na podstawie powyższej Decyzji Nr 80/D/MC/02, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego na wniosek IMDiK

⁵⁵ Pozwolenie na budowę, wydane na wniosek CMDiK.

(inwestora), w dniu 14 czerwca 2007 r. wydał potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia o zakończeniu budowy.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w Warszawie wystąpił w dniu 16 lipca 2007 r. do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego ze skargą na decyzję PINB z dnia 17 maja 2007 r., zarzucając rażące naruszenie prawa, polegające na wydaniu decyzji administracyjnej w przedmiocie odmowy pozwolenia na użytkowanie obiektu na rzecz podmiotu nie będącego inwestorem i adresatem pozwolenia na budowę. Wyrokiem z dnia 23 września 2008 r. (prawomocny od dnia 9 grudnia 2008 r.), WSA odrzucił skargę Prokuratora Prokuratury Okręgowej.

3.2.7. NADZÓR NAD MIENIEM PAŃSTWOWYM UŻYTKOWANYM PRZEZ PAN

Rozpatrywanie
wniosków o zgodę
na sprzedaż
nieruchomości

W okresie od 1 października 1996 r. do 30 czerwca 2008 r., Polska Akademia Nauk i jej jednostki organizacyjne złożyły do Ministra Skarbu Państwa, w trybie art. 5 ust. 3, a następnie art. 5a ust. 1 ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, łącznie 30 wniosków dotyczących rozporządzania składnikami aktywów trwałych, stanowiącymi własność Skarbu Państwa. Z tej liczby Minister Skarbu Państwa rozpatrzył 22 wnioski, z czego pozytywnie – 21.

NIK nie zgłasza uwag do prawidłowości rozstrzygnięć podjętych przez Ministra w sprawach wniosków dotyczących zbywania nieruchomości przez PAN. Minister Skarbu Państwa udzielał zgody na zbycie nieruchomości Skarbu Państwa, znajdujących się we władaniu Akademii, na rzecz podmiotów prywatnych w przypadkach, gdy nabywcy zostali wyłonieni wyłącznie w drodze przeprowadzonych uprzednio postępowań przetargowych, bądź w wyniku rokowań, które nastąpiły po nierozstrzygniętych przetargach. W przypadkach, gdy nabywcami nieruchomości były podmioty publiczne: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, gminy, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Minister aprobował sprzedaż bądź zamianę nieruchomości w trybie bezprzetargowym.

Minister Skarbu Państwa nie wyraził zgody⁵⁶ (wniosek PAN z 14 maja 2004 r.) na sprzedaż prawa użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa położonej w Warszawie, przy ul. Jazgarzewskiej 17.

Odmowa zgody na
sprzedaż
nieruchomości przy
ul. Jazgarzewskiej
17 na rzecz spółki
„Keram”

We wniosku o zgodę na zbycie nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17, na rzecz spółki „Keram”, Akademia wskazała, że cena sprzedaży miała być wyższa o ok. 200 tys. zł niż wartość prawa użytkowania wieczystego nieruchomości określona w operacie szacunkowym⁵⁷ na kwotę 5 257 tys. zł.

Do wniosku dołączono stanowisko IMDiK, według którego, w związku z przedłużającym się procesem realizacji umowy o wspólnym przedsięwzięciu (przewidywany czas realizacji 3 lata od rozpoczęcia budowy) deklaruwał, że nie będzie w stanie prowadzić efektywnie wynajmu lokali po ich wybudowaniu. Jako powód opóźnienia wskazano protesty okolicznych mieszkańców kwestionujących legalność inwestycji i złożone przez nich odwołania do sądu i organów administracji.

W uzasadnieniu wniosku PAN z dnia 14 maja 2004 r., o wyrażenie zgody na sprzedaż nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 wskazano, że współudział Akademii oraz Instytutu we wspólnym przedsięwzięciu ze spółką „Keram” – stał się nieopłacalny. Z zawartej w tym uzasadnieniu ogólnej kalkulacji potencjalnych skutków finansowych zerwania umowy wspólnego przedsięwzięcia ze spółką „Keram” wynikało, że PAN oraz Instytut musiałyby zaspokoić zobowiązania względem niej na kwotę ok. 7 900 tys. zł. Na kwotę tę miały się składać: zwrot nakładów poniesionych przez Spółkę w toku przygotowywania inwestycji – 2 000 tys. zł⁵⁸, zwrot zaległości płatniczych – 650 tys. zł⁵⁹ i zapłata kary umownej 15% wartości inwestycji, szacowana na kwotę ok. 5 250 tys. zł.

Minister Skarbu Państwa zwrócił się do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów⁶⁰ o zajęcie stanowiska w sprawie wniosku PAN złożonego w dniu 14 maja 2004 r., dotyczącego o wyrażenia zgody na sprzedaż prawa użytkowania wieczystego

⁵⁶ Pismo DEIGMSP-MP-4388wn/2004/5774 z dnia 10 grudnia 2004 r..

⁵⁷ Operat z dnia 2 grudnia 2003 r.

⁵⁸ Na kwotę tę miały składać się koszty związane z przygotowaniem dokumentacji inwestycji, uzyskaniem pozwolenia na budowę oraz wykonywaniem nadzoru inwestorskiego.

⁵⁹ Dług Instytutu wobec spółki „Nadarzyn” (spółki-córki „Keram”) wykonującej usługi konserwatorskie na rzecz Instytutu.

⁶⁰ Na podstawie art. 5 ust 1 ustawy o Polskiej Akademii Nauk, nadzór nad PAN sprawuje Prezes Rady Ministrów w zakresie zgodności działania jej organów z przepisami ustawowymi i statutem Akademii.

stego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17. W odpowiedzi⁶¹ udzielonej przez Szefa KPRM stwierdzono, że zarówno Prezes Rady Ministrów jak i Szef KPRM nie są uprawnieni do wyrażenia stanowiska w przedmiotowej sprawie. Jednocześnie przekazano MSP opinię dotyczącą wniosku PAN, sporządzoną przez Rządowe Centrum Legislacji⁶².

Wniosek PAN był w Ministerstwie wnikliwie analizowany, o czym świadczą wielokrotne żądania jego uzupełnienia. Wydając decyzję odmowną, Minister Skarbu Państwa wskazał, że przedstawione przez wnioskodawcę w toku postępowania uzasadnienie, wskazujące na konieczność rozwiązania umowy wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego jest ogólne, a podkreślona we wniosku nieopłacalność inwestycji nie została bliżej wykazana. Zdaniem Ministra, IMDiK, podejmując wspólne przedsięwzięcie budowlane, winien liczyć się z ewentualnym opóźnieniem w realizacji umowy, spowodowanym m.in. protestami społecznymi.

Od decyzji tej PAN złożyła sprzeciw, którego MSP, w dniu 28 stycznia 2005 r. nie uwzględnił i powiadomił Kancelarię Prezesa Rady Ministrów o dokonanych rozstrzygnięciach. Uzasadniając odrzucenie sprzeciwu Akademii, MSP stwierdził, że wnioskodawca nie przedstawił w toku postępowania dokumentów potwierdzających wartość inwestycji, na podstawie której miała zostać obliczona potencjalna 15% kara umowna oraz dokumentów potwierdzających wartość dokonanych nakładów.

W związku z odrzuceniem sprzeciwu, PAN złożyła odwołanie⁶³ do Sądu Okręgowego w Warszawie, który utrzymał w mocy rozstrzygnięcie Ministra Skarbu Państwa⁶⁴. Sąd stwierdził⁶⁵ m.in., że odwołanie PAN nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie. W świetle tego orzeczenia, państwowe osoby prawne nie mogą dysponować dowolnie powierzonym im do wykonywania statutowej działalności mieniem dla rozliczeń z prywatnymi podmiotami gospodarczymi. Negatywne skutki, które wiążą się z niemożliwością zrealizowania umowy (zawartej ze spółką „Keram”) o realizacji wspólnej inwestycji i wspólnego przed-

⁶¹ Pismo z dnia 12 października 2004 r. SSC 811-5/04.

⁶² Pismo z dnia 28 września 2004 r. RCL1602-269/04.

⁶³ Odwołanie z dnia 11 stycznia 2005 r.

⁶⁴ Postanowienia z dnia 11 maja 2005 r. oraz z dnia 23 października 2007 r.

⁶⁵ Postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie, Wydział I Cywilny z dnia 23 października 2007 r., sygn. akt INs 66/06.

sięwzięcia, powinny obciążać jedynie Instytut, a nie PAN. Wyrok Sądu jest nieprawomocny – Prezes PAN w dniu 4 grudnia 2007 r. wniósł do Sądu Apelacyjnego w Warszawie apelację od wydanego postanowienia⁶⁶.

W toku rozpatrywania wniosku o zgodę na sprzedaż prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17, Ministerstwo Skarbu Państwa powzięło informację o wcześniejszych czynnościach prawnych, których przedmiotem była ta nieruchomość, to jest o zawartej w dniu 13 września 2000 r. umowie użyczenia nieruchomości między PAN a Instytutem oraz o zawartej w dniu 27 września 2000 r. *Umowie wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego* między Instytutem a spółką „Keram”⁶⁷.

Minister Skarbu Państwa nie został powiadomiony przez PAN o zamiarze dokonania tych czynności. Minister uznał, że stanowiło to naruszenie obowiązującego wówczas art. 5 ust. 3 ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, który zobowiązywał państwowe osoby prawne do powiadamiania Ministra w zakresie rozporządzania składnikami aktywów trwałych Skarbu Państwa o równowartości przekraczającej 50 tys. euro. W uzasadnieniu odmowy wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 z 10 grudnia 2004 r., Minister Skarbu Państwa wyraził wątpliwość, co do legalności umowy użyczenia z dnia 13 września 2000 r.

**Reakcja MSP na
sprzedaż udziałów
w prawie
użytkowania
nieruchomości przy
ul. Jazgarzewskiej 17**

W czerwcu 2006 r. Ministerstwo pozyskało informację⁶⁸, potwierdzoną przez PAN w lipcu 2006 r.⁶⁹, o dokonanej sprzedaży prawa wieczystego użytkowania gruntu przy ul. Jazgarzewskiej 17 poprzez zbywanie odrębnych udziałów na rzecz 50 osób fizycznych i 2 osób prawnych (str. 15 *Informacji*).

W okresie, gdy spółka „Keram” w imieniu i na rzecz PAN dokonywała sprzedaży prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej poszczególnymi udziałami, równoległe prowadzone było postępowanie sądowe, dotyczące odmowy wyrażenia przez Ministra zgody na sprzedaż całej nieruchomości (str. 15 *Informacji*).

⁶⁶ Do zakończenia kontroli NIK orzeczenie Sądu Apelacyjnego nie zostało wydane.

⁶⁷ Umowy zostały przekazane do MSP przy piśmie PAN z dnia 7 czerwca 2004 r., znak BFM 901/04/GPW.

⁶⁸ Pismo Stowarzyszenia „Rada Osiedla Domów Jednorodzinnych Jazgarzewska” z dnia 12 czerwca 2006 r.

⁶⁹ Pismo PAN z dnia 18 lipca 2006 r. BFM-1489/06/RS.

Minister Skarbu Państwa uznając, że sprzedaż prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przy Jazgarzewskiej 17 miała na celu obejście art. 5a ust. 1 ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, od listopada 2007 r. rozpoczął składanie pozwów do właściwych sądów powszechnych o unieważnienie powyższych umów sprzedaży oraz wniosków o wpis ostrzeżeń do księgi wieczystej. Ogółem Minister złożył 53 pozwy⁷⁰.

Do czasu zakończenia kontroli NIK, sądy I instancji oddaliły 14 powództw, wskazując, że argumentacja Ministra jest nietrafna. Sądy II instancji rozpatrzyły do tego czasu 7 apelacji, we wszystkich 7 sprawach wyroki uchyliły i przekazały do ponownego rozpatrzenia sądom I instancji, zaznaczając w uzasadnieniach, iż argumentacja Ministra Skarbu Państwa może być uzasadniona. Natomiast w dniach 28 listopada 2008 r. oraz 22 grudnia 2008 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał dwa pierwsze prawomocne wyroki oddalające apelacje Ministra Skarbu Państwa⁷¹. W świetle tych dwóch wyroków, zasadność składania powyższych pozwów o unieważnienie sprzedaży udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 przez Ministra Skarbu Państwa, była wątpliwa. Ponadto w wyrokach tych zasądzono od Ministra zwrot kosztów procesu na rzecz PAN oraz nabywców udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 w wysokości ok. 9 600 zł oraz ok. 10 800 zł. Dalsze prawomocne orzeczenia skutkować mogą obciążeniem kosztami postępowań Skarbu Państwa (w przypadku rozstrzygnięć niekorzystnych dla Skarbu Państwa), bądź PAN i nabywców udziałów (w przypadku rozstrzygnięć korzystnych dla Skarbu Państwa).

W ocenie NIK, złożenie powyższych pozwów nastąpiło z opóźnieniem w odniesieniu do czasu, w jakim MSP uzyskało informacje o sprzedaży udziałów. Powodem zwłoki była m.in. niedostateczna współpraca między właściwymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa. Potrzebę podjęcia działań w tej sprawie, właściwy merytorycznie Departament Ewidencji, Reprywatyzacji, Rekompensat i Udostępniania Akcji MSP postulował już w sierpniu 2006 r. Opracowanie sto-

⁷⁰ 52 pozwy dotyczą wystąpienia na podstawie art. 189 kpc o ustalenie nieważności umów sprzedaży wraz z wnioskiem o zabezpieczenie roszczenia poprzez wpis ostrzeżenia w księdze wieczystej o toczącym się postępowaniu. Dodatkowy jeden pozew został wniesiony również w oparciu o art. 189 kpc i dotyczy ustalenia bezskuteczności umowy darowizny wraz z wnioskiem o zabezpieczenie roszczenia.

⁷¹ Sygn. akt: V Ca 2136/08 (w sprawie tej przysługuje skarga kasacyjna) oraz V Ca 2478/08 (skarga kasacyjna nie przysługuje).

sownej analizy prawnej przez komórkę odpowiedzialną za prowadzenie spraw procesowych w imieniu Ministra (Departament Zastępstwa Procesowego) nastąpiło dopiero w lutym 2007 r. Ponadto w okresie sierpień – wrzesień 2007 r. MSP wnioskowało do Prokuratury Generalnej o przejęcie zastępstwa procesowego i reprezentowanie Skarbu Państwa przed sądami powszechnymi w tych sprawach oraz o wydanie opinii prawnej dotyczącej możliwości stwierdzenia nieważności umów zbycia udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości. Ponadto MSP podejmowało próby zainteresowania Kancelarii Prezesa Rady Ministrów podjęciem odpowiednich działań w ramach posiadanych przez ten urząd kompetencji nadzorczych wobec PAN⁷².

**Uchybienia
w działaniach
podejmowanych
przez MSP**

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na brak czynności Ministerstwa Skarbu Państwa, których podjęcie mogłoby wyeliminować lub ograniczyć możliwość sprzedaży przez PAN nieruchomości Skarbu Państwa przy ul. Jazgarzewskiej 17, po wydaniu przez Ministra odmowy na dokonanie tej czynności prawnej.

Opinie prawne⁷³ znajdujące się w MSP, dotyczące umowy użyczenia zawartej pomiędzy PAN i Instytutem MDiK oraz *Umowy wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego* pomiędzy Instytutem a spółką „Keram” wskazują, że istniały podstawy do uznania, że są one nieważne z mocy art. 5 ust. 8 ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa. Departament Prawny MSP stwierdził, że Instytut w ramach umowy użyczenia nie był uprawniony do udostępnienia nieruchomości spółce „Keram” pod inwestycję budowlaną.

Ministerstwo nie podjęło działań w celu poddania powyższych umów pod ocenę sądu, poprzestając na stwierdzeniu ich nieważności w wydanych opiniach prawnych i piśmie procesowym⁷⁴. Jednoznaczne sugestie dotyczące konieczności zweryfikowania powyższych umów na drodze sądowej zawarte były w opinii sporządzonej przez Rządowe Centrum Legislacji we wrześniu 2004 roku.

⁷² Pisma MSP z dnia 24 czerwca oraz z dnia 17 sierpnia 2006 r.

⁷³ Materiały Departamentu Prawnego MSP, a ponadto opinia Rządowego Centrum Legislacji z 28 września 2004 r.

⁷⁴ Pismo DZP/0280-247/05/1728/05/AG z dnia 11 marca 2005 r.

Minister Skarbu Państwa miał możliwość wystąpienia z wnioskiem do sądu na podstawie art. 730 w zw. z art. 755 § 1 pkt 5⁷⁵ Kodeksu postępowania cywilnego – o zabezpieczenie roszczeń do nieruchomości poprzez nakazanie przez sąd wpisania ostrzeżenia do księgi wieczystej o toczącym się postępowaniu, w związku z odwołaniem PAN od rozstrzygnięcia Ministra Skarbu Państwa, dotyczącego odmowy zgody na sprzedaż nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 na rzecz spółki „Keram”.

Zdaniem NIK, złożenie wniosku w powyższej sprawie, mogłoby pozwolić na uzyskanie pożądanego efektu w postaci publicznie dostępnej informacji o interesie prawnym Ministra Skarbu Państwa w odniesieniu do nieruchomości. Ostrzeżenie dotyczyłoby całej działki gruntu odnotowanej w księdze wieczystej.

Ministerstwo Skarbu Państwa zleciło wykonanie operatu szacunkowego wyceny nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 dopiero w kwietniu 2008 r., a więc już po złożeniu pozwów o stwierdzenie nieważności umów o zbycie udziałów w tej nieruchomości. Według opracowania sporządzonego na zlecenie MSP, wartość nieruchomości wynosiła na dzień 7 września 2005 r. - 14 441 448 zł.

Faktyczna cena sprzedaży nieruchomości przez PAN wyniosła 6 448 510 zł⁷⁶. Pozostawała ona w korelacji do dwóch wycen szacunkowych, znanych MSP:

- operatu sporządzonego w dniu 21 sierpnia 2006 r. na zlecenie Zarządu Mienia Skarbu Państwa Dzielnicy Mokotów, w celu aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntu, według tego opracowania wartość nieruchomości na dzień 21 sierpnia 2006 r. wynosiła 6 678 635 zł;
- operatu sporządzonego w dniu 6 czerwca 2008 r. na zlecenie spółki „Keram”, według którego szacunkowa wartość rynkowa nieruchomości wg stanu na dzień 15 grudnia 2005 r. wynosiła 6 761 104 zł.

Ministerstwo nie podjęło działań w celu wyjaśnienia różnic w szacowanej wartości prawa użytkowania wieczystego tej nieruchomości, przyjmując bezkrytycznie jej wartość zamieszczoną w zleconym przez siebie operacie sporządzonym w kwietniu 2008 r.

⁷⁵ Powołane przepisy w podanym brzmieniu obowiązują od 5 lutego 2005 r.

⁷⁶ Kwota wpływu na rachunek pozabudżetowy PAN, na podstawie ustaleń NIK w Kancelarii PAN.

Podczas kontroli NIK, Minister Skarbu Państwa złożył w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i w Prokuraturze Okręgowej w Warszawie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez osoby odpowiedzialne za sprawy majątkowe w PAN, polegającego na wyrządzeniu Akademii szkody w wielkich rozmiarach poprzez niedopełnienie obowiązków należytego dbania o interesy majątkowe tej instytucji, tj. czynu wypełniającego znamiona przestępstwa opisanego w art. 296 § 3 Kodeksu karnego. W uzasadnieniu Minister wskazał, że szkoda ta wynika ze sprzedaży przez PAN nieruchomości za cenę ponad dwukrotnie niższą, niż oszacowana na zlecenie MSP.

**Zaniechanie
podjęcia rozwiązań
systemowych przez
MSP**

Ministerstwo Skarbu Państwa nie podejmowało działań zmierzających do zmiany przepisów ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa. Sprawa sprzedaży nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 wskazuje, że w razie niewyrażenia zgody przez Ministra na sprzedaż przez państwową osobę prawną składnika aktywów o wartości powyżej 50 tys. euro, istnieje realna możliwość zbycia tego składnika poprzez podział. Dotychczasowe orzeczenia sądów w tej sprawie wskazują, że uprawnienia Ministra są bezskuteczne w świetle obowiązujących przepisów powyższej ustawy.

Departament Prawny MSP nie podejmował prac mających na celu opracowanie właściwych rozwiązań legislacyjnych w zakresie spraw uregulowanych w art. 5 ust. 3 oraz 5a) – 5c) ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, nie przedstawiał też Kierownictwu MSP informacji dotyczących skuteczności funkcjonowania tych przepisów w obszarze kompetencji Ministra Skarbu Państwa.

Zgodnie z zapisami regulaminów organizacyjnych Ministerstwa Skarbu Państwa obowiązujących w latach 2004-2008, do zadań Departamentu Prawnego MSP należało m.in. „gromadzenie informacji na temat skuteczności funkcjonowania prawa w obszarze kompetencji Ministra i przedstawianie stosownych wniosków Kierownictwu Ministerstwa”. Zadanie to zostało z końcem marca 2008 r. usunięte z zakresu zadań Departamentu Prawnego MSP.

3.2.8. DZIAŁANIA KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW

W wewnętrznych regulaminach jednostek organizacyjnych KPRM, obowiązujących do września 2006 r., nie ujęto zadań związanych z nadzorem nad insty-

tucjami podległymi Prezesowi Rady Ministrów, w tym nad Polską Akademią Nauk. Zadania związane z nadzorem nad tymi podmiotami zostały nałożone na Wydział Nadzoru w Departamencie Kontroli i Nadzoru⁷⁷ dopiero zarządzeniem nr 15 Szefa KPRM z dnia 12 września 2006 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego KPRM.

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów otrzymywała sygnały, które powinny stanowić wystarczające przesłanki do wystąpienia do PAN o przekazanie uchwały nr 12/05 Prezydium PAN z dnia 15 lipca 2005 r., dotyczącej sprzedaży udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 oraz do wszczęcia postępowania nadzorczego wobec Akademii.

Z ustaleń kontroli wynika, że przynajmniej do 2006 roku nie był prowadzony przez KPRM nadzór nad PAN. Nie monitorowano uchwał organów Akademii. Rejestr uchwał PAN jest prowadzony w Departamencie Kontroli i Nadzoru KPRM dopiero od 2008 roku.

**Spóźniona
i nieskuteczna
reakcja KPRM**

Działania podejmowane przez KPRM w sprawie inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17, prowadzonej przez Instytut Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN i „Keram Development” Sp. z o.o., były spóźnione. Podejmowano nieskuteczne próby przekazania tej sprawy do załatwienia przez inne organy i instytucje, nie wykorzystując jednocześnie własnych ustawowych kompetencji nadzorczych. Kancelaria PRM nie wszczęła formalnego postępowania nadzorczego w odniesieniu do spraw związanych z inwestycją przy ul. Jazgarzewskiej 17.

Informacja o Uchwale Prezydium PAN nr 12/05 z 15 lipca 2005 r., zatwierdzającej sprzedaż udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości przy Jazgarzewskiej 17, została powzięta przez KPRM w dniu 13 czerwca 2006 r. Był to zapis w sprawozdaniu z działalności PAN za 2005 r. Zapis ten został potraktowany jako nieistotny i pominięty w analizie sprawozdania PAN, sporządzonej przez Departament Kontroli, Skarg i Wniosków⁷⁸ KPRM w dniu 24 czerwca 2006 r. Do sprawozdania z działalności PAN za 2005 r. nie dołączono uchwał organów PAN.

⁷⁷ Dalej: DKN.

⁷⁸ Dalej także DKS.

Informacja o przedmiotowej uchwale Prezydium PAN wpłynęła do KPRM w czasie, w którym większość transakcji sprzedaży tych udziałów została przeprowadzona⁷⁹. Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o PAN, ewentualne uchylene uchwały organu PAN przez Prezesa Rady Ministrów może nastąpić w ciągu 6 miesięcy od dnia powzięcia wiadomości o jej podjęciu, czyli w omawianej sprawie – do dnia 13 grudnia 2006 roku.

W piśmie do KPRM z dnia 13 czerwca 2006 r., redaktor dziennika „Rzeczpospolita”, przedstawiając nieprawidłowości związane z tą inwestycją, zwrócił się z prośbą o informację na temat nadzoru wykonywanego przez Prezesa Rady Ministrów – stosownie do art. 5 ustawy o PAN. Po otrzymaniu pisma, Szef KPRM zwrócił się w dniu 29 czerwca 2006 r. do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego o podjęcie stosownych działań w sprawie inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17, wskazując na zagrożenie interesów Skarbu Państwa oraz wystąpił (pismem z dnia 4 lipca 2006 r.) do Prezesa PAN o wyjaśnienie wątpliwości dotyczących tej inwestycji.

Uchwała Prezydium PAN nr 12/05 z 15 lipca 2005 r. wraz z uzasadnieniem, została przekazana przez PAN do Departamentu Kontroli i Nadzoru KPRM dopiero w dniu 30 sierpnia 2006 roku.⁸⁰

Wspomniane wyżej skierowanie sprawy do ABW, a następnie do Centralnego Biura Antykorupcyjnego (w dniu 28 lutego 2007 r.) miało charakter formalny. Nie zostało ono poprzedzone analizami przeprowadzonymi w KPRM, które wskazywałyby jakie interesy Skarbu Państwa zostały naruszone i/lub jakie mechanizmy korupcyjne mogły mieć miejsce w tym przypadku.

NIK ocenia krytycznie brak skoordynowanej współpracy KPRM z Ministerstwem Skarbu Państwa w sprawie inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17, której podjęcie wynikało z zakresu zadań KPRM określonego w rozdziale 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów⁸¹. W KPRM były podejmowane próby przekazania sprawy inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17 do załatwienia przez Ministerstwo Skarbu Państwa. W ramach tych prób, w DKS w dniu 21 lipca

⁷⁹ Na podstawie 52 notarialnych umów sprzedaży, sporządzonych w okresie od dnia 7 września 2005 r. do dnia 7 lipca 2006 r.

⁸⁰ Pismo GP-679/2006.

⁸¹ Dz.U. z 2003 r., Nr 24, poz. 199 ze zm.

2006 r., przygotowano projekt pisma zlecającego⁸² Ministrowi Skarbu Państwa kontrolę w tej sprawie. Z kolei pismo z 5 lipca 2006 r. Podsekretarza Stanu w MSP, w którym wskazał na nieprawidłowości związane z inwestycją przy ul. Jazgarzewskiej 17 i zwrócił się z prośbą o podjęcie działań w ramach sprawowanego nad PAN nadzoru - pozostawiono bez odpowiedzi. Próba ustalenia wspólnych z MSP działań, do której doszło na spotkaniu przedstawicieli obu urzędów w dniu 23 stycznia 2007 r., nie została w jakikolwiek sposób udokumentowana.

**Ignorowanie
sygnałów
o potencjalnych
nieprawidłowościach**

Protestujący przeciwko inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17, członkowie Stowarzyszenia „Rada Osiedla Domów Jednorodzinnych Jazgarzewska” zwracali się w latach 2002 – 2006 z prośbami do Prezesa Rady Ministrów oraz do Szefa KPRM o podjęcie działań w tej sprawie. W skargach kwestionowano m.in. legalność umowy zawartej pomiędzy PAN a Instytutem w dniu 13 września 2000 r., na podstawie której Akademia dokonała użyczenia nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej. Wskazywano przy tym na decyzję Ministra Skarbu Państwa z dnia 10 grudnia 2004 r., w której organ ten nie wyraził zgody na sprzedaż prawa użytkowania wieczystego nieruchomości spółce „Keram”. W większości przypadków odpowiedzią na składane skargi były informacje o ich przekazaniu do rozpatrzenia innym organom państwowym bądź stwierdzenia o braku podstaw prawnych do podjęcia interwencji.

Były wicedyrektor DKS – odpowiadający za działalność Wydziału Skarg, Wniosków i Petycji – stwierdził w wyjaśnieniach załączonych do zastrzeżeń do protokołu kontroli, iż sprawa inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17 była w okresie od listopada 2005 r. do sierpnia 2006 r. znana kierownictwu Departamentu. Pełniąca w tym czasie obowiązki Dyrektora DKS zeznała jednak, że po raz pierwszy zapoznała się z tym problemem w czerwcu 2006 r., po spotkaniu z redaktorem z dziennika „Rzeczpospolita”. Rozbieżności w tym zakresie świadczą o występującym wówczas braku przepływu informacji pomiędzy szczeblami zarządzania w DKS.

W ocenie NIK, Departament Kontroli, Skarg i Wniosków KPRM posiadał wystarczające przesłanki do zainicjowania działań nadzorczych wobec Akademii,

⁸² Zlecenie kontroli miało nastąpić na podstawie art. 29 pkt 7 ustawy o Radzie Ministrów.

polegających przynajmniej na monitorowaniu uchwał Prezydium PAN dotyczących sprzedaży nieruchomości.

**Analizy legalności
sprzedaży udziałów
przez KPRM**

Departament Prawny KPRM sporządził opinię prawną, która została otrzymana przez DKS w dniu 31 lipca 2006 r., według której sprzedaż przez PAN udziałów o wartości poniżej 50 tys. euro w użytkowaniu wieczystym nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17, nie może być uznana za obejście prawa w rozumieniu art. 58 § 1 Kodeksu cywilnego, o ile intencją przedstawiciela Skarbu Państwa, wyrażoną w umowie przekazującej nieruchomość w użytkowanie wieczyste, było przeznaczenie tej nieruchomości na wybudowanie na niej budynku mieszkalnego.

Posiadanie przez Departament Prawny KPRM umowy użytkowania wieczystego, w której nie określono przeznaczenia działki gruntu przy ul. Jazgarzewskiej 17 na cele budowlane, mogło mieć wpływ na treść powyższej opinii.

DKS dysponował kopią umowy użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17, zawartej w dniu 9 października 1996 r. pomiędzy Skarbem Państwa a Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN lecz nie przekazał jej do Departamentu Prawnego KPRM, w celu sporządzenia ponownej analizy prawnej, uwzględniającej jej treść w zakresie braku postanowień o przeznaczeniu działki.

W ramach nadzoru nad PAN, pozyskano wyjaśnienia i zapewnienia dotyczące legalności inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17 (poparte opiniami prawnymi), przekazane przez Prezesa Polskiej Akademii Nauk w pismach z dnia 18 lipca oraz z dnia 21 sierpnia 2006 r.⁸³ Szefowi KPRM oraz Zastępcy Szefa KPRM.

**Działania nadzorcze
wobec PAN w II
połowie 2008 r.**

NIK stwierdziła zwiększoną aktywność w sprawowaniu nadzoru nad PAN w drugiej połowie 2008 r. Do działań tych należy m.in. wszczęcie postępowania nadzorczego, na podstawie którego w dniu 30 października 2008 r. została uchylona uchwała nr 16/2008 Prezydium PAN z dnia 29 maja 2008 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez Prezesa PAN w imieniu PAN ugody z osobami prywatnymi w przedmiocie wykonania wyroku sądu, wiążąca się z wypłaceniem

⁸³ Pisma BFM-1424/2006 oraz BFM-1596/2006.

im kwoty ok. 9 mln zł, pochodzącej z środków uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości PAN.

Kancelaria wystąpiła w dniu 5 sierpnia 2008 r.⁸⁴ do MSP, zwracając się o bieżące przesyłanie odpisów wniosków PAN składanych w trybie art. 5a ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa. W wyniku całościowej analizy uchwał Prezydium PAN podjętych w 2008 r., Kancelaria wystąpiła⁸⁵ w dniu 10 października 2008 r. do Ministra Skarbu Państwa o spowodowanie nowelizacji powyższego przepisu, poprzez wprowadzenie w nim zapisu o konieczności uzyskiwania przez państwowe osoby prawne zgody Ministra Skarbu Państwa na dokonanie czynności prawnej w zakresie rozporządzenia nieruchomościami Skarbu Państwa bez względu na wartość nieruchomości.

KPRM wystąpiła również do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji⁸⁶ z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie w zakresie prawidłowości prowadzenia postępowania administracyjnego dotyczącego stwierdzenia nieważności decyzji Nr 80/D/MC/02 z dnia 25 stycznia 2002 r. Burmistrza Gminy Warszawa-Centrum o pozwoleniu na budowę budynku wielorodzinnego w Warszawie przy ul. Jazgarzewskiej 17.

W związku z licznymi postępowaniami prokuratorskimi, dotyczącymi inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17, KPRM wystąpiła do Prokuratora Krajowego o połączenie tych postępowań.

⁸⁴ Pismo DKN-220-3(11)/08.

⁸⁵ Pismo DKN-140-1(1)/08.

⁸⁶ Pismo DKN-574-16(13)/08 z dnia 6 października 2008 r.

4. INFORMACJE DODATKOWE O PRZEPROWADZONEJ KONTROLI

4.1. Organizacja kontroli

W poniższej *Informacji* zostały wykorzystane wyniki kontroli przeprowadzonych przez NIK w 2007 r.: kontroli planowej dotyczącej działalności placówek naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz kontroli doraźnej, dotyczącej prawidłowości działań Ministra Skarbu Państwa w sprawie sprzedaży przez PAN praw majątkowych do nieruchomości położonej w Warszawie przy ul. Jazgarzewskiej 17.

Do kontroli wytypowano wszystkie jednostki PAN, w których miały miejsce transakcje sprzedaży nieruchomości. Część dokumentacji sprzedaży nieruchomości znajdowała się w Kancelarii PAN. Postępowania kontrolne zostawały przeprowadzone również w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz Ministerstwie Skarbu Państwa – ze względu na kompetencje tych jednostek w sprawowaniu nadzoru nad PAN oraz użytkowanym przez Akademię majątkiem Skarbu Państwa.

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Współpraca z GINB

Biorąc pod uwagę przesłanki wynikające z analizy dokumentów zgromadzonych w toku postępowania kontrolnego NIK, jak również informacji przekazywanych przez organizacje społeczne i media, podczas przeprowadzania kontroli NIK powzięła wątpliwości co do przestrzegania przepisów Prawa budowlanego podczas realizacji inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17. W związku z tym, działając w oparciu o przepisy art. 12 ustawy o NIK, zlecono Głównemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego, przeprowadzenie kontroli doraźnej prawidłowości działań organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego, podejmowanych w sprawie tej inwestycji⁸⁷. Jednocześnie NIK wystąpiła do GINB o udostępnienie wyników dotychczasowych postępowań kontrolnych, podejmowanych w tej sprawie przez organy nadzoru budowlanego.

⁸⁷ Pismo Wiceprezesa NIK z dnia 10 października 2008 r.

W odpowiedzi z dnia 20 listopada 2008 r.⁸⁸, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego przedstawił NIK syntetyczną informację o postępowaniach administracyjnych w zakresie przepisów Prawa budowlanego w odniesieniu do inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17.

Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego, powołując się na art. 170 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi⁸⁹ stwierdził że z uwagi na fakt, iż w sprawie wyrokował sąd administracyjny którego prawomocne orzeczenie wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i inne organy państwowe, jak również z uwagi na prowadzone przez GINB postępowanie odwoławcze w trybie tzw. kontroli instancyjnej - nie może dokonać oceny przedmiotowej sprawy. Ponadto, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego przekazał wyniki kontroli doraźnych Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla m.st. Warszawy oraz Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego, wszczętych na podstawie art. 88a ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo Budowlane, w przedmiocie objętym wnioskiem NIK.

W odniesieniu do działań PINB dotyczących spraw związanych z realizacją budowy przy ul. Jazgarzewskiej 17, kontrola Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego stwierdziła, że organ ten nie dochował należytej staranności w zakresie ustalania stanów faktycznych w toku dokonywanych czynności kontrolnych. Ocena ta została oparta o ustalenia dotyczące zapisów protokołu kontroli inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17 z dnia 27 stycznia 2004 r., przeprowadzonej przez PINB, które zostały określone jako ogólnikowe. Kontrola zarzuciła PINB brak ustalenia innych, istotnych okoliczności faktycznych i prawnych, a w szczególności wynikających z zapisów dziennika budowy, obowiązujących decyzji administracyjnych oraz czynności zawiadomienia o zamiarze rozpoczęcia robót budowlanych. Stwierdzono, że informacja udzielona na podstawie kontroli inwestycji Mazowieckiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego, jakoby „inwestor nie rozpoczął i nie prowadzi robót budowlanych” nie znajdowała potwierdzenia i była błędna w świetle zapisów dziennika budowy, świadczących o rozpoczęciu prac przygotowawczych.

⁸⁸ Pismo DIK/INN/074/15/08.

⁸⁹ Dz.U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.

W ocenie kontrolerów GINB Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego nienależycie wykonywał obowiązki w zakresie nadzoru i kontroli przestrzegania przepisów Prawa budowlanego i podejmowania stosownych działań w trakcie trwającego procesu inwestycyjnego, głównie w okresie, w którym inwestor nie posiadał uprawnień do wykonywania robót budowlanych. Zdaniem GINB, zażalenie na postanowienie Prezydenta m.st. Warszawy Nr 83/2006 z dnia 27 lutego 2006 r. (o którym mowa na str. 15 *Załącznika nr 2 do Informacji*) nie wstrzymywało z mocy prawa wykonania tego postanowienia. Do czasu uchylenia powyższego postanowienia przez Wojewodę Mazowieckiego (t.j. do dnia 4 lipca 2006 r.) inwestor był pozbawiony uprawnień wynikających z decyzji o pozwoleniu na budowę, zatem prowadzenie robót budowlanych od dnia dostarczenia inwestorowi postanowienia Prezydenta m.st. Warszawy Nr 83/2006 do dnia 4 lipca 2006 r. było nieuprawnione. Ustalono, że PINB, pomimo posiadania odpowiednich informacji, nie podjął ustawowych działań w zakresie prowadzenia przez inwestora przy ul. Jazgarzewskiej 17 robót w warunkach samowoli budowlanej. Ponadto, kontrola GINB stwierdziła, że Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego nie w pełni przestrzegał procedury przy załatwianiu skarg na inwestycję przy ul. Jazgarzewskiej 17.

W wyniku kontroli Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego ustalono, że organ ten, działając w ramach nadzoru nad Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, opierał się wyłącznie na relacjach PINB przy załatwianiu wniosków, wystąpień oraz interpelacji dotyczących budowy przy ul. Jazgarzewskiej 17. Relacje te nie w każdym przypadku były wystarczające do dokonania prawidłowej oceny sytuacji. W powyższych materiałach, kierowanych do MWINB, kwestionowano działania Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego. W świetle ustaleń kontrolerów GINB, Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego nie skorzystał z przysługujących mu uprawnień kontrolnych w stosunku do PINB, umożliwiających dokonanie wnikliwych i wyczerpujących ustaleń oraz sformułowanie prawidłowych ocen dotyczących działań organu powiatowego w przedmiotowej sprawie.

Działając na podstawie art. 29 pkt 2f) ustawy o NIK, kontroler wykonujący czynności kontrolne w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów zwrócił się do Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego o informację dotyczącą ewentualnych

działań podejmowanych w związku z pismem z dnia 29 czerwca 2006 r. Szefa KPRM, w którym wskazał na potencjalne zagrożenie interesów Skarbu Państwa wynikające z realizacji inwestycji budowlanej przy ul. Jazgarzewskiej 17. W odpowiedzi udzielonej w dniu 20 listopada 2008 r., Zastępca Szefa ABW poinformował⁹⁰, że czynności służbowe w sprawie inwestycji budowlanej przy ul. Jazgarzewskiej 17 zostały podjęte przez ABW w marcu 2006 r., w związku z pismem Koordynatora do Spraw Służb Specjalnych, który przekazał wystąpienia przedstawicieli Stowarzyszenia „Rady Osiedla Domów Jednorodzinnych Jazgarzewska” w Warszawie, kierowane na ręce Naczelnego Architekta Miasta, w sprawie nieprawidłowości związanych inwestycją przy ul. Jazgarzewskiej 17. Pismo Szefa KPRM z dnia 29 czerwca 2006 r. było jedynie kolejnym sygnałem przekazanym ABW o możliwych nieprawidłowościach.

Według informacji Zastępcy Szefa ABW, czynności podjęte przez Agencję w odniesieniu do realizacji inwestycji budowlanej przy ul. Jazgarzewskiej w Warszawie miały charakter monitoringu przedsięwzięcia, na wniosek innych organów państwowych. Ten sposób działania był wymuszony tym, że w latach 2005 – 2007 jednostki prokuratury powszechnej w Warszawie prowadziły w tej sprawie 9 postępowań przygotowawczych. W wyniku podjętych przez ABW czynności, poszerzono wskazaną w piśmie Koordynatora ds. Służb Specjalnych wiedzę oraz uzyskano szereg materiałów dotyczących realizacji inwestycji.

W czerwcu 2006 r. całość zgromadzonego materiału poddano ocenie prawno-karnej w jednostce ABW właściwej do prowadzenia postępowań karnych. Z informacji będących w posiadaniu ABW wynikało, że inwestycja budowlana przy ul. Jazgarzewskiej 17 była przedmiotem zainteresowania Prokuratury Okręgowej w Warszawie. Pod nadzorem tej instytucji prokuratury rejonowe z terenu Warszawy prowadziły szereg postępowań przygotowawczych w tej sprawie. Tym samym uznano, że procesowe zaangażowanie ABW w podjęcie i prowadzenie kolejnego postępowania karnego byłoby niezasadne. W *Załączniku* nr 3 do *Informacji* przedstawiono informację o działaniach Prokuratury w tej sprawie, na podstawie danych przekazanych przez ABW.

⁹⁰ Pismo Cd-1091/2008.

**Zastrzeżenia do
protokołów kontroli**

Zastrzeżenia do protokołów kontroli zostały zgłoszone przez Prezesa PAN, Ministra Skarbu Państwa oraz Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. W dwóch pierwszych przypadkach zastrzeżenia dotyczyły głównie zakresów opisów ustaleń ujętych w protokołach użytych sformułowań i w większości zostały uwzględnione przez kontrolerów. W 13 zastrzeżeniach do protokołu kontroli złożonych przez Szefa KPRM, zarzucono NIK m.in. nieprzestrzeganie wymagań określonych w art. 53 ust. 2 ustawy o NIK oraz brak precyzji niektórych ustaleń. Zdaniem Szefa KPRM przedłożony protokół kontroli zawiera przede wszystkim opisy dokumentów zgromadzonych w toku kontroli, złożonych w toku kontroli wyjaśnień, zeznań przesłuchanych świadków, a także opisy czynności podejmowanych przez kontrolerów, nie zawiera natomiast wskazania ustalonych nieprawidłowości, z uwzględnieniem przyczyn ich powstania, zakresu i skutków tych nieprawidłowości oraz osób za nie odpowiedzialnych.

Komisja Odwoławcza po przeprowadzeniu dodatkowych czynności kontrolnych⁹¹, uwzględniła w całości jedno zastrzeżenie Szefa KPRM, a dwa – częściowo. W uzasadnieniu do uchwały Komisji Odwoławczej⁹² podkreślono, że protokół kontroli spełnia zarówno wymogi ustawowe, jak i obowiązujące w NIK standardy w aspekcie kompletności, rzetelności i obiektywizmu w prezentowaniu ustaleń. W toku kontroli wyczerpano wszelkie środki dowodowe, możliwe do pozyskania w KPRM w czasie przeprowadzania badań kontrolnych. Szef KPRM odmówił podpisania protokołu kontroli⁹³, zawierając w pisemnym wyjaśnieniu tej odmowy argumentację analogiczną do przedstawianej w zastrzeżeniach do protokołu.

**Zastrzeżenia do
wystąpień
pokontrolnych**

Zastrzeżenia do wystąpień pokontrolnych zostały złożone przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministra Skarbu Państwa, Prezesa Polskiej Akademii Nauk oraz Dyrektora Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu. Szef KPRM zakwestionował ocenę ogólną sformułowaną w wystąpieniu, wskazując że jest ona nieuprawniona, ponieważ poszczególne nieprawidłowości w niej ujęte miały miejsce w różnym okresie. Minister Skarbu Państwa złożył siedem zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, kwestionując szereg szcze-

⁹¹ Poddano analizie dokumentację dostarczoną przez KPRM, w tym pozyskaną przez tą jednostkę od MSP, przesłuchano świadka (byłą Dyrektora Departamentu w KPRM).

⁹² Uchwała z dnia 5 stycznia 2009 r., zatwierdzona przez Prezesa NIK w dniu 15 stycznia 2009 r.

⁹³ Pismo DKN-581-2(2)/09 z dnia 22 stycznia 2009 r.

gółowych zapisów w nim zawartych. W piętnastu zastrzeżeniach Prezes PAN zakwestionował ocenę ogólną sformułowaną w wystąpieniu pokontrolnym, jak również oceny i uwagi NIK, odnoszące się do szczegółowych kwestii, wynikających z ustaleń kontroli.

Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, uchwałami z dnia 4 marca 2009 roku, oddaliło zastrzeżenia Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz Prezesa Polskiej Akademii Nauk – w odniesieniu do ocen ogólnych sformułowanych w wystąpieniach pokontrolnych. Kolegium NIK uwzględniło w całości pięć i częściowo dwa zastrzeżenia Prezesa PAN, precyzując tym samym niektóre zapisy w wystąpieniu pokontrolnym. Zastrzeżenia Ministra Skarbu Państwa zostały uwzględnione w całości przez kolegium NIK w odniesieniu do jednego z wniosków sformułowanych w wystąpieniu oraz w części – w odniesieniu do ocen prowadzenia z powództw Ministra postępowań sądowych o unieważnienie umów sprzedaży udziałów w prawie użytkowania nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17.

Dyrektor Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu, w zastrzeżeniach do wystąpienia pokontrolnego zażądał zmiany ogólnej oceny kontrolowanej działalności z negatywnej na pozytywną z nieprawidłowościami. Uzasadnieniem, według składającego zastrzeżenia, miały być brak obowiązku przeprowadzenia wyceny majątku Instytutu. Dyrektor Instytutu wskazał na brak możliwości sfinansowania tej wyceny majątku, żądając tym samym uchylecia wniosku pokontrolnego w tej sprawie. Komisja Rozstrzygająca w NIK uwzględniła w całości powyższe zastrzeżenia Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu⁹⁴.

**Dodatkowe
zawiadomienia**

W związku ze stwierdzonym zaniechaniem poddania okresowej kontroli stanu technicznego użytkowanych obiektów oraz nieprzepracowaniem ksiąg obiektu budowlanego (tj. nieprzepracowaniem art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz 64 ust. 1 Prawa budowlanego) przez Stację Badawczą Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zachowawczej Zwierząt PAN w Popielnie, NIK złożyła zawiadomienie⁹⁵ o popełnionym wykroczeniu z art. 93 pkt 8 i 9 Prawa budowlanego do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Piszcu.

⁹⁴ Uchwała Komisji Rozstrzygającej z dnia 12 lutego 2009 r.

⁹⁵ Pismo LOL-410-31-02/08; P/08/174 z dnia 22 stycznia 2009 r.

W związku z niepobraniem należności jednostki sektora finansów publicznych, t.j. odsetek umownych określonych w umowach najmu pomieszczeń na kwotę 10 976 zł, NIK skierowała zawiadomienie do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych przez Dyrektora Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności w Olsztynie.

**Realizacja wniosków
pokontrolnych**

W wystąpieniach pokontrolnych NIK zamieściła ogółem 52 wnioski. Do czasu opracowania niniejszej *Informacji* kierownicy jednostek objętych kontrolą poinformowali o zrealizowaniu 7 wniosków pokontrolnych oraz o podjęciu realizacji dalszych 11.

ZAŁĄCZNIKI**Załącznik nr 1 - Wykaz skontrolowanych podmiotów**

	Uczestnicy kontroli	Jednostki objęte kontrolą
1.	Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji	Kancelaria PAN; Ministerstwo Skarbu Państwa; Kancelaria Prezesa Rady Ministrów;
2.	Departament Nauki, Oświaty i Dzie- dzictwa Narodowego	Kancelaria PAN ¹ ;
3	Delegatura NIK w Katowicach	Zakład Działalności Pomocniczej PAN w Katowicach;
4.	Delegatura NIK w Olsztynie	Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności w Olsztynie; Stacja Badawcza Rolnictwa Ekolo- gicznego i Hodowli Zachowawczej Zwierząt w Popielnie;
5.	Delegatura NIK w Poznaniu	Zakład Doświadczalny w Kórniku; Instytut Dendrologii w Kórniku;
6.	Delegatura NIK w Warszawie	Zakład Działalności Pomocniczej PAN w Warszawie; Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt w Jastrzębcu; Muzeum i Instytut Zoologii w War- szawie;
7.	Delegatura NIK we Wrocławiu	Zakład Działalności Pomocniczej PAN we Wrocławiu.

¹ Kontrola w Kancelarii PAN została przeprowadzona przez zespół, w skład którego wchodził kontrolerzy departamentów KGP i KNO. Wyniki kontroli zostały przedstawione w jednym protokole i w jednym wystąpieniu pokontrolnym.

Załącznik nr 2 – Faktografia inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17 w Warszawie

Informacje zawarte w tym załączniku zostały przedstawione na podstawie ustaleń niniejszej kontroli, jak również kontroli przeprowadzonych przez NIK w 2007 r.: *działalności placówek naukowych Polskiej Akademii Nauk* oraz kontroli *prawidłowości działań Ministra Skarbu Państwa w sprawie sprzedaży przez PAN praw majątkowych do nieruchomości położonej w Warszawie przy ul. Jazgarzewskiej 17.*

Użytkowanie nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 przez Instytut Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN

W dniu 9 października 1996 r. Instytut Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN otrzymał od Skarbu Państwa w użytkowanie wieczyste, na podstawie aktu notarialnego, zabudowaną działkę gruntu nr 17 o powierzchni 37 arów i 52 m² położoną w Warszawie przy ul. Jazgarzewskiej 17 (nr księgi wieczystej Kw 163107) oraz nabył za kwotę 408 100 zł znajdujące się tam budynki (budynek laboratoryjno - administracyjny o pow. całkowitej 560,8 m², budynek zwierzętarni o powierzchni użytkowej 213 m²; budynek gospodarczy o pow. 32 m²; oraz pomieszczenie gospodarcze o powierzchni 8 m²). Cena sprzedaży budynków i zabudowań miała być spłacana przez nabywcę w 10 ratach rocznych przy oprocentowaniu rocznym rat w wysokości 5%. W umowie określono również opłatę roczną z tytułu użytkowania wieczystego w kwocie 26 879 zł. Jako zabezpieczenie ceny sprzedaży nieruchomości ustalono wpis hipoteki na rzecz Skarbu Państwa w księdze wieczystej. Na podstawie ww. aktu notarialnego, Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa dokonał w księdze wieczystej Kw nr 163107 wpisu prawa użytkowania wieczystego działki gruntu przy ul. Jazgarzewskiej 17 o pow. 37 arów 52 m² - na 99 lat oraz wpisu własności budynków i nieruchomości, stanowiących odrębne nieruchomości, na ww. działce na rzecz Polskiej Akademii Nauk – Instytutu Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej.

W dacie zawierania ww. aktu notarialnego Instytut nie posiadał osobowości prawnej. Uzyskanie przez instytuty PAN osobowości prawnej stało się możliwe na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy o PAN - w trybie określonym w art. 109 tej ustawy. Instytut Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN im. Mirosława Mossakowskiego uzyskał osobowość prawną w dniu 19 listopada 1998 roku.

W dniu 31 grudnia 1996 r. została zawarta umowa pomiędzy Instytutem a Przedsiębiorstwem Inwestycyjno-Budowlanym „Nadarzyn” reprezentowanym przez Prezesa i Wicepreze-

sa Zarządu. Przedmiotem umowy była konserwacja i utrzymanie nowo powstałych budynków Instytutu przy ul. Pawińskiego 5. Umowę zawarto na czas nieoznaczony od dnia 1 stycznia 1997 roku. Za powyższe usługi wykonawcy przysługiwało wynagrodzenie miesięczne w kwocie 91 950 zł brutto (umowa ta została wypowiedziana przez Instytut w dniu 21 kwietnia 2002 r.).

Wiceprezes PAN w dniu 17 sierpnia 2000 r. upoważnił Dyrektora ds. Ekonomicznych Instytutu Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN w Warszawie do prowadzenia w imieniu PAN negocjacji i uzgodnień z wybranymi podmiotami w sprawach dotyczących inwestycji budowlanych na nieruchomości w Warszawie przy ul. Jazgarzewskiej 17.

Prezes PAN Mirosław Mossakowski (będący jednocześnie Dyrektorem Instytutu) przekazał¹ w dniu 13 września 2000 r., z mocą od dnia 1 stycznia 1999 r., w użyczenie nieruchomości będące własnością Akademii o wartości 38 207 929,97 zł. W skład tych nieruchomości wchodziła m.in. przyznana Instytutowi działka przy ul. Jazgarzewskiej 17 o pow. 3 752 m². Umowa przyznawała Instytutowi prawo korzystania z mienia przekazanego w użyczenie, w zakresie niezbędnym do realizacji działalności statutowej. Jednocześnie Prezes PAN upoważnił Dyrektora Instytutu do wynajmu lub wdzierżawiania zbędnych dla Instytutu części użyczonych nieruchomości.

Umowa wspólnego przedsięwzięcia

W dniu 27 września 2000 r. doszło do zawarcia *umowy wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego* pomiędzy Polską Akademią Nauk - Instytutem Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej (inwestor) a „Keram Development” Sp. z o.o. (współinwestor). Przedmiotem umowy była budowa budynku na działce przy ul. Jazgarzewskiej 17 z przeznaczeniem na cele statutowe Instytutu oraz uzyskiwanie dochodów z wynajmowania lub dzierżawienia pomieszczeń. Według umowy planowano zabudowę ok. 1800 m² powierzchni nieruchomości, na której miały powstać 2–3 budynki o łącznej powierzchni użytkowej ok. 9 500m². Po zakończeniu budowy strony miały dokonać wyodrębnienia części należącej każdej z nich, z uwzględnieniem wysokości udziałów stron w realizacji inwestycji. Przyrzeczenie wyodrębnienia miało zostać dokonane w terminie do dnia 31 grudnia 2000 roku.

Na podstawie *umowy* Instytut zobowiązał się m.in. do udostępnienia spółce „Keram” nieruchomości na czas trwania wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego oraz nieobciążania jej jakimikolwiek zobowiązaniami w okresie trwania *umowy*. Spółka „Keram” zobowiązywa-

¹ Pismo do Zastępcy Dyrektora Instytutu ds. Naukowych, prof. Jerzego Łazarkiewicza.

ła się do pełnienia odpłatnie funkcji inwestora zastępczego - na podstawie odrębnej umowy oraz do prowadzenia całego przedsięwzięcia aż do jego zakończenia. Ponadto, Spółka zobowiązała się do sfinansowania całego przedsięwzięcia w sposób umożliwiający osiągnięcie jego celu oraz wysokiego standardu budynku i infrastruktury terenu. Strony ustaliły również brak możliwości wypowiedzenia *umowy*. Podmiot rozwiązujący umowę zobowiązany był do zapłacenia kary w wysokości 15% planowanej wartości inwestycji (chyba, że strony postanowią inaczej).

Osoby reprezentujące Instytut posiadały upoważnienie z dnia 27 września 2000 r. podpisane w imieniu Prezesa PAN przez Wiceprezesa PAN do zawarcia *umowy wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego* z firmą „Keram Development” Sp. z o.o. Pełnomocnictwo to zostało potwierdzone w dniu 28 września 2000 r. przez Prezesa Akademii i jednocześnie Dyrektora Instytutu – prof. Mirosława Mossakowskiego. Tym samym prof. M. Mossakowski (jako osoba upoważniona do składania oświadczeń woli w imieniu Instytutu na podstawie ustawy) potwierdził ważność umowy zawartej w dniu 27 września 2000 roku.

W umowie tej przyjęto, że użytkownikiem wieczystym gruntu przy ul. Jazgarzewskiej 17 jest Instytut, co było niezgodne ze stanem faktycznym. Umowa użyczenia z dnia 13 września 2000 r., na podstawie której Instytut użytkował nieruchomość przy ul. Jazgarzewskiej 17, stanowiła, że Instytut będzie używał użyczonych nieruchomości przez czas nieoznaczony zgodnie z Kodeksem cywilnym i w zakresie niezbędnym dla realizacji działalności określonej w jego statucie.

Statut Instytutu z grudnia 1998 r. nie przewidywał prowadzenia działalności budowlanej. Jednak w umowie użyczenia upoważniono Instytut do „wynajmu lub wydzierżawienia zbędnych dla Centrum części użyczonych mu nieruchomości”. Ponadto w dniu 12 października 2000 r. została zawarta umowa o zastępstwie inwestorskim pomiędzy Instytutem a „Keram Development” Sp. z o.o. oraz stosowny aneks do *umowy wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego* zawartego w dniu 27 września 2000 r. W wyniku postanowień tej umowy spółka „Keram” została inwestorem zastępczym dla realizacji *umowy wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego* z dnia 27 września 2000 r. Wynagrodzenie Inwestora Zastępczego określone zostało w wys. 4,5% całkowitych kosztów budowy. Miało to być wynagrodzenie łączne za inwestorstwo zastępcze i generalne wykonawstwo. Do zadań inwestora zastępczego należało m.in.: przygotowanie planu inwestycji, opracowanie szacunkowego kosztu realizacji inwestycji oraz sprawowanie nadzoru inwestorskiego.

W dniu 24 listopada 2000 r. został zawarty aneks do *umowy wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego*. Zgodnie z aneksem „Keram Development” Sp. z o.o. zobowiązała się do dnia 31 marca 2001 r. opracować projekt zagospodarowania nieruchomości. Po uzyskaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania nieruchomości, spółka „Keram” miała opracować projekt techniczno-budowlany i po przekonsultowaniu go z Instytutem, wystąpić o decyzję – pozwolenie na budowę. Na podstawie postanowień aneksu budowa winna rozpocząć się w ciągu 6 miesięcy od dnia uzyskania pozwolenia a zakończyć najpóźniej w terminie trzech lat od rozpoczęcia prac budowlanych. Aneks nie przewidywał sankcji za niewypełnienie powyższych postanowień. Jednocześnie strony ustaliły, że wraz z przyjęciem wszelkich ciężarów i obciążeń nieruchomości na wspólne przedsięwzięcie przechodzi też prawo pobierania pożytków (w tym okresie Instytut – jako strona umowy – miał na podstawie umowy użyczenia z PAN z dnia 13 września 2000 r. prawo do pobierania pożytków z dzierżawionych i wynajmowanych nieruchomości do dnia 31 grudnia 2003 r.

W grudniu 2000 r. i w lutym 2001 r. zostały wykonane trzy operaty szacunkowe z wyceny nieruchomości położonej przy ul. Jazgarzewskiej 17, w tym dwa na zlecenie Przedsiębiorstwa Inwestycyjno-Budowlanego Nadarzyn Sp. z o.o., według których jej wartość wynosiła: 5 348 tys. zł, 5 562 tys. zł oraz 6 530 tys. zł (operat wykonany na zlecenie Instytutu). Strony umowy dokonały w marcu 2001 r. kwotowego szacunku planowanych nakładów w formie protokołu uzgodnień. W protokole tym przyjęto wartość nieruchomości na podstawie operatu w wymienionej wyżej wysokości 5 562 tys. zł.

Przyjęty według założeń inwestycyjnych koszt 1 m² planowanego budynku wynosił 4400 zł. Strony przyjęły za zasadę bilansowanie się kosztu lokali przeznaczonych dla Instytutu z wartością nieruchomości. Na tej podstawie ustalono, że Instytut miał otrzymać w wybudowanym budynku mieszkania o łącznej pow. 1176,05 m² (11 mieszkań o pow. od ok. 68,2 m² do 144 m²) oraz 15 miejsc garażowych. Łącznie udział Instytutu w nowo powstającym budynku szacowano na kwotę ok. 5 550 tys. zł.

Pozwolenie na budowę

W dniu 25 stycznia 2002 r., z upoważnienia Burmistrza Gminy Warszawa-Centrum, na rzecz Instytutu Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN, została wydana decyzja nr 80/D/MC/02 – pozwolenie na budowę wielorodzinnego budynku mieszkalnego z garażem podziemnym i elementami zagospodarowania terenu przy ul. Jazgarzewskiej 17. Pozwolenie to dotyczyło budynku o powierzchni zabudowy większej niż przewidywano w *Umowie*

wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego z dnia 27 września 2000 r. W treści decyzji przyjęto, że użytkownikiem wieczystym na podstawie księgi wieczystej jest Polska Akademia Nauk – Instytut Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej.

Pozwolenie na budowę z dnia 25 stycznia 2002 r. zostało zaskarżone do Wojewody Mazowieckiego m.in. przez mieszkające w pobliżu osoby fizyczne, „Radę Osiedla Domów Jednorodzinnych Jazgarzewska”, pobliskie szkoły oraz Śródmiejską Spółdzielnię Mieszkaniową. W dniu 19 kwietnia 2002 r. Wojewoda Mazowiecki umorzył postępowanie odwoławcze wobec skarżących stron, z wyjątkiem odwołania Śródmiejskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Rozpatrując odwołanie Spółdzielni, Wojewoda stwierdził zgodność pozwolenia na budowę z warunkami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy (zatwierdzonego Uchwałą nr XXXV/199/92 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 28 września 1992 r.). Ponadto Wojewoda Mazowiecki stwierdził zgodność tej decyzji z Prawem budowlanym i decyzją określającą warunki zabudowy z dnia 4 czerwca 2001 roku.

Decyzja Wojewody Mazowieckiego z dnia 19 kwietnia 2002 r. została zaskarżona do Naczelnego Sądu Administracyjnego przez Śródmiejską Spółdzielnię Mieszkaniową. W dniu 7 października 2002 r. NSA uchylił decyzję Wojewody Mazowieckiego z dnia 19 kwietnia 2002 r. ze względu na naruszenie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego dotyczących odwołań. Zdaniem NSA Wojewoda nie wykazał, że wnoszącej odwołanie ŚSM, przysługuje prawo strony, zwłaszcza w sytuacji, w której tereny Spółdzielni nie sąsiadują bezpośrednio z działką inwestora. W związku z tym wyrokiem NSA, Wojewoda Mazowiecki ponownie rozpatrzył wniesione odwołania i w dniu 14 marca 2003 r. (decyzja Nr 421/I/2003) umorzył postępowanie, wskazując na brak przymiotu strony u odwołujących się.

Na powyższą decyzję Wojewody Mazowieckiego została wniesiona skarga do NSA przez Śródmiejską Spółdzielnię Mieszkaniową oraz Stowarzyszenie „Rada Osiedla Domów Jednorodzinnych Jazgarzewska”. Postanowieniem z dnia 9 grudnia 2003 r. NSA zarządził połączenie obu skarg do łącznego prowadzenia i rozpoznania. W sprawie tej wydano w latach 2003–2005 następujące postanowienia:

- postanowieniem z dnia 9 grudnia 2003 r. NSA umorzył postępowanie z wniosku Śródmiejskiej Spółdzielni Mieszkaniowej o wstrzymanie wykonania zaskarżonej decyzji;
- postanowieniem z dnia 28 lipca 2004 r. WSA odrzucił skargę Śródmiejskiej Spółdzielni Mieszkaniowej z powodu braku pełnomocnictwa Spółdzielni dla wnoszącego w jej imieniu skargę adwokata;

- postanowieniem z dnia 20 stycznia 2005 r. WSA odmówił dopuszczenia do udziału w sprawie osób fizycznych protestujących przeciwko wydanej decyzji pozwolenia budowlanego;
- w dniu 22 marca 2005 r. WSA wydał wyrok, w którym po rozpoznaniu skargi Stowarzyszenia „Rada Osiedla Domów Jednorodzinnych Jazgarzewska” na decyzję Wojewody Mazowieckiego z dnia 14 marca 2003 r. w przedmiocie umorzenia postępowania odwołania – oddalił skargę;
- w dniu 27 października 2005 r. NSA umorzył postępowanie ze skargi kasacyjnej Stowarzyszenia „Rada Osiedla Domów Jednorodzinnych Jazgarzewska”.

Ponadto decyzją z dnia 6 stycznia 2006 r. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego umorzył postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji Wojewody Mazowieckiego Nr 421/I/2003 z dnia 14 marca 2003 roku.

Niezależnie od powyższego toku postępowania Wojewoda Mazowiecki przeprowadził postępowanie nadzwyczajne w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji Nr 80/D/Mc/02 z dnia 25 stycznia 2002 r., wydanej z up. Burmistrza Gminy Warszawa-Centrum, zatwierdzającej projekt budowlany i udzielającej Instytutowi Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN pozwolenie na budowę. Postępowanie to zostało zakończone decyzją z dnia 4 lipca 2008 r. (znak: W.I.7144-MC/42/05) odmawiającą stwierdzenia nieważności decyzji Nr 80/D/Mc/02 z dnia 25 stycznia 2002 r. Burmistrza Gminy Warszawa-Centrum. Od powyższej decyzji wniesiono odwołanie do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

Wykonanie decyzji - pozwolenia na budowę z 25 stycznia 2002 r. było wstrzymywane na podstawie art. 130 ust. 2 KPA z powodu odwołań złożonych do Wojewody Mazowieckiego (rozpatrzonych przez Wojewodę w dniu 19 kwietnia 2002 r.), a następnie na podstawie postanowienia NSA z dnia 9 grudnia 2003 roku.

Na wniosek Prokuratora Okręgowego w Warszawie z 9 listopada 2005 r., w dniu 27 lutego 2006 r. Biuro Naczelnego Architekta Miasta, działając z upoważnienia Prezydenta m.st. Warszawy, wydało postanowienie nr 83/2006, wstrzymujące wykonanie decyzji I instancji (Wojewody Mazowieckiego) – pozwolenia na budowę z dnia 25 stycznia 2002 r. W dniu 9 marca 2006 r. IMDiK przekazał do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego pismo informujące o wniesieniu zażalenia na postanowienie nr 83/2006 z dnia 27 lutego 2006 r., zarzucając mu rażące naruszenie prawa. Podczas kontroli inwestycji przeprowadzonej w dniu 9 marca 2006 r. w aspekcie postanowienia nr 83/2006, przedstawiciel PINB pouczył uczest-

ników procesu inwestycyjnego, iż w związku z tym postanowieniem – dalsze roboty budowlane są ryzykiem inwestora. W dniu 4 lipca 2006 r. Wojewoda Mazowiecki wydał postanowienie WRR-I/W-7144-MC/42/P-720/05 wstrzymujące wykonanie postanowienia nr 83/2006 z dnia 27 lutego 2006 r. wydanego z up. Prezydenta m. st. Warszawy, wstrzymującego wykonanie decyzji z dnia 25 stycznia 2002 r. (t.j. pozwolenia na budowę).

Postanowieniem z dnia 3 lipca 2008 r. (znak: WI.I.7144-MC/42/05) Wojewoda Mazowiecki utrzymał w mocy w/w postanowienie. Do czasu zakończenia kontroli NIK nie zostało rozstrzygnięte przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie postępowanie ze skargi pełnomocnika Instytutu MDiK na postanowienie Wojewody Mazowieckiego w przedmiocie wstrzymania wykonania decyzji Nr 80/D/Mc/02 z dnia 25 stycznia 2002 roku.

Prezydent m. st. Warszawy wydał także w dniu 27 lutego 2006 r. postanowienie Nr 84/2006 wznawiające postępowanie zakończone decyzją Nr 80/D/Mc/02 z dnia 25 stycznia 2002 r. oraz postanowienie Nr 85/2006 z dnia 27 lutego 2006 r. zawieszające postępowanie w sprawie wznowienia postępowania.

Porozumienie z dnia 2 października 2002 r. pomiędzy Instytutem, a PIB „Nadarzyn” i „Keram Development” Sp. z o. o.

W wyniku zawartego porozumienia (oraz cesji z dnia 1 października 2002 r. pomiędzy PIB „Nadarzyn” i „Keram Development” Sp. z o. o.) zobowiązania Instytutu wobec PIB „Nadarzyn” wynoszące w chwili sporządzania ww. porozumienia 853 566,70 zł zostały umorzone w kwocie 140 tys. zł. Zobowiązania w kwocie 650 tys. zostały przejęte przez „Keram - Development” Sp. z o.o. i uległy przeniesieniu do rozliczenia między „Keram Development” Sp. z o.o. a Instytutem. Strony uzgodniły, że kwota 650 tys. zł pomniejszy wkład Instytutu we wspólne przedsięwzięcie inwestycyjne. Pozostała część zobowiązań w kwocie 63 566,7 zł miała zostać zwrócona przez Instytut PIB „Nadarzyn” do grudnia 2002 roku.

Wyjaśnienie kwestii użytkowania wieczystego i renegocjowanie umów z „Keram - Development” Sp. z o.o.

W dniu 2 grudnia 2003 r. został sporządzony na zamówienie Biura Finansów i Majątku Kancelarii PAN operat szacunkowy określający wartość nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17. Operat określił wartość nieruchomości na kwotę 5 256 600 zł. W dniu 10 marca 2004 r. Prezydium Polskiej Akademii Nauk podjęło uchwałę nr 8/04 w sprawie warunkowego wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości położonej w Warszawie przy ul. Jazgarzewskiej

17 na rzecz „Keram Development” Sp. z o. o. Niniejsza zgoda została udzielona pod następującymi warunkami:

- wyjaśnienia na rzecz PAN wpisu w księdze wieczystej nieruchomości (jako użytkownik wpisany był IMDiK, nie posiadający w dacie zawierania umowy użytkownika wieczystego osobowości prawnej);
- zawarcia porozumienia w sprawie wzajemnych zobowiązań stron;
- sprzedaży na rzecz „Keram Development” Sp. z o.o. pod warunkiem, że jedynym lub większościowym udziałowcem Spółki będzie „Juvenes” Sp. z o. o. (spółka będąca inwestorem strategicznym spółki „Keram”)
- Minister Skarbu Państwa wyda zgodę na zbycie nieruchomości.

W uzasadnieniu uchwały stwierdzono m. in., iż w trakcie realizacji Umowy Wspólnego Porozumienia Gospodarczego zarówno Instytut jak „Keram Development” Sp. z o.o. poniosły znaczące nakłady. Nakłady poniesione przez Instytut oszacowano na 600 tys. zł (ponadto ok. 300 tys. zł mogło obciążyć Instytut, gdyby przesadzone z placu budowy drzewa nie przyjęły się), a poniesione przez „Keram Development” Sp. z o.o. na kwotę 2 650 tys. zł, w tym 650 tys. zł stanowiło zobowiązanie Instytutu wobec „Keram Development” Sp. z o.o. (zobowiązanie to wynikało z przejęcia przez spółkę „Keram” długów Instytutu względem PIB „Nadarzyn”). W uzasadnieniu stwierdzono ponadto, że wobec przedłużania się realizacji inwestycji (protesty mieszkańców, brak uzyskania kredytu przez „Keram Development” Sp. z o.o.), jej atrakcyjność ekonomiczna stała się dla Instytutu problematyczna. Wycofanie się z ze wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego wiązałoby się jednak z koniecznością zapłaty przez Instytut kary umownej w szacowanej wysokości 7, 9 mln zł.

Za najlepsze rozwiązanie uznano zatem polubowne rozwiązanie umowy z czym wiązałyby się sprzedaż przez PAN nieruchomości przy Jazgarzewskiej 17 na rzecz „Keram Development” Sp. z o. o. (którego większościowym udziałowcem została spółka „Juvenes”).

Koszty rozwiązania umowy wspólnego przedsięwzięcia, obciążające IMDiK oszacowano następująco: 2 mln zł - zwrot nakładów inwestycyjnych poniesionych przez „Keram Development” Sp. z o.o., 650 tys. zł – zwrot zaległości płatniczych oraz kara umowna w wysokości 15% wartości planowanej inwestycji – szacowana na kwotę ok. 5 250 tys. zł. Jako materiał wyjściowy do ww. szacunków wykorzystano operat szacunkowy wartości kosztów poniesionych przez zamawiającego („Keram Development” Sp z o.o.) na przygotowanie inwestycji na działce przy ul. Jazgarzewskiej 17. Ogółem koszty poniesione przez zamawiającego (wyli-

czone poprzez odniesienie do wartości całości inwestycji) autor operatu wyszacował na 3 541 tys.zł, natomiast wartość całości inwestycji na kwotę 22 680 tys. zł.

W dniu 21 kwietnia 2004 r. Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej oraz Polska Akademia Nauk zawarły w formie notarialnej umowę zobowiązującą sprzedaży z „Keram - Development” Sp. z o. o., w której ustalono, że w wypadku spełnienia określonych warunków (wskazanych w ww. uchwale Prezydium PAN z dnia 10 marca 2004 r.) nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 zostanie sprzedana „Keram Development” Sp. z o. o. za kwotę 5 450 000 zł. Na mocy umowy Instytut miał zostać zwolniony ze zobowiązania na rzecz Spółki w wysokości 650 tys. zł. Ponadto Instytut miał wyrazić zgodę na przeniesienie pozwolenia budowlanego z dnia 25 stycznia 2002 r. na spółkę. „Keram Development” Sp. z o. o. miała przejąć na siebie warunkowe zobowiązanie do zapłaty kwoty ok. 288 tys. zł z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska i wprowadzania w nim zmian.

Warunek dotyczący wyjaśnienia wpisu w księdze wieczystej nieruchomości przy Jazgarzewskiej został spełniony. W dniu 23 czerwca 2004 r., na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego, została dokonana zmiana wpisu w księdze wieczystej KW nr 163107. Jako użytkownik wieczysty gruntu i właściciel budynków przy Jazgarzewskiej 17 została wykazana Polska Akademia Nauk zamiast Instytutu Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej.

Spór PAN z Ministerstwem Skarbu Państwa, dotyczący zgody na sprzedaż nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17

W maju 2004 r. PAN zwróciła się, na podstawie art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa do Ministra Skarbu Państwa o wyrażenie zgody na sprzedaż nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 na rzecz „Keram Development” Sp. z o.o. Cena sprzedaży miała wynieść 5 256 600,00 zł, tj. za kwotę wynikającą z operatu szacunkowego z grudnia 2003 r. Akademia argumentowała konieczność dokonania tej transakcji przede wszystkim potrzebą uchronienia Instytutu przed zapłatą kar umownych w wys. 7, 9 mln zł w wypadku odstąpienia od umowy *wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego* zawartej w 2000 r. Jednocześnie w piśmie stwierdzono, że realizacja postanowień tej umowy byłaby niekorzystna dla Instytutu i dla PAN.

Ministerstwo SP wielokrotnie zwracało się do PAN o uzupełnienie powyższego wystąpienia o szereg dokumentów dotyczących stanu formalnoprawnego nieruchomości. Korespondencja w tej sprawie pomiędzy PAN a MSP odbywała się w drugiej połowie 2004 r.

W dniu 10 grudnia 2004 r. Minister SP, działając na podstawie ww. ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. odmówił wyrażenia zgody na postulowaną przez PAN transakcję, uzasadniając to:

- faktem, iż stroną umowy z deweloperem był Instytut MDiK a nie PAN, zatem Instytut powinien ponosić konsekwencje finansowe zawieranych przez siebie umów;
- zasadą zbywania nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa w trybie przetargu publicznego;
- poświadczaniem przez Instytut MDiK nieprawdy w umowach, w których występował jako wieczysty użytkownik nieruchomości² ;
- zakwestionowaniem ważności umowy użyczenia z dnia 13 września 2000 r , gdyż PAN nie poinformowała Ministerstwa o zamiarze dokonania czynności prawnej (zdaniem Ministerstwa, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa - skutkowało nieważnością tej czynności z mocy prawa).

W dniu 21 grudnia 2004 r. PAN wniosła sprzeciw wobec takiego rozstrzygnięcia Ministra Skarbu Państwa z 10 grudnia 2004 r. W uzasadnieniu sprzeciwu PAN podniosła m.in., że uzasadnienie ekonomiczne czynności prawnej pomiędzy PAN a spółką „Keram” jest jednoznaczne i niepodważalne. Wskazano, że odmawiając wyrażenia zgody Minister próbuje bezpodstawnie kwestionować samodzielność i racjonalność działań Polskiej Akademii Nauk. Odmawiając wyrażenia zgody Minister przekroczył granice uznania administracyjnego. Zdaniem PAN przepisy ustawy o Polskiej Akademii Nauk są przepisami szczególnymi (lex specialis) wobec innych przepisów powszechnie obowiązujących, w tym wobec ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa. Podano także, że zarówno ze względu na szczególne relacje między PAN a jej instytutami (fakt, że IMDiK jest placówką Akademii) jak i na okoliczności zawierania umów w 2000 r., nie sposób uznać, że ich stroną jest tylko Instytut.

W powyższej sprawie została wydana opinia prawna. Stwierdzono w niej, że MSP odmawiając zgody na proponowaną przez PAN transakcję, zajmowało się okolicznościami bez związku dla postępowania wszczętego wskutek wniosku PAN. Nie ma, zdaniem autorów opinii, z jednej strony podstaw, by kwestionować ważność zawartych w 2000 r. umów, z drugiej nie sposób nie uwzględnić przy obecnych zamierzeniach gospodarczych obecnego kontekstu

² W ocenie MSP, Instytut powołując się na prawo użytkownika wieczystego nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 poświadczył nieprawdę w umowie z „Keram” z dnia 27 września 2000 r., gdyż w dacie zawarcia tej umowy był związany umową użyczenia zawartą z PAN w dniu 13 września 2000 r. i winien działać w świadomości, że jego prawo do gruntu wynika wyłącznie z umowy użyczenia. Stan prawny ujawniony w księdze wieczystej był niezgodny z rzeczywistym stanem prawnym, co zostało potwierdzone wyrokiem sądu z 23 czerwca 2004 r., wydanym z powództwa PAN.

różnego od sytuacji z 2000 r. Zaznaczono także, że stanowisko MSP nie uwzględnia szczególnego charakteru zobowiązań PAN wobec swoich instytucji.

W dniu 11 stycznia 2005 r. Polska Akademia Nauk złożyła odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - w trybie art. 5 c ust. 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, w związku z nieuwzględnieniem w terminie 14 dni sprzeciwu Akademii wobec rozstrzygnięcia Ministra z dnia 10 grudnia 2004 r. Postanowieniem z dnia 11 maja 2005 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił wniosek PAN. W wyniku rozpatrzenia apelacji złożonej przez PAN, Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił zaskarżone postanowienie, zniósł postępowanie przed Sądem Okręgowym i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W dniu 23 października 2007 r. Sąd Okręgowy ponownie oddalił wniosek Polskiej Akademii Nauk. Od postanowienia Sądu Okręgowego, Prezes PAN w dniu 4 grudnia 2007 r. wniósł do Sądu Apelacyjnego w Warszawie apelację. Do zakończenia kontroli NIK, postępowanie sądowe nie zakończyło się.

Aneks z dnia 27 lipca 2005 r. do umowy wspólnego przedsięwzięcia pomiędzy IMDiK a spółką „Keram”

W dniu 7 czerwca 2005 r. PAN otrzymała opinię prawną w sprawie kwalifikacji umów sprzedaży udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości położonej przy ul. Jazgarzewskiej 17. Autorzy opinii stwierdzili, że w świetle art. 5 a ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r., nie jest konieczne uzyskiwanie przez PAN zgody Ministra Skarbu Państwa na rozporządzenie udziałem w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości przy Jazgarzewskiej 17, jeśli wartość rynkowa poszczególnego udziału nie przekracza 50 tys. euro. Przesłanka taka zaistniałaby, gdyby *„w dacie zniesienia współwłasności budynku przez ustanowienie odrębnej własności lokali wartość rynkowa udziału przysługująca PAN w częściach budynku objętych zniesieniem przekraczała 50 tys. euro”*.

Prezydium PAN w dniu 15 lipca 2005 r. podjęło Uchwałę nr 12/05 w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż udziałów w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w Warszawie przy ul. Jazgarzewskiej 17. Uchwała ta miała charakter warunkowy, natomiast realizacja jej postanowień uzależniona była od braku zgody sądu lub MSP na sprzedaż nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej 17 na rzecz „Keram Development” Sp. z o.o.

W dniu 27 lipca 2005 r. PAN i Instytut MDiK zawarły ze spółką „Keram” aneks do umowy wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego. Aneks miał charakter warunkowy podobnie jak ww. Uchwała Prezydium PAN z dnia 15 lipca 2005 r. i miał wejść w życie

w przypadku braku zgody MSP lub sądu na sprzedaż całości praw majątkowych do nieruchomości na rzecz Spółki. Podstawowym założeniem aneksu miała być rezygnacja z postanowień umowy z dnia 27 września 2000 r. na rzecz:

- sprzedaży przez PAN, za pośrednictwem „Keram Development” Sp. z o. o., udziałów w prawie użytkowania nieruchomości potencjalnym nabywcom mieszkań (Akademia miała otrzymać za to kwotę nie mniejszą niż 6 350 tys. zł netto³).
- „Keram Development” Sp. z.o.o. miała uzyskać, jako łączne wynagrodzenie za wszystkie świadczone przez siebie usługi, całość dochodów osiągniętych z tytułu finansowania inwestycji przez nabywców - w tym wpływy ze sprzedaży mieszkań (ze względu na fakt, że formalnie inwestorem pozostawał Instytut MDiK - Spółka obciążała Instytut kosztami inwestycji refundowanymi przez wpłaty od nabywców, zgodnie z zasadą, że koszty nie mogą być większe od wpłat).

W aneksie ustalono, że zobowiązania Instytutu MDiK wobec spółki „Keram” wynosiły 650 tys. zł., a zobowiązania spółki wobec Instytutu - 157 tys. zł z tytułu opłaty za gospodarcze użytkowanie środowiska oraz 390 tys. zł z tytułu rat wraz z odsetkami za kupno przez Instytut od Skarbu Państwa budynków i zabudowań przy ul. Jazgarzewskiej 17. Spółka miała zwolnić Instytut z długu w wysokości 103 tys. zł powstałego po potrąceniu wzajemnych zobowiązań. Ponadto „Keram Development” Sp. z o.o. przejęła od Instytutu warunkowy obowiązek zapłaty kwoty 288 tys. zł z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska.

Całość udziałów w prawie użytkowania gruntu przy ul. Jazgarzewskiej 17, wynikająca z liczby mieszkań w wybudowanym apartamentowcu – została sprzedana nabywcom mieszkań w okresie od września 2005 r. do lipca 2006 r. za łączną kwotę 6 449 tys. zł.

Kontrola wszczęta w dniu 22 sierpnia 2006 r. przez Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej wykazała⁴, że zaangażowanie się Instytutu we wspólne przedsięwzięcie „Keram - Development” Sp. z o.o., *„niosło za sobą ryzyko wystąpienia znacznych zobowiązań finansowych na rzecz wspólninvestora, niezależnie od podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej”*. GIKS ustalił również, że brak było prawnych podstaw do dysponowania przez Instytut nieruchomością będącej przedmiotem umowy o wspólnym przedsięwzięciu z dnia 27 września 2000 r. Okoliczność ta tworzyła przesłanki do rozwiązania umowy z winy Instytutu, czego konsekwencją mogły być roszczenia „Keram Development” Sp. z o.o. Ponadto GIKS

³ W dniu 21 sierpnia 2006 r. został wykonany na zlecenie Zarządu Mienia Skarbu Państwa Gminy Warszawa Centrum operat szacunkowy określający wartość rynkową prawa własności gruntu na kwotę 6 678 635 zł.

⁴ Wyniki kontroli przedstawiono 7 grudnia 2006 r. Dyrektorowi IMDiK.

uznał za niekorzystne dla Instytutu postanowienia aneksu z dnia 27 lipca 2005 r. - dotyczące rozliczenia wspólnych zobowiązań stron, zwłaszcza zaliczenia w poczet zobowiązań Instytutu przejętych przez „Keram Development” Sp. z o.o. kwoty 288 tys. zł z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska i wprowadzania w nim zmian. Kwota ta została umorzona decyzją Prezydenta m. st. Warszawy z dnia 26 września 2006 roku, ze względu na przyjęcie się przesadzonych drzew na nieruchomości przy ul. Jazgarzewskiej.

Działania Prokuratury

W dniu 12 grudnia 2006 r. Prokuratura Rejonowa dla Warszawy - Ochoty wydała postanowienie w sprawie umorzenia śledztwa (prowadzonego na podstawie zawiadomienia Stowarzyszenia „Rada Osiedla Domów Jednorodzinnych Jazgarzewska”) w sprawach:

- przekroczenia uprawnień w dniu 27 września 2000 r. i niedopełnienia obowiązków służbowych przez dyrektora Instytutu MDiK polegającego na zawarciu niekorzystnej umowy z „Keram Development” Sp. z o. o., tj. o czyn z art. 231 § 1 kk - wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa;
- wyłudzenia w dniu 28 marca 2001 r. pozwolenia na budowę z dnia 25 stycznia 2002 r. poprzez złożenie wniosku zawierającego nieprawdziwe dane dot. prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane położoną przy ul. Jazgarzewskiej 17, tj. o czyn z art. 271 § 1 kk w zw. art. 272 kk - wobec niepopelnienia przestępstwa;
- działania na szkodę interesu publicznego w okresie od marca 2001 r. do stycznia 2002 r. poprzez przekroczenie uprawnień i niedopełnienie obowiązków służbowych przez urzędników Wydziału Architektury Dzielnicy Mokotów - wobec niepopelnienia przestępstwa;
- działania w dniu 9 października 1996 r. na szkodę interesu publicznego poprzez niedopełnienie obowiązków służbowych i przekroczenie uprawnień przez osoby reprezentujące Instytut MDiK i Wojewodę Warszawskiego (stron umowy użytkowania wieczystego i sprzedaży budynków) - wobec przedawnienia karalności czynu.

W uzasadnieniu postanowienia prokuratura wskazała m.in. na następujące okoliczności istotne dla omawianych spraw: trudność z jednoznacznym zakwalifikowaniem ważności posiadanych w dniu 27 września 2000 r. przez przedstawicieli Instytutu pełnomocnictw ze względu na fakt, że ta sama osoba pełniła w tym samym czasie funkcje zarówno Prezesa PAN, jak i Dyrektora Instytutu MDiK. Śmierć Prezesa PAN będącego jednocześnie dyrektorem Instytutu uniemożliwiła wyjaśnienie wszystkich aspektów zawartej w dniu 27 września 2000 r. umowy z „Keram Development” Sp. z o. o. i ewentualne postawienie ówczesnemu

dyrektorowi Instytutu zarzutu działania na szkodę w związku zawarciem tej umowy. Prokuratura nie znalazła również podstaw, by w związku z procedurą uzyskiwania pozwolenia na budowę postawić komukolwiek zarzut poświadczenia nieprawdy, ponieważ „Istniejące na dzień wydania decyzji zapisy w dokumentach urzędowych potwierdzały, iż Instytut posiada uprawnienia do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, a zmiana tego stanu miała miejsce 2 lata po wydaniu decyzji o pozwoleniu na budowę”.

W dniu 29 czerwca 2006 r. Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów skierował do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego wnioski o podjęcie „stosownych działań” w związku z możliwością zagrożenia interesów Skarbu Państwa wynikającego z realizacji inwestycji budowlanej przy ul. Jazgarzewskiej 17. W dniu 13 marca 2007 r. Zastępca Szefa ABW poinformował Szefa KPRM, że Agencja po dokonaniu stosownych sprawdzeń, przekazała w sierpniu 2006 r. zgromadzone materiały do Prokuratury Okręgowej w Warszawie, nadzorującej prowadzone postępowanie przygotowawcze.

W dniu 26 czerwca 2008 r., Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów wystąpiła do Zastępcy Prokuratora Generalnego RP o połączenie akt wszystkich postępowań prokuratorskich prowadzonych w sprawie inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17 w Warszawie i objęcie postępowania nadzorem.

Załącznik nr 3 – Postępowania prokuratorskie w sprawie inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17 w Warszawie

Na podstawie ustaleń Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego:

W Prokuraturze Rejonowej Warszawa Mokotów prowadzono:

- postępowanie przygotowawcze z zawiadomienia osoby fizycznej w sprawie legalności budowy przy ul. Jazgarzewskiej 17 w Warszawie, tj. o czyn z art. 90 Prawa budowlanego, zakończone w dniu 27 kwietnia 2006 r. postanowieniem o odmowie wszczęcia dochodzenia na podstawie art. 17 § 1 pkt. 7 kpk (postanowienie jest prawomocne);
- postępowanie przygotowawcze z zawiadomienia „Rady Osiedla Domów Jednorodzinnych Jazgarzewska” w sprawie nielegalnej samowoli budowlanej prowadzonej przez firmę „Juvenes” Sp. z o.o. na placu budowy przy ul. Jazgarzewskiej 17, pomimo wydania decyzji o wstrzymaniu budowy, tj. o czyn z art. 90 Prawa budowlanego;
- postępowanie przygotowawcze z zawiadomienia osób fizycznych wszczęte w dniu 24 maja 2006 r. w sprawie niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariuszy publicznych, urzędników administracji państwowej, urzędników architektoniczno-budowlanych i nadzoru budowlanego inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17, działających na szkodę Skarbu Państwa, tj. o czyn z art. 231 kk.

W Prokuraturze Rejonowej Warszawa Śródmieście - Północ prowadzone było postępowanie przygotowawcze w sprawie niedopełnienia obowiązków z lutym 2006 r. przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla m.st. Warszawy, w zakresie prowadzenia budowy przy ul. Jazgarzewskiej 17, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk.

W Prokuraturze Rejonowej Warszawa Ochota prowadzono:

- postępowanie w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez Dyrektora IMDiK, poprzez zawarcie niekorzystnej umowy o wspólnym przedsięwzięciu z „Keram Development” Sp. z o.o., co stanowiło działanie na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk, zakończone postanowieniem z dnia 5 sierpnia 2005 r. o umorzeniu na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 kpk (postanowienie jest prawomocne);
- postępowanie w sprawie wyłudzenia poświadczenia nieprawdy poprzez złożenie zawierającego nieprawdziwe dane wniosku o pozwolenie na budowę oraz niedopełnienie obowiązków przez pracowników Wydziału Architektoniczno - Budowlanego Dzielnicy Mokotów wydających pozwolenie na budowę, tj. czyny z art. 272 kk i

231 kk, zakończone odmową wszczęcia postępowania w dniu 23 września 2005 r. (postanowienie jest prawomocne po rozpoznaniu zażalenia).

Ponadto w Wydziale V Prokuratury Okręgowej w Warszawie, postanowieniem z dnia 8 maja 2006 r. odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawach:

- dokonanego w okresie od 5 sierpnia 2004 r. do 18 sierpnia 2004 r. ujawnienia informacji stanowiących tajemnicę służbową, dotyczących postępowania prowadzonego przez Ministra Skarbu Państwa o wyrażenie zgody Polskiej Akademii Nauk na sprzedaż prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej przy ul. Jazgarzewskiej 17 w Warszawie, skutkujące narażeniem na szkodę prawnie chronionego interesu „Keram Development” Sp. z o.o., tj. o czyn z art. 266 § 2 kk.;
- dokonanego w okresie od 14 maja 2004 r. do 10 grudnia 2004 r. przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy Ministerstwa Skarbu Państwa w toku postępowania z wniosku Polskiej Akademii Nauk o wyrażenie zgody na sprzedaż prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w Warszawie przy ul. Jazgarzewskiej 17 na szkodę „Keram Development” Sp. z o.o., tj. o czyn z art. 231 § 1 kk.;
- dokonanego w okresie od 26 stycznia 2005 r. do 28 stycznia 2005 r. niedopełnienia obowiązków przez podsekretarza stanu Ministerstwa Skarbu Państwa poprzez niepowiadomienie organów ścigania o przestępstwie ujawnienia informacji stanowiących tajemnicę służbową, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk.

Zgromadzone materiały w trakcie realizowanych czynności służbowych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, dotyczące sygnalizowanej sprawy przekazano w sierpniu 2006 r. do Prokuratury Okręgowej w Warszawie. Jednocześnie została przygotowana informacja dla Koordynatora do Spraw Służb Specjalnych, w której zawarto dane na temat toczących się w sprawie postępowań. W kwietniu 2007 r. pion Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, właściwy do prowadzenia postępowań karnych uzyskał informacje, z których wynikało, że materiały ABW przesłane do Prokuratury Okręgowej w Warszawie zostały przekazane do Prokuratur Rejonowych Warszawa Ochota i Warszawa Mokotów, celem wykorzystania w toczących się postępowaniach.

Jednocześnie ABW uzyskała informacje, z których wynikało, że postępowania:

- sygn. Ds. 1303/06/VII Prokuratury Rejonowej Warszawa Ochota, dotyczące działania na szkodę Instytutu Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej, przy realizacji inwestycji przy ul. Jazgarzewskiej 17, zostało umorzone postanowieniem z dnia 12 grudnia 2006 r.;

- sygn. 1 Ds. 490/06/II Prokuratury Rejonowej Warszawa Mokotów dotyczące działania w okresie od 24 października 2005 r. do 4 lipca 2006 r. w Warszawie na szkodę Skarbu Państwa przez urzędników publicznej administracji architektoniczno - budowlanej i nadzoru budowlanego, poprzez niedopełnienie obowiązków w związku z inwestycją przy ul. Jazgarzewskiej 17, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk, postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2006 r. zostało zawieszona; Prokurator Prokuratury Okręgowej w Warszawie, w ramach nadzoru służbowego, w dniu 27 lutego 2007 r. skontrolował zasadność tej decyzji i polecił podjęcie zawieszona postępowania, przekazując jednocześnie szczegółowe wytyczne, co do dalszego prowadzenia śledztwa;
- sygn. 6 Ds. 2426/06/I prowadzone przez Prokuraturę Rejonową Warszawa Mokotów, w sprawie powiadomienia o niepopelnionym przestępstwie z zawiadomienia IMDiK, którego miałyby się dopuścić osoby reprezentujące Stowarzyszenie „Rada Osiedla Domów Jednorodzinnych Jazgarzewska”, tj. o czyn z art. 238 kk, zostało umorzona postanowieniem z dnia 21 lutego 2007 r. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk, wobec braku znamion czynu zabronionego.

Załącznik nr 4 – lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność

Ministerstwo Skarbu Państwa

Stanowisko Ministra Skarbu Państwa od 16 listopada 2007 r. zajmuje Pan Aleksander Grad.

Poprzednio stanowisko Ministra Skarbu Państwa zajmowali:

Od 2 maja 2004 r. do 19 października 2005 r. - Pan Jacek Socha (w okresie: 19 - 30 października 2005 r. pan Jacek Socha pełnił obowiązki Ministra Skarbu Państwa);

Od 31 października 2005 r. do 3 stycznia 2006 r. - Pan Andrzej Mikosz;

Od 4 stycznia 2006 r. do 14 lutego 2006 r. - Pan Kazimierz Marcinkiewicz - Prezes Rady Ministrów, zastępujący Ministra Skarbu Państwa;

Od 15 lutego 2006 r. do 16 listopada 2007 r. - Pan Wojciech Jasiński.

Wykonywanie kompetencji Ministra Skarbu Państwa przez Sekretarzy i Podsekretarzy Stanu w MSP, wynikających z zadań merytorycznych następujących komórek organizacyjnych MSP, objętych kontrolą: Departament Ewidencji i Gospodarki Mieniem Skarbu Państwa:

Pan Przemysław Morysiak, Podsekretarz Stanu w MSP w okresie od 11 lutego 2004 r. do 12 grudnia 2005 r.;

Pan Michał Stępniewski, Podsekretarz Stanu w MSP w okresie od 13 grudnia 2005 r. do 8 stycznia 2006 r.;

Pan Paweł Piotrowski, Podsekretarz Stanu w okresie od 9 stycznia 2006 r. do 26 kwietnia 2006 r.;

Departament Ewidencji, Reprywatyzacji, Rekompensat i Udostępniania Akcji:

Pan Paweł Piotrowski, Podsekretarz Stanu w okresie od 27 kwietnia 2006 r. do 17 maja 2006 r.;

Pan Piotr Rozwadowski, Podsekretarz Stanu w okresie od 18 maja 2006 r. do 30 maja 2006 r.;

Pan Paweł Piotrowski, Podsekretarz Stanu w okresie od 31 maja 2006 r. do 23 listopada 2007 r.;

Pan Krzysztof Łaszkiwicz, Podsekretarz Stanu od 24 listopada 2007 r.;

Departament Prawny:

Pan Józef Mikosa, Dyrektor Generalny MSP, w okresie od 7 stycznia 2002 r. do 26 maja 2004 r.;

Pani Elżbieta Niebisz, w/z Dyrektora Generalnego MSP w okresie od 27 maja 2004 r. do 11 sierpnia 2004 r.;

Pani Elżbieta Boniuszko, Dyrektor Generalny MSP w okresie od 12 sierpnia 2004 r. do 12 grudnia 2005 r.;

Pan Michał Stępniewski, Podsekretarz Stanu w okresie od 13 grudnia 2005 r. do 8 stycznia 2006 r.;

Pan Paweł Szafamacha, Podsekretarz Stanu w okresie od 9 stycznia 2006 r. do 23 listopada 2007 r.;

Pan Zdzisław Gawlik, Podsekretarz Stanu od 24 listopada 2007 r.;

Departament Zastępstwa Procesowego:

Pan Józef Mikosa, Dyrektor Generalny MSP w okresie od 7 stycznia 2002 r. do 26 maja 2004 r.;

Pani Elżbieta Niebisz, w/z Dyrektora Generalnego MSP w okresie od 27 maja 2004 r. do 11 sierpnia 2004 r.;

Pani Elżbieta Boniuszko, Dyrektor Generalny w okresie od 12 sierpnia 2004 r. do 12 grudnia 2005 r.;

Pan Andrzej Mikosz, Minister Skarbu Państwa w okresie od 13 grudnia 2005 r. do 8 stycznia 2006 r.;

Pan Paweł Szafamacha, Podsekretarz Stanu w okresie od 9 stycznia 2006 r. do 23 listopada 2007 r.;

Pan Zdzisław Gawlik, Podsekretarz Stanu od 24 listopada 2007 r.

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Stanowisko Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów zajmuje od 16 listopada 2008 r. - Pan Tomasz Arabski.

Poprzednio stanowisko Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów zajmowali:

Od 2 maja 2004 r. do 19 października 2005 r. - Pan Sławomir Cytrynki;

Od 31 października 2005 r. do 4 listopada 2007 r. - Pan Mariusz Błaszczak.

Polska Akademia Nauk

Stanowisko Prezesa Polskiej Akademii Nauk zajmuje od 1 stycznia 2007 r. Pan Michał Kleiber.

Poprzednio stanowisko Prezesa PAN zajmowali:

Od 1 stycznia 1993 r. do 31 grudnia 1998 r. - Pan Leszek Kuźnicki;

Od 1 stycznia 1999 r. do 26 grudnia 2001 r. - Pan Mirosław Mossakowski;

Od 16 stycznia 2002 r. do 31 marca 2003 r. - Pan Jerzy Kołodziejczak¹;

Od 1 kwietnia 2003 r. do 31 grudnia 2006 r. - Pan Andrzej B. Legocki.

¹ Pan Jerzy Kołodziejczak, Wiceprezes PAN, zgodnie z uchwałą nr 1/2002 Prezydium PAN - z dnia 15 stycznia 2002 r. pełnił obowiązki Prezesa PAN.

Stanowisko Wiceprezesa PAN, odpowiedzialnego za sprawy gospodarowania majątkiem Akademii zajmuje:
Od 25 stycznia 2007 r. - Pan Wojciech J. Stec.

Poprzednio stanowisko Wiceprezesa PAN odpowiedzialnego za sprawy gospodarowania majątkiem Akademii zajmowali:

Od 15 lutego 1999 r. do 30 czerwca 2003 r. - Pan Jerzy Kołodziejczak;
Od 1 lipca 2003 r. do 14 lutego 2005 r. - Pan Emil Nalborczyk;
Od 15 lutego 2005 r. do 24 stycznia 2007 r. - Pan Janusz Lipkowski.

Do czasu zakończenia kontroli NIK stanowisko Szefa Kancelarii PAN zajmował:
Od 15 lutego 2007 r. - Pan Marek Słowikowski.

Poprzednio stanowisko Szefa Kancelarii PAN zajmowali:

Od 1 lutego 1998 r. do 31 lipca 2003 r. – Pan Zdzisław Hensel;
Od 1 czerwca 2003 r. do 31 grudnia 2003 r. – Pan Stefan Nickerl (p.o.);
Od 1 stycznia 2004 r. do 31 marca 2005 r. Pan Krzysztof Wróblewski;
Od 1 kwietnia 2005 r. do 31 grudnia 2006 r. – Pan Stefan Nickerl.

Stacja Badawcza Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zachowawczej Zwierząt Polskiej Akademii Nauk w Popielnie

Obowiązki Dyrektora Stacji pełni od 1 marca 2004 r. Pan Andrzej Rudzki.

Poprzednio kierowali Stacją:

Od 1 czerwca 1994 r. do 30 czerwca 1999 r. obowiązki Kierownika pełnił Pan Andrzej Zawadzki;
Od 1 lipca 1999 r. do 30 czerwca 2003 r. Dyrektorem był Pan Maciej Żurkowski;
Od 1 lipca do 30 września 2003 r. obowiązki Dyrektora pełnił Pan Maciej Żurkowski;
Od 1 października 2003 r. do 29 lutego 2004 r. obowiązki Dyrektora pełnił Pan Witold Chartanowicz.

Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie

Od 1 kwietnia 2000 r. Dyrektorem Instytutu jest Pan Adam Zięcik.

Poprzednio, od 1 kwietnia 1997 r. do 31 marca 2000 r. funkcję Dyrektora Instytutu pełniła Pani Halina Kozłowska.

Zakład Doświadczalny Polskiej Akademii Nauk w Kórniku

Od 1 grudnia 1995 r. stanowisko Dyrektora Zakładu zajmuje Pan Henryk Grześkowiak.

Instytut Dendrologii Polskiej Akademii Nauk w Kórniku

Od 1 stycznia 1999 r. Dyrektorem Instytutu jest Pani Gabriela Lorenc-Plucińska.

Poprzednio, od 1 stycznia 1996 r. do 31 grudnia 1998 r. Dyrektorem Instytutu był Pan Tadeusz Przybylski.

Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt Polskiej Akademii Nauk w Jastrzębcu

Od 15 czerwca 2003 r. Dyrektorem Instytutu jest Pan Edward Dymnicki.

Poprzednio, od 11 czerwca 1999 r. do 14 czerwca 2003 r. stanowisko Dyrektora Instytutu pełnił Pan Zygmunt Reklewski.

Muzeum i Instytut Zoologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Od 1 grudnia 1999 r. Dyrektorem Instytutu jest Pan Wiesław Bogdanowicz.

Od 1 września do 30 listopada 1999 r. Pan Wiesław Bogdanowicz pełnił obowiązki Dyrektora Instytutu.

Poprzednio, od 16 czerwca do 31 sierpnia 1999 r. Dyrektorem Instytutu był Pan Stanisław Ślipiński.

Zakład Działalności Pomocniczej Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu

Od 15 kwietnia 1996 r. stanowisko Dyrektora Zakładu (do 31 maja 1998 r. - Zarządu Administracyjnego Oddziału PAN) pełni Pani Barbara Grudzevska-Walecka.

Zakład Działalności Pomocniczej Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Od 15 czerwca 2004 r. Dyrektorem Zakładu jest Pan Tomasz Ber.

Od 15 marca do 14 czerwca 2004 r. Pan Tomasz Ber pełnił obowiązki Dyrektora Zakładu.

Poprzednio, obowiązki Dyrektora Zakładu pełnili:

Od 1 marca 1999 r. do 31 maja 2003 r. - Pan Piotr Korczala;

Od 1 czerwca 2003 r. do 30 kwietnia 2004 r. - Pani Jadwiga Barańska-Śmigielska.

Zakład Działalności Pomocniczej Polskiej Akademii Nauk w Katowicach

Od 1 czerwca 1998 r. Dyrektorem Zakładu jest Pan Stefan Gajda.

Załącznik nr 5 – Wykaz organów, którym przekazano informacje o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Sejmowa Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży
6. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
7. Sejmowa Komisja Skarbu Państwa
8. Senacka Komisja Gospodarki Narodowej
9. Senacka Komisja Nauki, Edukacji i Sportu
10. Minister Skarbu Państwa
11. Minister Sprawiedliwości
12. Prezes Polskiej Akademii Nauk
13. Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego
14. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego
15. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego